

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**BİR SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT MODELİ:
YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ**

HAKKI CAN ÖZKAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
BİNA ARAŞTIRMA VE PLANLAMA PROGRAMI**

**DANIŞMAN
PROF.DR. BÜLENT TARIM**

İSTANBUL, 2011

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**BİR SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT MODELİ:
YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ**

Hakkı Can ÖZKAN tarafından hazırlanan tez çalışması 02.11.2011 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Mimarlık Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Bülent TARIM
Yıldız Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Bülent TARIM
Yıldız Teknik Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Ayşen CİRAVOĞLU
Yıldız Teknik Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KAHVECİOĞLU
İstanbul Teknik Üniversitesi

Gelişen teknoloji bize bugün dünyanın her yerine gidebilmeyi, her bilgiye ulaşabilmemizi ve her şeyden haberdar olabilmemizi sağlamaktadır. Dünya genelinde konuşulan bir dile, yenilebilen benzer yemeklere ve kullanılan aynı teknolojilere sahibiz. Bu erişebilirlik düzeyi, sağladığı avantajların yanında, küresel ekonomilerin oluşmasına, dış ticaretin gelişmesine, kapital varlıkların dünya genelinde kaynak ve pazar arayışına neden olmuştur. Bu erişebilirlik, güçlü olan ekonomilerin yerel olanları ezmesi, sömürmesi ve köleleştirmesiyle yok etmesi durumunu doğurmuştur. Bugün dünyanın neresine gidersek gidelim aynı hamburgeri yiyip aynı kahveyi içebilir durumdayız. Bu durum yerellik kavramını zayıflatmış, kültürel zenginlik ve çeşitliliğin soyunu tüketmeye başlamıştır. İnsanların tüketim alışkanlıkları bu büyük kapital güçlerin ürettikleri doğrultusunda şekillendirilmiş böylece insan standartlaştırılmış, toplumda birey olmaktan uzaklaştırılmıştır. Bu tekdüzeliğe, yerelliğin özgünlüğünün göz ardı edilmesine ve hayatımızı belli başlı kalıpların dışına çıkmadan yaşamamıza bir tepki olarak doğan “yavaşlık” felsefesi, hergün aynı yemekleri yiyerek, aynı televizyonu izleyerek, aynı kıyafetleri giyerek insanı standartlaştıran, hızlı yaşayıp hızlı tüketip kolayca tekrardan satın alan kapital pazarın kölelerine dönüştüren “hızlı yaşam” kavramına bir tepkidir. Yerellik ölçeğini kaybetmeden dış ekonomilere bağlı olmamayı başarabilecek kadar büyüklükte ve özgünlükte olan kentlerin korunması, desteklenmesi ve kültürel zenginliklerini nesillerce sürdürebilmeleri için ortaya çıkan Yavaş Şehir Hareketi bu tez çalışmasında ele alınmıştır. Kendilerine özgü bileşenleri ile ayakta kalabilmeyi ve sürdürülebilirliklerini kanıtlayan kentler incelenmiş ve kendi yollarını çizmek isteyen birçok kentin nasıl bir politika edinmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Tez sürecimi çok olumlu yönlendiren ve değerlendiren Sayın Prof.Dr. Bülent Tarım başta olmak üzere, hayatımı adadığım mesleğimde bana her zaman maddi ve manevi destek olan aileme ve bu çalışmanın ortaya çıkmasında beni cesaretlendiren, yardımlarıyla çalışmama ışık tutan eşim Gizem Gündüz Özkan’a teşekkürlerimi sunarım.

Kasım, 2011

Hakkı Can ÖZKAN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KISALTMA LİSTESİ.....	vi
ŞEKİL LİSTESİ.....	vii
ÇİZELGE LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT.....	xii
BÖLÜM 1	
GİRİŞ.....	1
1.1 Literatür Özeti.....	1
1.2 Tezin Amacı.....	2
1.3 Bulgular.....	3
BÖLÜM 2	
GÜNÜMÜZ DÜNYASINDA YAVAŞ YAŞAM AKIMLARI	4
2.1 Yavaş Yaşam Hareketlerinin Oluşumunu Hazırlayan Etkenler	4
2.1.1 Endüstri Devrimi, Küreselleşme ve Sürdürülebilirlik.....	5
2.2. Yavaş Yemek Hareketi, Ortaya Çıkışı, Felsefesi ve Örgüt Yapısı	11
2.2.1 Bir Yerellik Yaklaşımı Olarak Yavaş Yemek Hareketi	14
2.3 Sefertası Hareketi	19
2.4 Diğer Yavaş Yaşam Hareketleri	20
BÖLÜM 3	
YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ.....	25
3.1 Yavaş Şehir Hareketi Nedir?	25
3.1.1 Yavaş Şehirlerin Ortaya Çıkışı	28

3.1.2	Nasıl Yavaş Şehir Olunur	29
3.1.3	Yavaş Şehirlerin Örgüt Yapısı.....	31
3.2	Yavaş Şehir Olma Kriterleri	32
3.2.1	Çevre Politikaları	32
3.2.2	Altyapı Politikaları	33
3.2.3	Kentsel Kalite İçin Teknoloji ve Tesisler	33
3.2.4	Yerel Üretimin Korunması	34
3.2.5	Konukseverlik	34
3.2.6	Bilinçlendirme	34
3.3	Dünyadaki Yavaş Şehir Örnekleri.....	35

BÖLÜM 4

YAVAŞ ŞEHİR KOŞULLARINI UYGULAMA ŞEKİLLERİ	52
4.1 Çevre Politikalarının Uygulaması	52
4.2 Alt Yapı Politikalarının Uygulaması	57
4.3 Kentsel Kalite İçin Teknoloji ve Tesis Politikalarının Uygulaması	81
4.4 Yerel Üretimi Koruma Politikalarının Uygulaması	82
4.5 Konukseverlik Politikalarının Uygulaması.....	86
4.6 Bilinçlendirme Politikalarının Uygulaması	88

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER	89
KAYNAKLAR	93
ÖZGEÇMİŞ	98

KISALTMA LİSTESİ

EMAS	The European Union Eco-Management and Audit Scheme
ISO	International Organization for Standardization
SA	Social Accountability
GDO	Genetiği Değiştirilmiş Organizma

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1.1 Cittaslow Resmi Logosu	3
Şekil 2.1 James Watt tarafından bulunan buhar makinesi	6
Şekil 2.2 Sanayileşmenin getirdiği çevre kirliliği	8
Şekil 2.3 Slow Food örgütünün resmi logosu	11
Şekil 2.4 Wensleydale'de yerel olarak üretilen ve dünyanın pek çok yerine ihraç edilen Yorkshire peyniri	17
Şekil 2.5 Kanada'da düzenlenen Salone Del Gusto Fuarı	18
Şekil 3.1 Kent merkezinde sadece yayaların geçişine izin veren elektronik kapılar ..	27
Şekil 3.2 Ludlow Yerel Ürün Pazarı	29
Şekil 3.3 2010 Cittaslow.org verilerine göre ülkelerdeki yavaş şehir adetlerinin dünya üzerindeki dağılımı	35
Şekil 3.4 Orvieto genel görünümü	38
Şekil 3.5 Orvieto şehir merkezi	39
Şekil 3.6 San Vincenzo genel görünümü	40
Şekil 3.7 Hersbruck genel görünümü	41
Şekil 3.8 Hersbruck kent merkezi	42
Şekil 3.9 Walldkirch genel görünümü	43
Şekil 3.10 Walldkirch kent merkezi	44
Şekil 3.11 Ludlow genel görünümü	44
Şekil 3.12 Ludlow kent merkezi	45
Şekil 3.14 Midden-Delfland'da bir kanaldan görünüm	47
Şekil 3.15 İzmir ilçeleri.....	48
Şekil 3.16 Teos Antik Kenti	49
Şekil 3.17 Seferihisar Limanı (Sığacık)	50
Şekil 4.1 2011 yılında Seferihisar' da yapılan tohum şenliğinde üreticiler tohum takası yaparken	53
Şekil 4.2 Seferihisar Atatürk Caddesi' ndeki görüntü kirliliğini düzeltmek için yapılan çalışmanın eskizi	54
Şekil 4.3 Yakında üretimi Seferihisar'da yapılacak olan güneş bisikleti prototipi	55
Şekil 4.4 Cockermouth Pazar Alanı'ndaki kaldırım alanlarının yayaların daha konforlu bir şekilde kullanması için yeniden düzenlenmesine ilişkin taslak çizimler.	56
Şekil 4.5 Aylsham'da plastik poşet yerine pamuk, keten ya da hasır gibi doğada kendi kendine yok olabilen maddelerden yapılmış çantalar kullanılmaktadır	57
Şekil 4.6 Cockermouth' daki tarihi Market Place (Pazar Yeri)	58

Şekil 4.7	Cockermouth Pazar Yeri' nin yeniden düzenlenmesine ilişkin taslak proje: Eski ve Yeni Kent Meydanı	59
Şekil 4.8	Cockermouth koruma ve tasarım rehberinde yer alan kanunlar ile bölgenin tarihi özgün dokusu bugün halen korunmaktadır	60
Şekil 4.9	Cockermouth Koruma ve Tasarım Rehberi'nde belirtilen yasal düzenlemeler ile kentsel dokunun korunması hedeflenmiştir	60
Şekil 4.10	Cockermouth Koruma ve Tasarım Rehberi'ndeki Koruma Alanları Planı. ...	61
Şekil 4.11	Almanya' nın sakin şehirlerinden Lüdinghausen	63
Şekil 4.12	Ludlow' un yerel ürün pazarına da giden tarihi High Sokağı	64
Şekil 4.13	Cockermouth'ta kaldırılması öngörülen eski depo yapısı	65
Şekil 4.14	Cockermouth'ta kaldırılan depo alanı yerinde kurulacak olan yerel ürün pazarı taslağı	65
Şekil 4.15	Cockermouth'ta kaldırılan depo alanı yerinde kurulacak olan etkinlik alanı taslağı	66
Şekil 4.16	Sığacıktaki kentsel kimliği oluşturan yapı dokusu	67
Şekil 4.17	Münster kent planı	68
Şekil 4.18	Cockermouth kent planı	69
Şekil 4.19	Cockermouth'ın önemli kentsel odakları	70
Şekil 4.20	Cockermouth'ın önemli kentsel odakları baz alınarak hazırlanmış yeni bisiklet yolu güzargahları	70
Şekil 4.21	Svendborg'u gösteren Danimarka haritası	71
Şekil 4.22	Svendborg ve Tankedfuld	72
Şekil 4.23	Tankefuld peyzaj (solda) ve yapılaşmaya alanları (sağda)	72
Şekil 4.24	Tankefuld mevcut araç yolları (üstte) ve öneri araç yolları (altta)	73
Şekil 4.25	Tankefuld öneri yol kesitleri	74
Şekil 4.26	Tankefuld öneri otopark alanları	75
Şekil 4.27	Tankefuld öneri yaya yolları	75
Şekil 4.30	Tankefuld öneri bölgeleme planı	77
Şekil 4.31	Tankefuld öneri tasarım metodu	78
Şekil 4.32	Tankefuld öneri tasarım metodu	79
Şekil 4.33	Tankefuld öneri plandan perspektif	80
Şekil 4.34	Tankefuld öneri kentsel plandan bir bölge yerleşimi	80
Şekil 4.35	Tankefuld öneri kentsel plandan perspektif	81
Şekil 4.36	Ludlow Ustalık Binası'nın web sayfasından bir görüntü	83
Şekil 4.37	Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer yerel ürün pazarından alışveriş yaparken	84
Şekil 4.38	Armola Peyniri	85
Şekil 4.39	Katoomba Sanat ve Miras Turu harita-broşürü	87
Şekil 4.40	Salone Del Gusto Festivali	88

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 2.1 Mayer & Knox' ın ticaret odaklı kentsel gelişim ve alternatifleri tablosu.....	16
Çizelge 3.1 Yavaş şehirler listesi	36

**BİR SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT MODELİ:
YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ**

Hakkı Can ÖZKAN

Mimarlık Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bülent TARIM

Endüstri devrimi, Fordist üretim, teknolojik gelişim derken dünya küresellik kavramı altında tek bir pazar haline gelmiş, güçlü kapital ekonomiler bu pazarda etkili olabilmek için üretim-tüketim dengelerini kendi lehlerine şekillendirmişlerdir. Dünyanın her yerine aynı üretim standartını taşıyıp, tüketicileri de bu aynılışmaya çekmek için stratejiler yaratılmaktadır. Bu aynılışma her coğrafyaya yayılmakta ve yerel üretim bu büyük dış ekonomi ile mücadele edemez duruma gelmektedir. Üreticiler, tüketim ne kadar yalın, sorgusuz ve hızlı olursa pazardan o kadar kazanç elde edebileceklerinin farkında olarak bu standartlaşmayı kabul ettirme çabasındadırlar. Bu çaba sayesinde hergün aynı şeyleri çok hızlı tüketen ve sorgulamayan toplumlar (pazarlar) oluşmasına neden olmaktadır. Bu sayede dünya genelinde, her coğrafyaya her millete ait kültürler kendi mikroekonomilerini bu üretim devleri ile rekabete sokamamakta ve neticesinde dönüşmeye, aynılışmaya ve standartlaşmaya maruz kalmaktadırlar. Kültürel çeşitliliğin nesli tükenmektedir. Kültürlerin en önemli bileşenlerinden biri olan yemek (mutfak) yavaş yavaş yok olmakta, yerini kapital şirketlerin standart üretimlerine kaptırmaktadırlar. Kültürel yapıları ve mutfaklarıyla övünç duyan bir grup İtalyan, bu kültür yozlaşmasına dur demek için kendi mutfaklarını koruma altına alan bir hareket başlatmış, sonraları bu koruma tüm dünyadaki özgün mutfakları ve yeme alışkanlıklarını kapsar hale gelmiştir. Slowfood, yani “Yavaş Yemek” denilen hareket, her kültürün kendine özgü yerel ürünlerini ön plana çıkarmaya, insanların yemek yeme

alışkanlığını kapitalist dünyanın istediği gibi hızlı bir şekilde bitirilmesi gereken bir ihtiyaç olmaktan çıkartıp, yemek yemeyi bir keyif, bir zevk haline getirmeye çalışmaktadır. Bu zevk aslında sadece yemek yemeyi değil, koşturarak geçirdiğimiz hayata daha sakin, daha duyarlı, daha tadını çıkartarak bakmamız gerektiğini anlatmaktadır. Bu hareketle aynı felsefeyi taşıyan cittaslow, yani “Yavaş Şehir” kavramı da kültürel zenginliklerin ve yaşam kalitesinin kent ölçeğinde korunduğu ve savunulduğu bir hareket olarak doğar. Çevreye duyarlı, yerel ekonomisi ile dış ekonomiye bağlı olmayan, her türlü sanatsal faaliyet, eğitim, enerji ve tesis konusunda kendi kendine yetebilen kentleri örgütleyen bu hareket, -tezin yazıldığı tarih itibarıyla- tüm dünyada 24 ülkede, 147 şehirde benimsenmiş ve sürdürülebilir bir kent olma yolunda konulmuş 60’a yakın kriteri kentlerde gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Bu kriterler, çevre, altyapı, yerel üretimin korunması, kentsel kalite için teknoloji ve tesis oluşturma, konukseverlik ve bilinçlendirme başlıkları altında toplanmıştır. Bu tez kapsamında “yavaşlık” felsefesini kendilerine politika eden kentler ve o kentlerin bu hususta ne tip uygulamalar yaptıkları anlatılmaktadır. Yapılan uygulamalar incelenmiş ve kentlerin kendi kültürel varlıklarını sürdürebilmeleri için neler yapmaları gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yavaş şehirler, sakin şehirler, cittaslow, sürdürülebilir kentler, ekolojik kent, çevreci kent politikaları

**A MODEL FOR SUSTAINABLE URBAN:
SLOW CITY MOVEMENT**

Hakkı Can ÖZKAN

Department of Architecture

MSc. Thesis

Advisor: Prof. Dr. Bülent TARIM

Through the industrial revolution, Fordist manufacture and the technological advancement, the world has become a single market under the notion of globalization and to become affective in this market, strong capitalist economies have turned the production - consumption balance in their favour. By carrying the same production standard around the world, strategies are created to pull in the consumer to this similarity. This is spreading everywhere and the local production is unable to battle against large foreign economies. The manufacturers have realised that the quicker, plainer and undisputed the consumption is, the profits are also to follow accordingly therefore they are trying to impose this standardization. This action results in unchallenging societies (markets) that consistently and rapidly consume products. Consequently worldwide, every geography and every culture are not competing their own microeconomies with these production giants and as a result are subject to standardisation. Cultural diversity is becoming extinct. Food (cuisine) as one of the most important components of cultures is disappearing slowly and is being replaced by capital firms standard production. A group of Italians, proud of their cuisine and cultural structures, started a movement to protect their cuisine and to put a stop to this and later this protection started covering all genuine cuisines and eating habits. Slow eating movement also known as Slowfood, brings to the front the local produce that is specific to that culture and it is trying to state that the eating habits of people

should not be something quick, like the capitalist world would want it to be but it should be something enjoyable and consequently give you pleasure. This pleasure should not just concern food, it should also mean that we should be calmer, more sensitive and more gratified in life. Sharing the philosophy with this movement the “Cittaslow” initiates as a notion that protects the living quality and the cultural prosperity on an urban scale. This movement organises towns that are sensitive to the environment, that has not connected its local economy to a foreign economy and is self sufficient with any kind of its artistic activity, education, energy and facility is now embraced over 20 countries and close to 150 cities and has tried to substantiate nearly 60 criteria to becoming a sustainable city. These criteria are collected under the titles of environment, infrastructure, protecting the local produce, technology for urban quality and creating facilities, hospitality and awareness. In the scope of this thesis the cities that have made “slowness” philosophy their policy and what those cities are implementing in its path, is explained. These implementations have been examined and suggestions have been made to see what cities need to do to sustain their cultural existence.

Keywords: Slow cities, Cittaslow, sustainable cities, ecological cities, environmental government policies.

1.1 Literatür Özeti

Endüstri devrimi ile başlayan ve önce Avrupa'yı, sonra Amerika ve tüm dünyayı etkisi altına alan kapitalizm ile ortaya çıkan küreselleşme, gezegen çapında bir etkileşime neden olmuştur. Şehirler birbirleri ile hem iletişime geçmiş, hem de rekabet içerisinde yer almışlardır. Ekonominin sınır tanımadığı bu dönemde her kent ayakta kalabilmek adına kendi politikasını oluşturmak ve bu politikaların doğurduğu sonuçlarla yüzleşmek zorunda kalmaktadır.

George Ritzer'in 1996 yılında yayınlanan "The McDonaldisation of Society" kitabında kapitalizmin nasıl tüketim alışkanlıklarımızı değiştirdiği ve kültürel değerlerimizin yozlaştırıldığı çarpıcı bir ifadeyle anlatılmıştır. 1986 yılında küreselleşmenin getirdiği bu kültürel bozulmaya karşı bir tepki olarak doğan SlowFood hareketi ile "Yavaşlık" kavramı ortaya atılmış ve duyarlı kesimler tarafından benimsenmiştir. Bu akımın temeli tüm literatürlerde, her şeyi salyangoz hızıyla yapmak demek değil tersine hayatın farklı alanlarındaki aktiviteleri daha tatmin edici şekilde ve doğru hızda gerçekleştirmek olarak tanımlanmaktadır.

Yavaşlık felsefesini izleyen, kültürel ve çevresel sürdürülebilirliği hedefleyen Yavaş Şehir Hareketi, 1999 yılında resmi olarak bir sivil toplum örgütü halini almış ve çalışma prensip ve kapsamını belirleyen Cittaslow International Charter (tüzük) ile kendini ifade etmiştir.

Sürdürülebilir kentler hakkında akademik çalışmaları olan Paul Knox ve Heide Mayer, Ritzer'in de üzerinde durduğu, küreselleşmenin ve ekonominin sınırlar ötesine taşındığı

piyasa ortamında kapitalizmin etkilerinin yıkıcı olduğunu, kentlerin varlıklarını sürdürülebilmeleri için kendi değerlerini ve geleneklerini korumaları gerektiğini 2009 yılında yayınladıkları “Small Town Sustainability” isimli kitapta anlatmaktadırlar.

Cittaslow hareketinin anlatıldığı ve çeşitli ülke temsilcilikler ile yapılan anketlere yer veren “Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği” isimli Gözde Doğutürk’e ait yüksek lisans tezi, Türkiye’de konuya akademik olarak yaklaşan en geniş kapsamlı araştırma olarak gösterilebilir. Bu çalışma ve diğer belirtilen akademisyen ve yazarların konu hakkındaki çalışmaları bu tez çalışmasının ana hatlarını ortaya çıkarmada kullanılmıştır.

1.2 Tezin Amacı

2011 yılı itibariyle, 20’den fazla ülkede, 150’ye yakın şehir, yavaş şehir kıstaslarını yerine getirmiş ve hareketin uluslararası komitesi tarafından birer “Yavaş Şehir” olarak seçilmişlerdir. Üye sayısı her geçen yıl daha da artmakta ve bu gelişmeler sürdürülebilir bir çevre yaratımı için olumlu adımlar olarak görülmektedir.

Bu tez çalışması kapsamında, Yavaş Şehirler’in neye tepki olarak ortaya çıktığı ve nasıl bir organizasyon haline geldiği açıklanmıştır. Hareketin ortaya çıkışını etkileyen olaylar ve hareketin öncüsü olan diğer yavaş yaşam hareketleri incelenmiştir. Çalışmanın ana konusu olan, sürdürülebilir bir kent modeli olarak görülen Yavaş Şehir Hareketi organizasyonunun tüzüğü ve kriterleri sade bir biçimde ele alınmıştır. Üye olan bazı şehirler örnek olarak incelenmiş ve rehber niteliğinde hazırlanan bu çalışma ile yeni sürdürülebilir bir kent modeli açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu tez çalışması, kentlerin sürdürülebilir bir yaşam tarzı içerisinde, kendi özgün kültürleri ile var olabilmesini destekleyen bu hareketin ortaya çıkış nedenlerini, felsefesini ve kriterlerini literatür ve örnekler üzerinden incelemektedir. Bir sürdürülebilir kent planlama modeli olarak Yavaş Şehir Hareketi’nin kriterlerini araştırmayı ve bu kriterleri örneklerle açıklayarak basit ve anlaşılır bir rehber niteliğinde sunmak amaçlanmaktadır.

1.3 Bulgular

Bu tez çalışması, sürdürülebilir çevreler yaratmak için yaşadığımız şehirlerin, kültürel özelliklerini gelecek kuşaklara aktarmayı, doğal ve tarihi çevrenin korunmasını ve en önemlisi çevre konusunda farkındalık yaratmayı hedefleyen Yavaş Şehir Hareketi'nin kapsamlı bir şekilde araştırılarak daha iyi anlaşılması için bir araç olarak yazılmıştır. Çalışma kapsamında gerekli literatür taramaları yapılmış, konu hakkındaki kitap, makale, broşür ve internet üzerinden erişilebilen bilgiler incelenmiş ve yeniden derlenmiştir. Gerek duyulan bölümlerde, başta Seferihisar ve Svendborg olmak üzere Cittaslow temsilcilikleri ve belediyelerine danışılmıştır.

Bu tez çalışması, İtalya' da 1989 yılında ortaya çıkan, toplumsal ve sosyokültürel yozlaşmanın sembolü haline gelen kapital sermayelerin, yaşadığımız şu anki çevreye ve geçmişten günümüze taşıdığımız sosyal, toplumsal ve ahlaki kültüre baskın çıkması sonucunun bir tepkisi olan Yavaş Yemek (SlowFood) hareketinin devamı niteliğinde olan, sadece yemek kültürü üzerine değil de, bütün yaşadığımız çevreyi, tarihi, kentleri ve kentlileri kapsayan Yavaş Şehir Hareketi' nin kapsamlı bir araştırmasıdır. Bu çalışma sonucunda, günümüz dünyasındaki örneklemelerinden yararlanılarak, hareketin kriterleri üzerinden, bu ölçütleri uygulamak ve bu yaşam tarzını benimsemek isteyen kurum, kuruluş ve bireylerin yararlanabileceği basit ve anlaşılır bir rehberin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Şekil 1.1 Cittaslow Resmi Logosu [1]

GÜNÜMÜZ DÜNYASINDA YAVAŞ YAŞAM AKIMLARI

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana hem çevresindeki olaylardan etkilenmiş hem de çeşitli eylemleriyle çevresini etkilemiş, kirlenmesine ve bozulmasına neden olmuştur. Çevrenin bozulması demek, insanın yaşaması için gerekli olan ortamın bozulması demektir. Dünyada nüfus artışı sürmekte, enerji kaynakları tükenmekte, kirlenme (hava, su, toprak, kentsel katı atık, gürültü kirliliği, görüntü kirliliği) gittikçe yayılmakta, çarpık kentleşme ve yeşil alan yetersizliği artmakta, içme suyu zor bulunmakta, besin maddeleri güç ve ancak pahalı olarak sağlanabilmekte, ormanlar azalırken çölleşme artmakta, kaybolan yarım milyon hayvan ve bitki türü ekolojik çeşitliliği ve sürekliliği tehdit etmektedir. Gittikçe sancılı ve gergin bir dünyada çatışma riskleri şimdiye kadar görülmedik derecede büyümüş bulunmaktadır. İnsanca yaşam için ekolojik anlayışın, çevre bilincinin yaygınlaştırılması ve güçlendirilmesi gerekmektedir [2]. Bu gereksinimler ve kaliteli bir yaşam arayışı sonucunda yavaş yaşam hareketleri ortaya çıkmıştır.

2.1 Yavaş Yaşam Hareketlerinin Oluşumunu Hazırlayan Etkenler

Günümüzde, giderek artan tüketim alışkanlıkları, teknolojinin gelişmesi, nüfusun artması sonucunda doğal kaynaklarımızın yok olduğu, kültürel çeşitliliğimizin varlığını sürdürmekte zorlandığı bir dünya ortamı oluşmuştur.

Endüstri devrimi sonucunda ilk ciddi etkileri ortaya çıkan, küreselleşme ile tüm dünyaya yayılan ve hayatın her alanında geri dönüşü ve dönüşümü olmayan çapta bir tüketim temelli hızlı yaşam ortamı-alışkanlığı oluşmuş ve bu duruma karşı

sürdürülebilirliğin gerekliliğine inanan kişi ve toplumlar tarafından, yavaş yaşam hareketleri ortaya atılmıştır¹.

Ekonomik ve kültürel küreselleşme ile paranın, fikirlerin ve insanların hareket ve etkileşim halinde olduğu bir toplumsal ağ oluşmuştur. Bunun sonucunda küreselleşme, hızlı bir dünya yaratmış, kentler gelişip değiştikçe birbirlerine daha çok benzemeye, daha az özgün olmaya ve daha az sosyal yaşam içermeye başlamıştır [3].

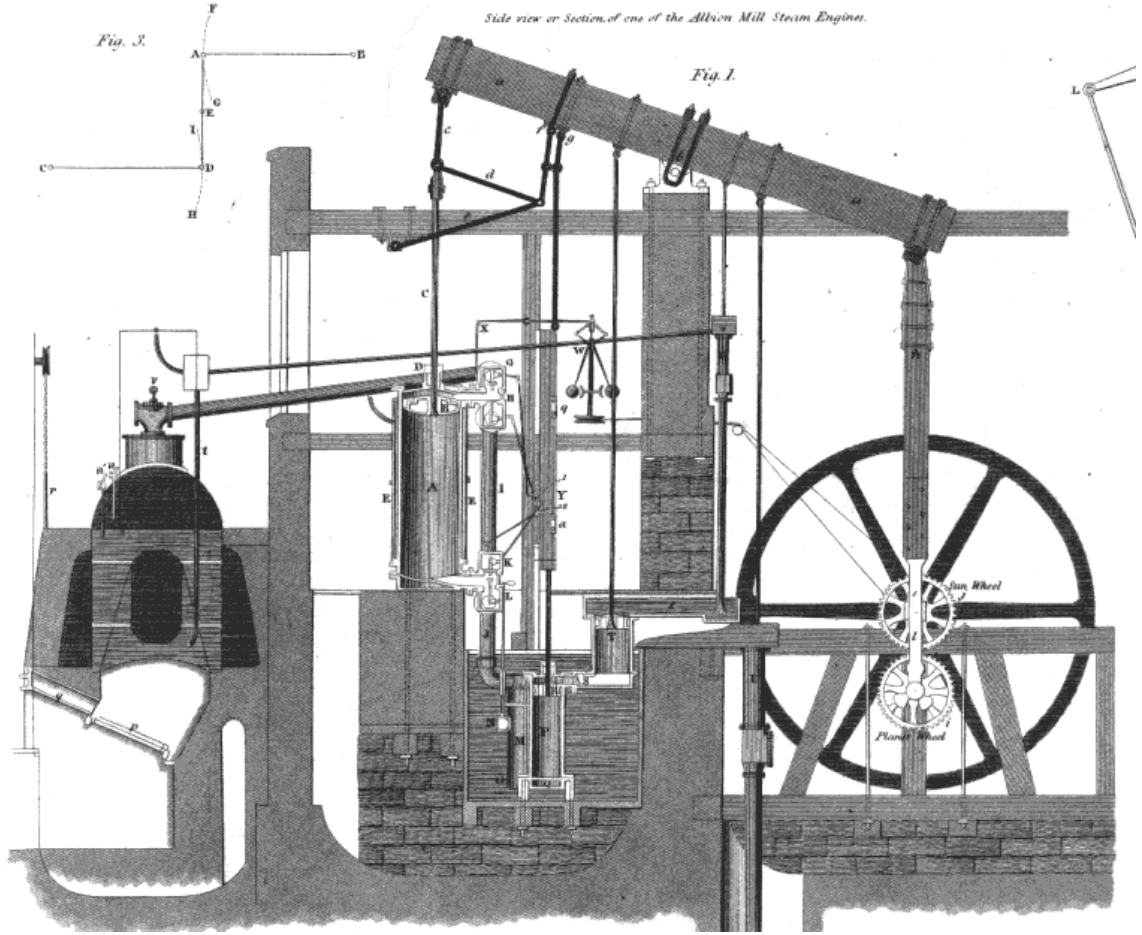
2.1.1 Endüstri Devrimi, Küreselleşme ve Sürdürülebilirlik

İnsanoğlu var olduğu günden beri, hem çevresinden etkilenmiş, hem de çevresini etkilemiştir. Ancak insanlık, tarihinde ilk kez endüstri devrimiyle, doğayı bu kadar büyük çapta değiştirebilme gücüne sahip olmuştur. Endüstri devriminden itibaren, özellikle de 19. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak, insan ve çevresi arasındaki doğal uyumu hiçe sayan ve “doğayı egemenlik altına alma” sloganını benimseyen bir gelişme anlayışı, doğal ortamı sistemli olarak yıkıp yok etmeye yönelmiştir [4].

Endüstri devrimi, “teknolojinin, endüstriyel üretimin ve ulaşım olanaklarının gelişmesi ile birlikte birçok alanda yaşanan köklü değişim” olarak tanımlanmaktadır [5]. Endüstri devrimi, birçok konuda (teknoloji, üretim, kültür, ekonomi, toplumun sosyal yapısı, sanat ve mimarlık) önemli değişimlere ve yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Böylece, Avrupa’da temelde tarım işçilerinin toplumundan, fabrikalarda eşya üreten nüfusa doğru düzenli bir değişim olmuştur. Daha geniş anlamda, dünya ekonomisinde süregelen yapısal değişimleri belirtmektedir. Endüstri devrimi, bu ülkeleri, orta çağın din-tarım imparatorluğu yapılarından, çağdaş demokratik, endüstriyel, kentsel, ulus devlet yapılarına dönüştürmüştür [6].

1765 yılında James Watt tarafından bulunan buharlı makinelerin kullanımı, endüstrileşme sürecini başlatmıştır. 1830’dan sonra yoğunlaşan demiryolları geçtikleri yerleri yeni endüstri bölgelerine dönüştürmüş, endüstriyel eylemlerin belirli yerlerde toplanması sonucu hızla gelişen yeni kentler kurulmuştur [5].

¹ Bu hareketlerin ilki, 1986’da Roma’daki İspanyol Merdivenleri’nde yapılan McDonalds açılışının, Carlo Petrini önderliğindeki grup tarafından tabaklar dolusu İtalyan makarnası fırlatılarak protesto edilmesiyle başlayan Slow Food Hareketidir.

Şekil 2.1 James Watt tarafından bulunan buhar makinesi [7]

Endüstrileşme sayesinde tarım makineleşmiş, böylece aynı miktar toprak daha fazla insanı besleyebilir hale gelmiştir. Ayrıca kent, sanayi ve tarım sektörü dışındaki insanlara da iş sağlayarak daha fazla insanı besleyebilir duruma gelmiştir. Endüstri devrimi kentlerde nüfus yığılmalarına da neden olmuştur. 1920'lerde A.B.D. nüfusunun yarısı kentlerde yaşamaktayken, kırsal alandan kentsel alana doğru yönelen yoğun nüfus akımı, buna hazırlıksız olan kentlerin düzensiz ve olumsuz bir şekilde gelişmesine yol açmıştır. Gecekondu bölgeleri oluşmuş ve büyümüş, bu bölgeler yaşam konfor koşulları açısından çok olumsuz mekânlar haline gelmiştir [8].

Kırdan ve özellikle Avrupa'nın doğu ülkelerinden, Avrupa'nın endüstri kentlerine (dönemin Almanya'sında Berlin örneği) göçün başladığı, konut talebinin ve buna bağlı arsa spekülasyonunun hızla arttığı bu dönemde, kentsel gelişime kesinlikle bir düzen verme gereksinimi ortaya çıkmıştır [9].

Kentlerde oluşan bu kötü yaşam koşullarına karşı bu düzenleme çalışmalarının yapılması gerekliliği şehir planlama olgusunun önemini arttırmıştır. 1830-1850 yılları arasında “modern şehircilik” böylelikle doğmuştur. Kent genelinin olumsuz görünümünün yanında fabrikalarda çalışan işçilerin barındığı sağlıksız konutlar da eleştiri konusu olmuştur. Fabrika, demiryolu ve bakımsız kentler, endüstri kentinin   temel unsuru haline gelmiş, hızla artan kentsel nüfusun barınma sorunu, apartman tipinde işçi konutları inşa ederek c z lmeye çalışılmış; bu yapılar ilk toplu konutların da öncüsü konumuna gelmiştir [5].

Endüstri Devrimi’nden sonra kırdan kente g  ler ve aşırı nüfus artışı paralelinde ortaya çıkan çarpık kentleşme olgusu, doğal değerlerin bozulmasına, yaşam kalitesinin düşmesine neden olmuştur. Teknoloji ve sanayideki gelişmeler, bilinçsiz yapılaşma, doğal kaynakların tüketimi ve sürekli artan  evre kirliliği gelecek açısından 21. yüzyılın başında tehlike haline gelmeye başlamıştır [10]. Kentler, g  le artan nüfusu karşılamak üzere hızla yapılaşmıştır. Zamanın daha fazla önem kazanması ile her şeyin daha hızlı yapılması istenmiş, bu nedenle, çoğu  topya olarak kalan “makine gibi çalışan” bina ve kent tasarımları yapılmaya başlanmıştır. Fransa’da Le Figaro¹’nın ilk sayfasında yayınlanan, İtalyan şair Tomasso Marinetti’ nin 1909 Fütürist Manifestosu, teknoloji ve gelecek konularına vurgu yapan modernist bir sanat hareketi olarak ortaya çıkmış, araba, uçak gibi araçların ve endüstriyel gelişmelerin insanoğlunun doğaya karşı zaferi olduğunu belirterek, modern yaşamın getirilerine dikkat çekmiştir. Manifesto, tehlike tutkusunu, enerji ve ataklığı, korkusuzluğu, gözü pekliği, başkaldırıyı yansıtan, açıkça insanları savaşa ve rekabete yönlendiren bir bildiri olmuştur [5].

Bu bildiride, hayata olumlu katkı yapacağı bahsedilen birçok teknolojik icat hayata yön vermiş, hızlı ulaşım imkânları ile kent içinde uzak mesafelere kolay erişim ve hareket özgürlüğü sunmuş, fakat toplumsal ve mekânsal bölünmüşlüğü arttırıp, kamusal mekânlara ilgisizliği ve yabancılaşmayı beraberinde getirmiştir. Bu yabancılaşma kavramını Marx şöyle tanımlamıştır:

¹ 1826 yılından beri Fransa’da yayın yapan günlük gazetedir.

“İnsansal ürünlerin insanı boyunduruğu altına alan karşıt güçler haline gelmeleri ve bunun sonucu olarak da insanı insan olmayana dönüştürmeleri sürecini dile getirir. Tarihsel süreçte insan, tarihsel ve toplumsal yasaların ilgisini edinip onlara egemen olamamasından ötürü, toplumsal gelişmeyi insansal özünü geliştirici biçimde geliştirememiştir. Toplumsal yasaların bilincine varmadan toplumsal gelişmeyi bilinçle ve insanca yönetmek olanaksızdır. Bu bilgisizliğin sonucu olarak, tarihsel süreçte hep kendisine yabancı, eş değişle insansal olmayan ürünler ortaya koymuştur. Bundan ötürü insan, yarattığı özdeksel ve tinsel dünyasını durmadan zenginleştirdiği halde bizzat kendisini durmadan yoksullaştırmıştır. Bunun sonucu olarak insan, bizzat kendi kendisine yabancılaşmış ve insan olmayana dönüşmüştür [11].”

Endüstri devrimi ile başlayan ve sonrasında teknolojik gelişmeler ile iyice hız kazanan sanayileşme, toplumsal yaşam ve birey üzerinde olduğu kadar çevre üzerinde de olumsuz etkiler yaratmış ve dünyadaki birçok yaşam formu için tehlikeli boyutlara ulaşan bir çevre kirliliği sorununa neden olmuştur. Çevre kirliliği insan etkinlikleri ile çevreyi oluşturan öğelerin niteliklerinin değişmesi ve değer kaybetmesi olarak tanımlanmaktadır.

Üretimden kaynaklanan kirlenme dünyanın sanayileşmiş tarafında ve tüketimden kaynaklanan çevresel bozulma dünyanın her yerinde olmak üzere hızla artmaktadır [12].

Şekil 2.2 Sanayileşmenin getirdiği çevre kirliliği [13]

Dünyanın geleceğini korumak ve gelecek kaygısı, toplumların çevre sorunlarına daha ciddi olarak eğilmelerinde temel etmen olmuş ve çevre sorunları değişik etkinlik ve düzenlenen konferanslarla (Stockholm Konferansı, Rio Konferansı, Gündem 21 vb.) toplumların gündemine yerleşmiştir [14].

İçinde bulunduğumuz yüzyılda enerji ve doğal kaynakların tükenmekte olduğu gerçeği, fosil yakıtların fazlaca kullanımının açığa çıkardığı karbondioksit ve buna bağlı olarak gezegenimizin yaşadığı iklimsel değişimler toplumları her sektörde üretim ve tüketim biçimlerini tekrar gözden geçirmeye yöneltmiştir [15]. Bu gelişmeler sonucunda toplumsal, ekonomik ve çevresel gereksinmelerin gelecek kuşakların yaşam koşullarına zarar vermeden karşılanmasını hedefleyen bir dünya görüşü olarak sürdürülebilirlik kavramı ortaya çıkmıştır [10].

Türk Dil Derneği'nin Türkçe Sözlüğü'nde [16], "sürdürmek", "bir durumun, bir şeyin sürmesini, olmasını sağlamak" olarak, "sürdürülmek" ise "sürdürmek eyleminin yapılması" şeklinde tanımlanmaktadır.

Sürdürülebilirlik, bir toplumun, ekosistemin ya da sürekliliği olan bir sistemin işlevini kesintisiz, bozulmadan çürümesine meydan vermeden aşırı kullanımla tüketmeden sürdürebilme yeteneğidir. Sürdürülebilirlik, tüm insanlar için bir yaşam kalitesi yaratmak, yaşamı mümkün ve yaşanmaya değer kılan ekosistem ve topluluk sistemlerini koruyarak ekonomik kalkınma süresini değiştirmeyi hedefleyen programdır [17].

Artan nüfus, dengesiz büyüme ve tüketim dünyada geri dönüşü olmayan etkiler yaratmaktadır. Küresel anlamda, dünya artık gelecek kuşakların ihtiyaçları bir kenara, günümüz kuşakların ihtiyaçlarını bile karşılamakta zorlanmaktadır. Yağmur ormanları azalmaktadır. Avlanma ve tüketim nedeniyle biyolojik çeşitlilik kaybolmakta ve tüketim alışkanlıkları çevre ve iklim üzerinde olumsuz etkiler bırakmaktadır. Özellikle geri kalmış ve gelişmekte olan bölgelerde dünya nüfusunun çoğalmaya devam etmesi nedeniyle, bir milyardan fazla insan günde bir dolardan az bir para ile yaşamını sürdürmekte, 800 milyondan fazla insan yetersiz beslenmekte, 2,5 milyar insan sağlık imkânlarından yoksun kalmaktadır. Bu gelişmeler sonucu, sürdürülebilirlik konusu dünyanın gündemine girmiştir [18].

Dünyada ekonomik büyüme, sosyal dışlanma, doğal kaynakların aşırı tüketimi, çevre kirliliği gibi sorunlar küreselleşmenin etkisi ile giderek büyümekte, sürdürülebilir gelişme konusunda olumsuz baskılar oluşmaktadır.

Endüstri devrimi ve sonrasında küreselleşme ile oluşan olumsuz büyümeye karşı ortaya çıkan sürdürülebilir gelişme, bugünün gereksinim ve beklentilerini, gelecek kuşakların gereksinim ve beklentilerini karşılama olanaklarından ödün vermeksizin karşılamakta, destekleyici ekonomilerin taşıyabileceği kapasite dâhilinde yaşam kalitesini ilerletmektir. Avrupa Sürdürülebilir Şehirler ve Kasabalar Konferansı'nda kabul edilen Aalborg Deklarasyonu¹'na göre, sürdürülebilir yerleşim, kendi sorunlarını başka yerlere aktarmayan, iç dinamiğinden kaynaklanan olumsuz etkileri kendi içinde çözen, adil ve karşılıklı düzenlemelerle işleyen, kendi kurallarını yaratan ve birbirine bağlı sosyal, ekonomik ve çevresel bir sistemdir [17].

Ekonomik gelişme çevresel sorunlara (çevresel kirlenme, doğal sermayenin tüketilmesi vb.) yol açmaktadır. Doğal kaynakların genellikle bir defa kullanılarak tüketildiği ve atıkların üretildiği ekonomilerin sağladığı büyüme sürdürülebilir değildir. Bu tür bir büyüme kaçınılmaz olarak doğal sermayeyi tüketerek sonuçta insanın ve diğer canlıların yaşam alanlarını yok etmektedir. Çevresel bozulmanın neden olacağı maliyetlerle ekolojik bozulmalar birlikte değerlendirildiğinde doğal sermayenin sağlayacağı ekonomik yarar ortaya konabilir, bu değerlendirmenin yapılmadığı durumlarda, farkına varılmadan ekonomik fakirleşmeye yol açılmaktadır [19].

Endüstri devrimi'nin ilk yıllarında değişim ve eğilimleri özetleyen 1909 Manifestosu'nun tamamına yakınının gerçekleştiği, geçen 100 yılda iki dünya savaşı ve pek çok irili ufaklı savaş, art arda gelen krizler ve teknolojik icatlarla hızlı bir değişimin ortaya çıktığı görülmektedir. İnsanoğlu arayışını sürdürmüş, "daha hızlı ve daha çok" uğruna temel değerlerini yitirmiştir [5].

¹ 27 Mayıs 2004 tarihinde Danimarka'nın Aalborg kentinde düzenlenen konferans sonrası imzaya açılan Aalborg Taahhütleri'nin bildirisi.

2.2. Yavaş Yemek Hareketi, Ortaya Çıkışı, Felsefesi ve Örgüt Yapısı

Sanayi devrimi sonrasında hızla gelişen dünyada insanların yaşam biçimleri gibi yemek yeme alışkanlıkları da değişmiştir. Artık insanlar daha hızlı yaşamaya başlamış, daha çok çalışıp, hep bir yerlere yetişmek zorunda kalmış, böyle olunca da tahammül sınırları daralarak yaşamdan zevk alamaz hale gelmişlerdir. Tıpkı insanlar gibi şehirlerde hızlı yaşar, hızlı tüketir ve hızlı tükenir hale gelmiştir. Bu duruma dünyanın çeşitli bölgelerinde insanlar farklı farklı tepkiler vermektedir. Bu tepkilerden ilki 1980’li yıllarda ortaya çıkan ayaküstü, çabucak yenilmek durumunda olan “hızlı yemek” alışkanlığına tepki olarak gelişen “Yavaş Yemek” hareketidir [2].

Şekil 2.3 Slow Food örgütünün resmi logosu [20]

Yavaş Yemek Hareketi, 1986 yılında Roma’daki İspanyol Merdivenleri’nde yapılan McDonald’s restoranının açılışının, Carlo Petrini önderliğindeki grup tarafından tabaklar dolusu İtalyan makarnası fırlatılarak protesto edilmesiyle başlatılmıştır. Protestonun nedeni meydanın estetiğinin bozulması ve yemek yemenin, abur cuburla doymak ve hızla tüketmek olmaması düşüncesidir [21]. Yavaş yeme, küçük, basit ve sürdürülebilir olmayı temsil etmektedir [22].

O andan itibaren daha yavaş ve anlamlı akmaya başlayan zaman, ayaküstü yemeye (fast food) bir tepki olarak, adına “Slow Food” yani “Yavaş Yemek” denilen ve doğaçlama şekillenen karşı hareket ile giderek yaygınlaşmış ve ilerleyen yıllarda yalnızca gıda üzerine değil, yaşam, yolculuk, eğitim, okuma, para ve başka alanlarda da ortak bir “Yavaşlık” felsefesinden beslenen bir akım halini almıştır [21].

Yavaş yemek hareketi, “iyi, temiz, adil gıda” felsefesi ile ortaya çıkmıştır. Çevreyi, hayvan varlığını ve üreticilerin gelir düzeyini önemsemektedir. Sürdürülebilirlik ve sosyal adalet konusunda farkındalığı ve bilinç düzeyini arttırmayı amaçlamaktadır. Geleneksel

gıdaları koruma altına almak, biyolojik çeşitliliği korumak ve yemek eğitimi ve yerel ekonomiyi desteklemeyi amaçlamaktadır. Tanım olarak yavaş yemek “iyi gıda (good) + temiz gıda (clean) + adil gıda (fair) = sürdürülebilir kaliteli gıda” anlamına gelmektedir. Gıdanın “iyi” olması; yerken kişiye haz vermesi ve lezzetli olması demektir. “Temiz” olması; üretiminde kullanılan tekniklerin çevreye, hayvan varlığına ve insan sağlığına zarar vermemesi demektir. “Adil” olması; gıda üreticilerinin emeklerinin sömürülmemesi ve emeklerinin karşılığını alabilmeleri anlamına gelmektedir.

Yavaş yemek hareketi, gıdaların yerli olmasını, taze olmasını, dalında ve mevsiminde olgunlaşmasını savunur. Paketleme, ambalaj ve taşıma zorunluluğu yaratmamasını böylece çevre için kirletici unsurlar yaratmamayı amaçlar. Gıdaların bulunulan yörede üretilmesi ile tüketilen ürünlerin hangi şartlarda ve nasıl üretildiğinin bilinmesi sağlanmış olur. Tarladan tezgâha üreticiyle tüketici arasına başka pazarlama etkenlerinin girmemesi ile üretim - tüketim zinciri arasındaki uzaklık kısaltılmış olur. Üretici pazarları oluşturularak halk ile üretici birebir ilişki kurabilir, böylelikle üreticinin üretim aşamasında yaşadığı sıkıntılar konuşulur ve anlaşılır hale gelir. Üreticiler direkt olarak mallarını pazarlama ve emeklerinin karşılığını alma olanağı bulur. Komisyoncu gibi etkenler arada olmayacağı için üretici hak kaybına uğramaz ve tüketici de daha ucuza gıdaya ulaşma olanağı bulur. Yerel peyzaj dokusu ve bölgesellik, geleneksel üretim yöntemleri, yerli tohumlar, tür ve çeşitlilik korunmuş olur [2].

Yavaş yemek hareketi ile insanların hayat kalitesini düşürerek toplumların karakterini tehdit eden ve gittikçe hızlanan gelişime ilişkin genel endişeler arasında bir bağ vardır. Yavaş yemek hareketi Avrupa’da tarihi kasaba ve şehirlerde Amerikan stili ayaküstü atıştırma (fast food) zincirlerinin açılmasına bir tepki olarak başlamıştır. Bu zincirler yerel ve bölgesel tarım alanlarıyla sofralar arasında işleyen restoran, yerel lokanta, fırın, pastane, kafe vb. geleneğini bozmuştur [23].

Amerikan tarzı yaşamın konforu günlük aktivitelerin hızını artırmaktadır. Restoranlarda hesap tatlıdan daha çabuk gelmekte, arabaya servislerde hamburger servisi, ödeme işleminden çok daha çabuk yapılmakta, paketlenmiş organik salatalar birkaç saniye içinde hazırlanabilmekte ve dev boyutta bir kahve, kâğıt bir kaba konulduktan sonra bir sonraki toplantıya acele ile giderken koruyucu bir karton ile taşınabilmektedir. Bazıları

bu hareket halindeki yaşam biçiminden zevk alırken, diğerleri yaşam kalitesini düşürdüğünü öne sürmektedir. Amerika'dan başlayan bu akımların bazıları Avrupa'da da etkisini göstermiş ve Slow Food ve Slow City hareketlerinin karşıt akım olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu iki akımın da amacı McDonald's, KFC, Wal-Mart ve küreselleşmenin diğer ikonları gibi kültürel ve ekonomik homojenleşme ile standartlaşmaya karşı çıkmaktır [24].

Son on yılda yavaş yemek hareketinin popülerliği, dünyanın her tarafında kurulan "Slow Food Convivia" adı verilen yerel temsilciliklerle uluslararası boyutlara genişlemiştir. Sembolleri yavaş hareketi simgeleyen salyangozdur ve "hızlı"nın insanı düşüncesiz ve mantıksız yaptığını öne sürer. Yavaş yemek hareketi manifestosuna göre; "...insanlar hıza köle olmuşlardır ve aynı sinsi virüse yenilmektedirler. Alışkanlıklarımızı bozan, evlerimizin içine kadar işlemiş ve bizi "fast food" yemeğe iten hızlı yaşam, varoluş şeklimizi değiştirmiş, çevreyi ve yaşam alanlarını tehdit etmiştir. Bu yüzden yavaş yemek hareketi tek gerçek progresif cevaptır." [23].

İtalya'nın Barolo kentinde başlayan ve 1989 yılında 15 ülke delegesi ile birlikte Paris'te uluslar arası bir boyut kazanan hareket; bugün 100.000' den fazla üyesi olan, 150'ye yakın ülke temsilcisinden oluşan bir birlik haline dönüşmüş bulunmaktadır. 1990 yılında ilk uluslar arası yavaş yemek kongresi İtalya'nın Venedik kentinde düzenlenmiştir. 1992 yılında Königstein'da Almanya'nın, 1993'te İsviçre'nin ilk yavaş yemek hareketi başlamıştır. Yöresel yiyeceklerin ve damak tatlarının ön plana çıkarılmasını amaçlayan bu hareketin merkezi İtalya'nın Bra kentindedir ve 1996 yılında resmiyet kazanmıştır. Gıdaların üretim ve tüketiminin günümüzdeki "sürdürülemez" yaklaşımını değiştirmeyi ve biyolojik çeşitliliği korumayı amaçlamaktadır. Bunun için tüketicileri eğitmek, tüketici ve üreticiyi bir araya getirmek, yemek ve tarımsal gıda festivalleri düzenlemek gibi çeşitli etkinlikler yapılmaktadır.

Derneğin organizasyon ve yönetimi, "Uluslararası Kongre, Uluslararası İcra Komitesi ve Milli Direktörler Kurulu" kısımlarından oluşur. Uluslararası yavaş yemek hareketinin tüm üyeleri Uluslararası Kongre'ye katılabilir. Üyeler 4 yılda bir seçilir ve Kongre, derneğin politikalarını tanımlama ve geliştirmeden, toplumsal bilgileri paylaşmaktan, dernek statüsünde yapılacak değişiklikleri onaylamaktan sorumludur.

Uluslararası İcra Komitesi, Uluslararası Başkan, Uluslararası Direktörler Kurulu ve Uluslararası Konsey'den oluşur. Uluslararası Başkan, Uluslararası Direktörler Kurulu'nun başıdır, Uluslararası Sekreter'i atar ve Uluslararası İcra Komitesi'nin faaliyetlerini izler. Tüm ulusal kongreleri ise kendisi veya temsilcisi izler. Bir ya da daha fazla yardımcı atayabilir. Yardımcı başkanlar, Uluslararası Direktörler Kurulu'nun otomatik olarak üyesi olur. Uluslararası Direktörler Kurulu, uluslararası derneğin en üst yönetim organıdır. Uluslararası Başkan, kurulun da üyesi ve başıdır. Kurul'un üyeleri Uluslararası Kongre tarafından, Başkan'ın önerisi ile konsey üyeleri arasından seçilir. Uluslararası derneğin olağan ve olağanüstü yönetimi ile ilgilenir.

Yeni kurulacak olan Ulusal Direktörler Kurulu / Kurulları'nı Uluslararası Konsey'e önerir. Uluslararası Konsey, yerel yavaş yemek hareketi temsilcileri ile dernek ile ilgili konularda görüşmeleri yapar. Uluslararası Kongre tarafından atanır. Uluslararası Direktörler Kurulu'nun üyeleri, Uluslararası Konsey'in de üyeleri olabilir. Konsey, derneğin politikalarını ve görüşeceği önemli konuları belirler. Uluslararası Direktörler Kurulu tarafından hazırlanan bütçeyi onaylar [2].

2.2.1 Bir Yerellik Yaklaşımı Olarak Yavaş Yemek Hareketi

Yavaş Yemek ve Yavaş Şehir hareketlerinin amaçları sürdürülebilirliği ve iyi yaşamı teşvik etmektir. Yavaş yemek hareketi yemekle, iyi yaşamakla, mekânın ruhuyla ve misafirperverlikle ilişkilidir ve yerel çeşitlilik kaybına karşı odaklanmıştır. Ticari odaklı yaklaşımların belirgin bir karakteristiği vardır (Çizelge 2.1). Fiziksel ve ekonomik gelişim planlamasına ilişkin olarak bu yaklaşımlar, şehirler arasında özel yatırımlar için yapılan küresel rekabetten ortaya çıkan büyük ölçekli projeler içerir. Bu projeler sıklıkla homojen ve yapısal olarak benzerlik taşıyan ve Ritzer tarafından "McDonalddlaşma adaları" olarak ifade edilen bir coğrafya yaratırlar [25].

Gıda üretimi ve tedariki de ticarileşme eğilimleri tarafından etkilenmektedir. Küreselleşme ve standartlaşma ile birlikte gıdalarda endüstriyelleşmiş ve özel zanaat odaklı organik pazar ile ticari stratejilere doğru hareket etmeye başlamıştır. Endüstriyelleşmiş gıda çoğunlukla düşük kalite ile özdeşleştirilmekte, doğal ve özgün olmayan yüksek ölçüde standartlaşmış, çoğunlukla mevsim dışı kavramlarıyla anılmaktadır. Fast food (hazır yemek) endüstrisi toplum sağlığını tehdit edici negatif

etkilere sahiptir. Mayer ve Knox' ında belirttiği gibi [3], kaynaklara ve kültürel güçlölüğe dayalı bir üretim-tüketim şekilli hazır gıda pazarlarına karşı Yavaş Yemek Hareketi alternatif bir hareket olarak doğmuştur. Ticari odaklı, tüketim toplumu yaratan politikalar ile yerel özgünlükleri karşılaştıran Knox [24], alternatif gıda üretim politikalarını, üretim ve tüketim şekilleri açısından daha yerel ve özgün olarak değerlendirmektedir.

Ritzer' e göre [25], hazır ve endüstrileşmiş gıda sektörünün Amerika' daki başı McDonald's restoranlar zincirinin ticari çıkarları doğrultusunda, Amerikan halkının yaşantısı üzerinde standartlaşmış bir tüketim toplumu yaratma başarısı şöyle ele alınmıştır:

“McDonald's yirminci yüzyıl Amerika'sındaki en etkili gelişmelerden biridir. Yankıları ABD sınırlarının ve fast-food işinin çok ötesine geçmiştir. Dünyanın hatırı sayılır bir parçasında geniş bir yelpazede günlük işleri, aslında yaşam biçimini etkilemiştir. Ve bu etki, artan bir hızla yayılmaktadır.” “Fast food restoranlarının diğer bir mantıkdışı etkisi, çoğunlukla yemek yemek ya da çalışmak için insanlıktan çıkarıcı bir ortam olmasıdır. Bir burger için kuyruğa giren ya da araba kuyruklarında bekleyen müşteriler ile yiyecekleri hazırlayan işçiler kendilerini çoğunlukla bir montaj bandının parçasıymış gibi hissederler. Yemek yeme edimiyle hiç alakası olmayan montaj bantlarının insani olmayan ortamlar olduğu gösterilmiştir.”

Çizelge 2.1 Mayer & Knox' ın ticaret odaklı kentsel gelişim ve alternatifleri tablosu [26]

Gelişim	Ticari Odaklı	Alternatif
Karakteristik	Homojen	Mevcut özellik
Özellikler	Tekil Mecburiyet	Çoğul Mecburiyet
	Tarafli	Tarafsız
	Endüstriyel	Zanaatkâr
	Standardize	Kişiyeye Özel
	Şirket Destekli	Halk Destekli
	Sürdürülemez	Sürdürülebilir
	Kopya	Özgün/Otantik
	Düşük Kalite	Yüksek Kalite
	Tekrarlanabilir	Mevcut Özdeklik
Örnek	Y.Kültürden Bağımsız	Yerel Kültüre Bağımlı
	Hızlı	Yavaş
	Mega Kentsel Dönüşüm Projeleri	Toplum ekonomisi Yaratan Gelişimler
	Ağır Endüstrileşme	Yavaş Şehirler
	Endüstriyel Gıda	Yavaş Yemek

Yavaş Yemek ve Yavaş Şehir hareketleri alternatif yaklaşımlardır. Yavaş yemek organik, mevsimlik, geleneksel ve özgün gıdaların üretim ve tüketimini vurgular ve teşvik ederken bunların yüksek kaliteli, özellikli, yerel tarihe ve kültüre duyarlı zanaat odaklı ve sürdürülebilir karakteristiklerini öne çıkarır. Özgünlük ve onun mekâna bağıını göstermek için İngiltere'nin Kuzey Yorkeshire bölgesinden Wensleydale peyniri örnek olarak gösterilebilir:

Üreticiler ve gurmeler için bu peynirin neden bir sonrakinde değil de özellikle bu vadide üretilmesine devam edilmesi önemlidir. İş ihtiyacı gibi diğer nedenlerin yanında özgün, kaliteli bir peynir üretilebilmesinin nedenleri arasında, üretimde kullanılan ineklerin bu vadide otlaması ve kuşaklar boyunca edinilen uzmanlık yer almaktadır. Üretimi yapan kişiler ve inekleri besleyen otları yetiştiren kimseler bu konuda uzman olduğundan bu peynirin yapımı o yöreye saygınlık ve gurur getirmektedir. O bölgede yaşayan ve çalışan insanlar arasındaki ilişkiler o bölgenin kimliğini ve kültürünü beslemektedir. Peynir üretimi ile yaratılıp sürdürülen bu yaşam tarzında karışık otların, yabani çiçeklerin ve ahırların önemli bir rolü vardır ve kişiler arası ilişkilerle hayatta kalır [27].

Bu örnek yerel bir ürünün yaratılışının yerel ekonomiyi, iş olanaklarını ve o yöredeki çevresel varlıkları birbiri ile nasıl ilişkilendirdiklerini ortaya koymaktadır.

Şekil 2.4 Wensleydale'de yerel olarak üretilen ve dünyanın pek çok yerine ihraç edilen Yorkshire peyniri [28]

Yavaş yemek hareketinin amacı, neredeyse yok olmak üzere olan geleneksel gıda ürünlerini koruyarak yemek yeme ve bir sofrayı paylaşmanın sosyal boyutu da dâhil yemek yemenin hazzına ve geleneksel tarım metotlarına, tekniklerine dikkat çekmektir. Yavaş yeme hareketi yerel topluluk ekonomilerini canlı tutmak için önemli noktalara parmak basar. Özellikle yerel halk tarafından sahip olunan restoran ve çiftlik gibi iş

kolları aracılığıyla ekonomiyi canlı tutma üzerine odaklanmıştır. Hareketin temelinde “yöresellik” konsepti vardır. Yavaş yeme geleneksel yemekler, üretim şekilleri, şarap, peynir, meyve ve sebze gibi yetiştirilen ürünler yoluyla ifade edilen bir bölgenin özelliklerini ve yerel çeşitliliği vurgular.

Carlo Petrini’ye göre yöresellik kavramı, her bir küçük tarımsal bölgeye ve o bölgede yetişen üretilen ve pişirilen yemeklere eşsiz karakterini veren doğal faktörler (toprak, su, eğim, rakım, bitki örtüsü, iklim) ile beşeri faktörlerin (gelenekler, toprak işleme yöntemi vb.) bir karışımıdır.

Yavaş Yemek Hareketi’nin, yörenin önemini ortaya çıkaran bir örneği de “Salone del Gusto” adıyla anılan ve yerel sanatkârlar tarafından yapılan ürünlerin sergilendiği, iki yılda bir yapılan fuardır. Fuarda ziyaretçiler o yörenin yerel ürünlerinin ne olduğunu öğrenme, onları tatma ve satın alma imkânına sahip olurlar. Bu fuar Piemonte¹’nin yerel yönetimi tarafından finansal ve politik olarak desteklenmektedir. Yavaş yeme hareketi organik tarım aracılığıyla çevresel olarak sağlıklı üretimi teşvik eder ve genetiği değiştirilmiş gıdaların tehlikelerine karşı farkındalık yaratmayı amaçlar.

Şekil 2.5 Kanada’da düzenlenen Salone Del Gusto Fuarı [29]

¹ Başkenti Torino olan, İtalya’nın kuzeybatısındaki bölge.

Yavaş yemek hareketinin bir diğer programı, çevreyi sosyal ve ekonomik yönleri ile bağlama fikri olan “Ark of Taste”tir. Bu program yok olmaya yüz tutmuş meyve, sebze, geleneksel ürün ve yemekleri listeleme ve teşvik etme yoluyla korumayı amaçlamaktadır. Ark of Taste’ in katoloğunda yer almak için bir ürünün kalitesini temsil eden beş şartı yerine getirmesi gerekir. Bu ürünleri belirli bir yöreye ait olmalıdır (yerel içeriklerin kullanılması ve/veya geleneksel yerel metotların kullanılması). Ayrıca çevresel, sosyo-ekonomik ve tarihsel olarak da belirli bir yöreye ait olmalı ve küçük üreticiler tarafından sınırlı miktarlarda üretilmelidir. Yok olma riski ya da potansiyeli taşınmalıdır [3].

2.3 Sefertası Hareketi

Neredeyse ışık hızına ulaşan teknolojik gelişmeler dünyadaki bütün siyasi ve ekonomik dengeleri değiştirmekte, ulusal şirketler hızla uluslararası arenaya çekilirken, devletler de aynı çarkın içinde yok olmama savaşı vermektedir. Teknoloji bir yandan eve ait bütün bölümleri ekonomik sektör haline dönüştürürken diğer yandan aynı evi televizyonla eğlence yeri haline getirmektedir. Mahremiyet olarak görülen evlerimizi oluşturan mutfak, oturma odası, yatak odası, tuvalet, tabiri caizse dışa açılmaktadır [30]. İnsanoğlu, tüketim çağının ‘hızlı yaşa’ dayatmasına ayak uydurunca teklemeye başlamış, şimdilerde ise ‘Yavaş yaşa, sağlıklı ol’ sloganları duyulmaya başlanmıştır. Özellikle ayaküstü atıştırmanın insana zararlarının gün yüzüne çıkması, bilinçli tüketicileri harekete geçirmiştir. Nitekim yurtdışında ayaküstü atıştırmaya bir tepki olarak başlatılan Yavaş Yemek Hareketi (Slow Food) ülkemizde de giderek yayılmaktadır [31].

Yavaş Yemek Hareketi’nin Türkiye’de bir benzeri olan Sefertası Hareketi, 25 Mart 1999 yılında ayaküstü atıştırma (fast food) sektörüne karşı çıkıp, geleneksel mutfağımızı, evde yemek pişirmeyi, aile sofralarını, kısaca sağlıklı beslenmeyi sonuna kadar desteklemekte ve israfa kesinlikle karşı çıkmaktadır. Sefertası Hareketi geleneksel lezzetlerin korunmasını, unutulmamasını ve yaygınlaşmasını savunan bir sivil toplum hareketidir. Sefertası Hareketi isminin seçiminin nedeni, sefertasına verilen sembolik değerlerdir. Sefertası, korumayı ve taşımayı sembolize etmektedir.

Sefertası Hareketi artık insanlara modern dünyanın bir takıntısı olan hıza, sürekli alışveriş yapmaya, mideye indirdiği şeyin ne olduğunu hatırlamayan açgözlü insanların hayat karmaşasına ve huzursuzluğuna karşı bir tılsımı hatırlatmaktadır. Hareketin en büyük özelliği geleneksel tatları teşvik etmesi, ne yendiğinin farkında olunması, çeşitli beslenmeye özendirme ve unutulmuş o eski dost muhabbetlerini, arkadaş sıcaklığını yavaş yenilen sofralarda tekrar kazandırmaya çalışmasıdır [32].

Kuruluş, toplum bilincine sağlıklı beslenme kültürünü yerleştirmek için çeşitli çalışmalar sürdürmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın, okul kantinlerinde sağlıklı beslenmeye yönelik yönetmelikler hazırlanması için kamuoyu oluşturmaya çalışması [33] ve israfı önleme amacıyla "Ekmek İsrafını Önleme Kampanyası" gibi toplumu bilinçlendirici ve eğitici kampanyalarla faaliyetlerini sürdürmesi bunlardan bazılarıdır [34].

2.4 Diğer Yavaş Yaşam Hareketleri

Her şey İtalya' da ortaya çıkan yavaş yemek fikriyle başlamıştır. Giderek yaygınlaşan hızlı yemek ve hızlı yaşam alışkanlığına karşı, yöresel yemek türlerinin azalmasını önlemek ve insanların yedikleri yiyeceklerin nereden geldiğine ve lezzetine duydukları ilgiyi tekrar arttırmak amacıyla, 1989 yılında başlatılan bu akım şu üç temel ilkeyi benimsemektedir: Küçük, basit, sürdürülebilir olma. Ancak bu akım daha sonra basit bir girişim olmaktan çıkıp, yavaş, dikkatli, doğru, keyifli ve kaliteli yaşam prensibine dönüşmüştür. Bu fikir gündelik hayatımızdaki birçok alanda uygulanabilmektedir [5]. Bunların bazıları şöyledir:

Yavaş Ev

Yavaş Ev (Slow Home) önerisi mimar John Brown tarafından ortaya atılmıştır. "Ucuz ve kolay ama bir o kadar da yetersiz ve sıkıcı olan banliyö hayatı, tıpkı hızlı yemek (fast food) gibi giderek yayılıyor," diyen Brown, Yavaş Ev akımı hakkında şunları söylüyor: "Adını, yemek endüstrisinde bir tepki olarak gelişen yavaş yemek hareketinden alan bu akım; insanların, yedikleri yiyecekler hakkında bilgi sahibi olmasını destekleyen yavaş yemek hareketine benzer bir yolla, kişilerin tek bir kalıptan çıkmış gibi görünen ve birbirinden hiçbir farkı olmayan evlerin hızlı dünyasının bir adım gerisinde durup, tasarımlar hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlıyor." John Brown ideal yavaş evi bulmak

için 10 aşamaya dikkat edilmesini öneriyor. Bu aşamalar arasında, yerellik, yeşillik, küçüklük ve sadelik gibi kavramlar bulunmaktadır [35].

Yavaş Seyahat

Theophile Gautier gibi gezi yazarlarından ilham alan harekette, hız yüzünden gözden kaçırılan keyiflerin tadılması amaçlanmaktadır. Bir an önce varmak ve varılan yeri tüketmektense gezinin ve yolculuğun tümünün tadına varılması gerektiği anlatılıyor. Seyahat kapsamında sadece herkesin gittiği turistik noktaların değil, yerel halkın gitmekten keyif aldığı yerlerin ziyaret edilip onların yapmayı sevdikleri etkinliklere katılım öğütlenmektedir [36].

Yavaş Uçuş

50 yıl önce Avrupa'dan New York'a uçabilmek için Gander, Reykjavik ve Shannon'da aktarma yapmak gerekliydi. Yavaş ve alçaktan uçarak ancak bir gün içerisinde New York'a ulaşıldı. Yavaş yaşam prensibini bu alanda uygulayabilmek için uçmaya bir son vermemiz gerekmiyor ama uçuşu yavaşlatarak tadının çıkarılmasını öngörüyor [22].

Yavaş Tasarım

Yavaş yemek gibi, yavaş tasarım da tamamen işleri, sorumluluk bilinciyle ve daha iyi yapabilmek için zamanı verimli kullanmayı önermektedir. Bu sayede hem tasarımcı, hem satıcı, hem de kullanıcı bu işten keyif alabilmektedir.

Yavaş yemekte olduğu gibi, burada da işin özünde yerel malzeme kullanımı, sosyal ve çevresel yükümlülüğü de göz önünde bulundurarak, malzemeyi bir araya getirmek ve üretmek amaçlanmaktadır. Hepsinden önemlisi, yavaş tasarım hareketi, büyük bir hızla yaşamakta olduğumuz 21. yüzyılda, gündelik hayatın temposunu kontrol edebilmek için, tasarımların özenli, sistemli ve yavaş üretilmesinin ve tüketilmesinin önemini vurgulamaktadır [5].

Yavaş Moda

Modanın ömrünün kısalmasıyla birlikte, kıyafetlerin dayanıklılığına duyulan ihtiyaç da azalmaktadır. Bu durum üretim fazlasına ve tek kullanımlık giyim alışkanlığına sebep

olmaktadır. Yemekte olduğu gibi, modada da kıyafeti kimin, nasıl yaptığı ve buna bağlı olarak sosyal ve çevresel etkileri önem kazanmaktadır.

Yavaş yemek hareketi, yemeğin, tadına odaklanarak, tüketicilerin insan ve çevre ile ilgili tercihlerini, kaynakların şeffaflığı üzerinden yansıtmamıza yardımcı olmaktadır. Londra Tasarım Haftası'nda da, Estethica sergisindeki tasarımcılar, benzer bir dil kullanarak tasarım ve üretim süreçlerini anlatmakta, yavaş moda, bilinçli tercihlerin başladığı giyim ve aksesuarların iyi ödeme yapılan tasarımcılar tarafından hazırlanması ve yıllarca kullanılabilir olması anlamına gelmektedir [5].

Yavaş Araba

Petrolün en yoğun kullanıldığı ve küresel ısınmanın patlak verdiği bu zamanlarda, belki de yavaş yemek akımı gibi, bir de daha küçük ve daha yavaş arabaların kullanılacağı, yavaş arabalara olan ihtiyaçtan doğan akım, yeni teknoloji ürünü, hidrojen arabaların ya da elektrik ve suyla çalışanlarının kullanımını teşvik etmektedir [36].

Yavaş Sanat

Yavaş sanat, New York Times'ın sanat şefi, eleştirmen ve yazarı Micheal Kimmelman gibi taraftarların savunduğu gelişmekte olan bir akımdır. Bir sanat eserine telaşlı toplumsal bir düzen içerisinde alelacele bakmaktansa onu kendi içerisinde takdir etmeyi savunur. Esas öğretilerinden biri kişilerin genellikle sanatçının yeni keşifler sunmasına izin vermektense zaten bildikleri şeylerin arayışında olduklarıdır.

Yavaş sanatın bir diğer anlamı ise sanatın yavaşça yaratılmasıdır. Detaylara özen göstermek, dönüşümlü materyaller kullanarak geçmişe değeri vermek, küçük objeler yaratmak için zaman ayırmaktır. Yaratıcı yaratma sürecine düşüncelerini de katar. "Yavaş" bir varoluş biçimine dönüşür [36].

Yavaş Medya

Yavaş medya sürdürülebilir ve odaklanmış medya üretimine olduğu kadar tüketimine de odaklanır. Haber dağıtım hızının büyük ölçüde artması ve Twitter gibi gerçek zamanlı dijital medya ile sonuçlanması kapsamında oluşmuştur. 2010 yılının başlarında

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa’da (Almanya, Fransa, İtalya) birçok yerel yavaş medya girişimi ortaya çıkarak dikkat toplamıştır. Diğerleri ise günlük medya kullanımını azaltarak deney yapmakta ve bu çabalarını çevrimiçi günlüklerde kayıt altına almaktadır [36].

Yavaş Ebeveynlik

Yavaş ebeveynlik, anne ve babaları çocukları daha özgür bırakmaya ve çocukluklarının keyfine varıp, dünyayı kendi başlarına keşfetmeleri konusunda yönlendirmektedir. Çocuklarının sorunlarını onların yerine çözebilmek için okul sonrası ders ve aktiviteler düzenleyen ve ticari satıcılardan hizmet almaya çalışan hiper ebeveynlik ve helikopter ebeveynlik kavramlarına bir cevaptır [36].

Yavaş Bahçe

Yavaş bahçe akımı bahçıvanların tüm mevsimler boyunca duyularını kullanarak yetiştirdikleri ürünlerin farkına varmalarına yardımcı olur. Tembel olmak değil aksine yapılan işten daha fazla sonuç elde etmektir [36].

Yavaş Para

Yavaş Para hareketi yatırımcı ve bağışçıları organize ederek küçük gıda girişimlerine, organik çiftliklere ve yerel gıda sistemlerine yeni maddi kaynaklar yaratılmasını sağlamaktır. Yavaş para hareketi ismini yavaş yemek hareketinden alır. Yavaş para hareketi sermaye pazarları ile sosyal ve toprak verimliliğine sahip lokasyonlar arasında ilişki kurmayı amaçlar. Yavaş para bitki köklerinin mobilizasyonunu, ağ kurma, bir araya getirme, yayınlama ve bekletme yoluyla aracı stratejiler ve fonlama yapısı kurarak desteklemektir [36].

Yavaş Şehirler

Cittaslow akımının amaçları şehir ve kasabaların homojenleşmesi ve küreselleşmesine karşı durmak, mutluluk ve özgür iradeyi destekleyerek yaşam kalitesini ve yaşamdan alınan zevki artırmaktır [36].

Tarihten beri süre gelen değişim, yakın geçmişimize baktığımızda belki de en hızlı evrimini son yüzyıl içerisinde geçirmiştir. Hayatımıza yön veren, yaşam şeklimizi kökten değiştiren birçok icat bu yüzyıl içerisinde gerçekleşmiş ve insanoğlunun “gelenek” olarak adlandırdığı kavramın inovatif gelişimler karşısında yer yer yok olduğu gözlemlenmiştir. Küreselleşme ulaşabildiğı yerlerde yerellik kavramı ile çelişkiler yaratmış ve köklü değişimlere neden olmuştur. Ulaşamadığı, bakir kalmış topraklarda ise hayat halen geleneksel/yöresel yöntemlerle devam etmektedir. Bu büyüü elin onlara değmemesi şanssızlıkmış gibi görünse de, belki de çevre ve sürdürülebilirlik anlamında şansları olarak değerlendirilebilir.

Yavaşlık felsefesi, karşıt durduğu hız kavramının dünya genelinde bir kargaşa ortamı yaratmasından ötürü ortaya çıkmış gibi görünmektedir. Oysa hızın ulaşamadığı pek çok yerde ve alanda yavaşlık hayatın normal akışı olarak bilinmektedir. Bu yüzdendir ki insanoğlu kendi yarattığı bilinçsiz gelişiminin farkına geçte olsa varabilmiş ve el değ(dire)mediğı bozulmamış kültürlerin yüzyıllardır gelenekleri haline gelmiş hayat felsefelerini çözüm yolu olarak yeniden yorumlamıştır.

YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİ

Yavaş şehir hareketi tüm dünyada bilinen adı ile “Citta Slow”, nüfusu 1.500 ile 50.000 arasında olan küçük kentlerin veya büyük kasabaların dâhil olabildiği uluslar arası bir ağdır. İlk olarak 1997 yılında ayaküstü atıştırmanın (fast food) yayılışına bir karşı duruş olarak Yavaş Yemek (Slow Food) akımı ortaya çıkmıştır. Ardından bu akım yandaşlarının düzenlediği sempozyumlardan birinde, 1999 yılında, meselenin kentsel politika bağlamında ele alınması gerekliliği ortaya atılmış, İtalya’daki dört küçük kasabanın (Greve in Chianti, Bra, Orvieto, Positano) belediye başkanlarının imzasıyla yavaş şehir ağı kurulmuştur [37].

3.1 Yavaş Şehir Hareketi Nedir?

Yerel kimliğini ve özelliklerini koruyarak dünya sahnesinde yer almak isteyen kasabaların ve kentlerin katıldığı birlik İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan cittaslow yani “yavaş şehir” anlamında kullanılmaktadır [2].

Yavaş Şehir hareketinin organizasyon merkezi İtalya’dır ve yavaş şehir olarak tanımlanmak istenen şehirlerin değerlendirilmesi bu merkez tarafından yapılmaktadır. Bu merkez bu çerçevede;

- Temel ilkeleri içeren bir bildirge, manifesto
- Yavaş Şehir olarak tanımlanmak istenen şehirlerin imzalaması gereken bir birlik tüzüğü
- Üye şehirlerin listesi
- Yıllık toplantı takvimleri oluşturmuştur.

Bu toplantılarda hareketin eylemleri belirlenir ve şu hususlara yer verilir:

- Yıllık amaçlar ve çalışma çerçevesi, bunları ölçecek parametreler ve gerekli yapılanmalar
- Aktiviteleri koordine etmek için gerekli bütçenin belirlenmesi
- SlowFood ve tüm CittaSlow kentlerinin de temsilcilerinin bulunduğu koordinasyon komitesinin kurulması

Yıllık toplantılar her yıl farklı bir kentte toplanarak kentlerdeki yaşam kalitesi sorunlarına yönelik bir teknik ve bilimsel tartışma ortamı sağlar, sonucunda bir rapor hazırlanır [5].

Ayrıca, bu merkezle birlikte çalışan “SlowFood Editor” adlı bir yayın evi ve gastronomik bilimler üniversitesi (University of Gastronomic Sciences) kurulmuştur [38].

Yavaş şehir hareketinin ana fikri, yerel çevrenin ve o yerel çevreye ait yerel lezzetlerin kalitesinin arttırılması (veya var olanın korunması) ve böylece o yerleşimde yaşayanlar ve oraya ziyarete gelenler için “iyi yaşama” koşullarının sağlanması olarak özetlenmektedir [37].

Hareket, şehirlerin hangi alanlarda önemli ve özel olduklarını düşünmeleri ve bu özelliklerini korumak için strateji geliştirmeleridir. Şehrin dokusunun, renginin, müziğinin ve hikâyesinin uyum içinde, şehir sakinlerinin ve ziyaret edenlerin zevk alabilecekleri bir hızda yaşanmasıdır [39].

Nüfusun 50.000’i geçmediği yerleşimlerin aslında kolay ve keyifli yaşam için ideal büyüklükler olduğunu savunan yavaş şehir akımının ana referansının orta çağ dönemi İtalya kentleri olduğu söylenebilir. Bu kentlerde, dış dünyadan kendini koruma (surlarla sınır oluşturma), kendi kendine yetme, herhangi bir taşıt kullanmadan yerleşim içerisinde her noktaya ulaşabilme, kent meydanında bir araya gelme söz konusudur [37].

“Yavaşlık” felsefesinin ulusal sınırları oldukça hızlı gelişmiştir. Yaşam kalitesine erişme ve keşfetme, daha sakin tempoyla yaşama dileği CittaSlow’u tüm Avrupa’ya tanıtmıştır. Böylece somut adımlarla iyi yemek, kaliteli ağırlama, hizmet ve kentsel alanda birlikte tecrübe kazanmak için bir araya gelen uluslararası bir ağ olarak doğan CittaSlow ağı şu

anda Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çin, Güney Kore, Danimarka, Fransa, Almanya, İtalya, Norveç, Yeni Zelanda, Hollanda, Polonya, Portekiz, Amerika Birleşik Devletleri, İspanya, Güney Afrika, İsveç, İsviçre, İngiltere, Macaristan, Finlandiya ve Türkiye olmak üzere 24 ülkede mevcuttur [5].

Bu küçük şehirlerde, süpermarket ya da Ritzer'in de üzerinde durduğu [25], küreselleşme ve kapitalleşmenin baş mimarı McDonald's gibi restoran zincirleri bulunmamaktadır. Organizasyonun ilk başkanı İtalyan Camicchi, "Amacımız yaşanır şehirler yaratmak, tıpkı yazar Italo Calvino ve mimar Renzo Piano gibi, bir ütopya şehri konsepti üzerinde çalışıyoruz" diye belirtmiştir [21].

Yavaş şehirler, ekoloji ve sürdürülebilirlik alanında bilimin son buluşlarından da faydalanarak, Ortaçağ'dan ya da Rönesans Dönemi'nden kalma kentsel öğeleri de korumaya çalışmaktadır. Eğer kentin bu amacına yardımcı olacaksa, modern teknolojiye izin verilmektedir.

Örneğin Orvieto Belediye Başkanı Camicchi, sadece yayaların geçişine izin veren elektronik kapılar kullanarak kent merkezinin araç trafiğini kontrol altına almayı planlamaktadır. Doğal ve tarihi doku, çevrenin korunabilirliği, kültürel ve sosyal geleneklerin yaşatılabilmesi ve buna uygun yaşam biçimlerinin varlığı da temel ölçütlerin bir bölümünü oluşturmaktadır [21].

Şekil 3.1 Kent merkezinde sadece yayaların geçişine izin veren elektronik kapılar [26]

Bu şehirlerin logosu olan, hayatı yavaş, tadına vararak, sükûnet içinde yaşamayı öngören salyangoz sembolünü kullanabilmeye hak kazanan merkezler, düzenli olarak denetimden geçmektedirler. Harekete dâhil olan kentlerde insan daha düşük tempoda yaşayıp, daha az enerji tüketmekte ve vahşi bir gıda tüketimi yerine az ama öz beslenme ile yaşamaktadırlar. Kendisine, ailesine ve çevresine daha çok zaman ayırabilmektedirler. Bu değişim bir anlamda insanın çevresi ve doğa ile sağlıklı bir ilişki içinde olmasının, sağlıklı bir beden ve ruh için en önemli adım olduğunun onaylanmasıdır [40].

Ancak, yavaş şehir hareketine dâhil olmak için, gürültü kirliliğini ve trafiği kesmek, yeşil alanları ve yaya bölgelerini arttırmak, yerel üretim yapan çiftçilerle bu ürünleri satan dükkân ve lokantaları desteklemek gibi elliden fazla taahhütü yerine getirmek gerekmektedir. Bildirideki ölçütlere uymak, çevre politikalarında, altyapıda, kent dokusunda, kentteki bütün üretim alanlarında şeffaflık ve kaliteyi korumak ve sürdürülebilir kılmak şart koşulmuştur. Yavaş Şehir Birliği uzmanları, uzun bir denetimden sonra bu kentleri onaylamakta ve kabul edilen kentler, hareketin logosu olan “Salyangoz” ile ödüllendirilmektedir [21].

3.1.1 Yavaş Şehirlerin Ortaya Çıkışı

Yavaş yiyecek kavramından esinlenen Cittáslow “Yavaş Şehir Hareketi”nin temeli 1999’da İtalya’nın Toscana bölgesinde bulunan Greve in Chianti şehrinde, 30 kadar Yavaş Yiyecek Şehri’nin katılımıyla atılmıştır.

Yavaş Şehir Hareketinin ilk bildirgesinde, küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşılık, farklılıkların törpülenerek, tek bir model insan oluşturmaya doğru gittiği ve sonunda sıradanlığın hâkim olacağı bir düzenin yaratılacağı konusunda endişeler bulunduğu dile getirilmiştir. Bu endişelerin giderilmesi, yerel değerlere sahip çıkılması, bu değerlerin korunması ve geliştirilmesi amacıyla Yavaş Şehirler kavramı çerçevesinde bir ağ oluşturulmuştur.

1991 – 2004 yılları arasında Orvieto’nun Belediye Başkanı olan Stefano Cimicchi, bu görevinden sonraki birkaç yıl “Slow Food (Yavaş Yemek)”un başarılı konseptinden yola çıkılarak hazırlanan Yavaş Şehir hareketinin başkanlığını yürütmüştür. Yavaş Şehir

hareketi, küçük kentlerin geleneksel yapılarını, sıkı kuralları dikkatle uygulayarak korumaları gerektiğini savunmaktadır [21].

3.1.2 Nasıl Yavaş Şehir Olunur

Yavaş şehir adayı bir kasaba, altı başlık altında toplanmış 60 adet kriter ile karşı karşıya kalmaktadır. Çevre, altyapı, kentsel kalite için teknoloji ve tesisler, yerel üretimin korunması, konukseverlik ve bilinçlendirme konularını içeren bu kriterleri yerine getirmeye çalışmak ve periyodik olarak ilerleme raporları yazmak durumundadır. Bu kriterlerden en az yarısını başarmış olan veya başaracağını garantisini veren (ve bu bağlamda bir hazırlık raporu üretmiş olan) yerler, yavaş şehir olabilmektedirler. Kriterler arasında iki tane zorunlu yükümlülük vardır: Birincisi, bir “Ziyafet Evi” veya bir “Yerel Ürün Pazarı” türü mekânsal bir oluşuma sahip olmak veya olacağını taahhüt etmek, ikincisi de yavaşlıkla ilgili bir kurula sahip olmak veya olacağını garantisini vermektir [37].

Şekil 3.2 Ludlow Yerel Ürün Pazarı [41]

Bahsedilen kriterler her yerleşimde aynı biçimde ele alınıp uygulanmamakta, kriterlerin dışında farklı kentsel politikalar uygulayıp yavaşlık üreten kasabalar da bulunmaktadır. Gündelik pratiklerin yavaşlığı (bir yiyeceğin tarladan sofraya geliş sürecine tanık olunması vb. gibi) mekânların yavaşlığı (kent içi trafiğin motorlu araçlardan kısmen veya tamamen arındırılması, reklam panolarının kaldırılması vb. gibi), objelerin yavaşlığı (uzun kullanım süreli yerel ürünler) gibi çok farklı yavaşlık alanları mevcuttur ve her biri farklı programa sahiptir [37].

1999 yılında Orvieto’ da hazırlanan sözleşmeye göre Yavaş Şehirler’in şu şartları sağlaması gerekiyor [5] :

- Cittaslow amaçlarını yaymak ve kamuyu bu yönde çalışmaya teşvik etmek
- Yerel özelliklere uygun olarak yapılan seçimlerin Cittaslow parametrelerine uygunluğunu gözden geçirerek uygulamak
- Hareketin genel amaçlarına uygun diğer gelişimlere istekli katılımı sağlamak
- Etrafını çevreleyen bölgenin ve kentsel düzenin niteliklerini korumak ve geliştirmek için, yeniden kullanma tekniklerini araştırarak çevresel politikaları uygulamak
- Toprağın işgali için değil kullanımının geliştirilmesi için, işlevsel bir alt yapı politikası yürütmek
- Çevrenin ve kent düzeninin kalitesini geliştirmek için teknoloji kullanımını teşvik etmek
- Doğal, çevreyle uyumlu tekniklerin kullanımıyla üretilen yiyecek maddelerinin tüketimini desteklemek, genetik yapısıyla oynanmış ürünleri hariç tutarak, Slow Food Ark ve Presidia projeleriyle işbirliği içerisinde, zor durumlar için gereken tipik ürünleri üretilmek,
- Bir bölgenin kültür ve geleneklerinin korunarak, simgeselleşmesine katkıda bulunup, yerli üretimi teşvik etmek ve tüketicilerle, kaliteli üreticiler ve satıcılar arasında doğrudan temas kurulabilmesi için tercih edilebilir ortamlar ve mekânlar yaratmayı desteklemek,

- Konukseverlik kalitesini ve yerel toplum ile onun belirli özellikleri arasında gerçek bir bağ kurmayı desteklemek, bir şehrin kaynaklarının eksiksiz ve yaygın olarak kullanımını önleyen fiziksel ve kültürel engelleri kaldırmak
- Gençlerin ve okulların sistematik bir biçimde lezzet eğitimiyle tanışmasına özel bir dikkat göstererek, yalnızca iç işletmecilerinin değil, bütün vatandaşlarının Yavaş Kent’ te yaşadıklarına dair farkındalıkları sağlanmak.

3.1.3 Yavaş Şehirlerin Örgüt Yapısı

Yavaş şehir hareketinin organizasyon yapısı, karar vermeden sorumlu bir “Düzenleme Komitesi”, hareketin ana hatlarını belirlemenin yanında kontrol yetkisine sahip bir “Bilimsel Komite” ve gerek ulusal alanda gerekse uluslar arası ağda tüm eylemsel etkinliklerden sorumlu bir “Sekreterlik”ten oluşur.

“Yavaş Şehir” ünvanına sahip olabilmek için söz konusu kentin “Yavaş Yemek” kriterlerini kabul etmesi, “ keyif ” anlayışını geliştirmeye çalışması ve yerel dokuyu koruması gerekmektedir. Tek tipleşmeden uzaklaşma, özgünlük ve yerellik hareketin ana hedeflerinden biridir.

Bir kent yavaş şehir olduktan sonra çeşitli yavaş şehir hedefleri kent mirasının bir parçası haline gelirler. Diğer değişiklikler, genellikle de diğer kentlerdeki uygulamalardan esinlenilerek her zaman kabul edilip uygulanabilirler.

Yavaş şehirlerde uygulanan bazı programlar içinde geri dönüşüm projeleri okul sonrası programları, gerçek bir “yerel” tecrübe için turistik bilgilendirme çalışmaları sayılabilir.

Yavaş şehir yönetim komisyonları aşağıdaki birimlerden oluşmaktadır.

Uluslar Arası Koordinasyon Komitesi:

- Uluslar Arası Başkan
- Başkan Yardımcıları
- “Yavaş Yemek” Temsilcisi
- Ulusal Koordinasyon Komitesi Yönetim Kadrosu
- Denetçi

- Garantörler Komisyonu
- Onursal Başkanlar
- Bilimsel Komite Üyeleri

Bilimsel Komite:

Bilimsel komite CittaSlow ödülünün kurumsal aktivitelerinin geliştirilmesi için kurumun organlarına geniş, güncel, bilimsel ve kültürel bilgi sağlamakla görevli farklı disiplinlerden gelen uzmanlar ve akademisyenlerden oluşmaktadır [5].

Her bileşen üç yıllığına seçilir. Harekete katılan şehirler, hareketin yaygınlaşmasını ve halkın bu hareketin amaçlarını yerine getirmesi konusunda bilinçlenmesini sağlamak ve yavaş şehir ilkelerini yerine getirmek için çalışmak zorundadır [2].

3.2 Yavaş Şehir Olma Kriterleri

Yavaş şehir olabilmek için yerine getirilmesi gereken kriterler 1999 yılında Orvieto’ daki Food Festival’ de açıklanan ve imzalanan tüzük ile belirtilmiştir [42].

3.2.1 Çevre Politikaları

1. Hava, su, toprak kalitesini yasalarla belirlenmiş standart seviyelerde tutmak,
2. Endüstriyel ve evsel atıklardan kompost gübre elde edilmesini desteklemek ve yaygınlaştırmak,
3. Atıkları kaynağında ayırma programları oluşturmak,
4. Kanalizasyon atıklarının arıtılmasını sağlamak,
5. Enerji verimliliğini ve alternatif enerji kullanımlarını yaygınlaştırmak,
6. Ticari reklamlar ve trafik işaretlerinde düzenleme yapmak,
7. Elektromanyetik kirliliği önlemek,
8. Gürültü kirliliğini önlemek,
9. Işık kirliliğini önlemek,
10. ISO 9001 ve ISO 14000 gibi Çevre Yönetim Standartları’nı benimsemek.

3.2.2 Altyapı Politikaları

1. Tarihi ve kültürel değerleri korumak, geliştirmek ve tarihi mekânları yeniden kullanılabilir hale getirmek,
2. Hareketliliği ve trafiği güvenli kılmak,
3. Okul ve kamu binalarına ulaşımında bisikleti yaygınlaştırmak,
4. Toplu ulaşımı ve yaya ulaşımını desteklemek,
5. Mimari uygulamaları, engellileri de dikkate alarak yapmak,
6. Aile yaşamını ve yerel etkinlikleri desteklemek, rekreasyon alanları, spor alanları yapmak, kronik hastalara ve yaşlılara yardım etmek, ailelerle okullar arasında çeşitli etkinlikler düzenlemek,
7. Tıbbi yardım merkezleri açmak,
8. Yeşil alanlar ve oyun sahaları oluşturmak,
9. Doğal ürünlerin satılabileceği ticari merkezler açmak,
10. Friendly shop (dost mağazalar) oluşturmak (mağaza sahipleri ile anlaşarak halkın mutlu alışveriş yapmasını sağlamak),
11. Bozulan kentsel alanları yeniden düzenleyerek kentin kullanımına sunmak,
12. Kenti yeniden şekillendirmek ve geliştirmek,
13. Semt danışma ofisleri açmak ve Cittaslow bilgilendirme bölümü oluşturmak.

3.2.3 Kentsel Kalite İçin Teknoloji ve Tesisler

1. Biyomimarlığı öğretmek ve geliştirmek,
2. Kenti fiber optik ve kablosuz sistemle donatmak,
3. Elektromanyetik alanları belirleyecek sistemler oluşturmak,
4. Belirlenmiş bir program dahilinde peyzaj ve çevre atıklarını konteynırlarda toplamak,
5. Açık alanlara (kamu-özel) yöreye uygun, özellikle de yerli bitkiler dikmek,
6. Vatandaşların internet yoluyla bilgilенmesini sağlamak için sistemler geliştirmek,

7. Gürültülü alanlarda gürültü kirliliğini önlemek,
8. İnsan davranışlarına yönelik olarak renklerle planlamalar yapmak,
9. Evden çalışmayı desteklemek (telework-homeoffice).

3.2.4 Yerel Üretimin Korunması

1. Organik çiftçiliği geliştirmek,
2. El sanatlarını ve zanaatkârları desteklemek, yok olmalarını önlemek,
3. Yerel üretimi yaygınlaştırmak, okul kantinleri ve restoranlarda kullanılmalarını teşvik etmek,
4. Okullarda “yavaş yemek” akımını yaygınlaştırmak ve lezzet eğitimi vermek,
5. Yöreye özgü ürünlerin ticarileşmesini sağlamak ve yok olmalarını önlemek,
6. Şehirde bulunan yaşlı ve tarihi özellik taşıyan ağaçları koruma altına almak,
7. Yerel kültürel etkinlikleri desteklemek.

3.2.5 Konukseverlik

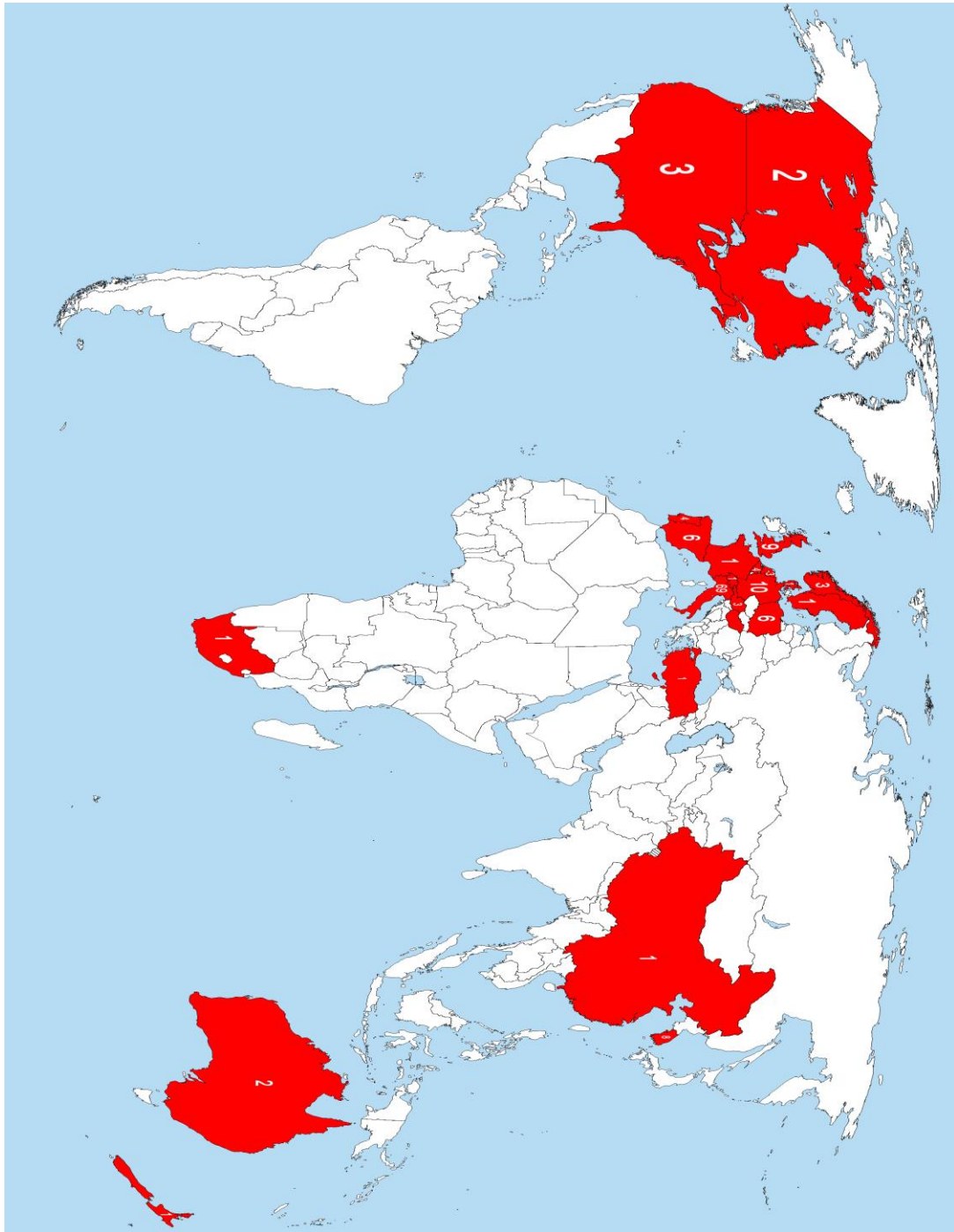
1. Turistlere karşı konukseverlik için halkı ve çalışanları eğitmek,
2. Tarihi ve turistik mekânlara turistler için uluslar arası yönlendirme levhaları yerleştirmek,
3. Mağazalarda ürün etiketlerinin açık, anlaşılır bir şekilde yazılması konusunda mağaza sahiplerini uyarmak,
4. “Slow” gezi programları için gerekli hazırlıkları yapmak (broşür, web sayfası...)

3.2.6 Bilinçlendirme

1. Slow City nedir? Slow City olmak için neler yapılmalıdır gibi konularda bilgilendirme kampanyaları düzenlemek,
2. Tohum bankası, eğitim parkları vb. oluşturarak “slow” felsefesini anlatmak,
3. Slow City ve Slow Food’u yaygınlaştırmak için etkinlikler düzenlemek.

3.3 Dünyadaki Yavaş Şehir Örnekleri

Miele [43] ve Mayer ile Knox [3] yaptıkları çalışmalarda yavaşlığın üretiminin, genel geçer bir yaklaşım olmadığı, aksine yerel sorunların yerel çözümlerle giderildiği bir felsefe olduğunu ortaya koymuşlardır. Dünyadaki birçok yavaş şehir örneğinde bu yerel sorun - yerel çözüm ilişkisini görmek mümkündür.

Şekil 3.3 2010 Cittaslow.org verilerine göre ülkelerdeki yavaş şehir adetlerinin dünya üzerindeki dağılımı

Çizelge 3.1 Yavaş şehirler listesi [44]

Almanya	Bad Schussenried, Deidesheim, Hersbruck Lüdinghausen, Marihn, Nördlingen, Überlingen, Waldkirch, Wirsberg
Amerika	Fairfax, Sebastopol, Sonoma
Avustralya	Goolwa, Katoomba, Yea
Avusturya	Enns, Hartberg, Horn
Belçika	Chaufontaine, Enghien, Lens, Silly
Çin	Yaxi (Gaochun County)
Danimarka	Svendborg
Finlandiya	Kristinestad
Fransa	Labastide d'Armagnac, Segonzac
Güney Afrika	Sedgefield
Güney Kore	Cheongsong County (Pacheon-myeon), Damyang , Changpyeong-myeon village), Hadong (Akyang - myeon village), Jangheung (Yuchi-myeon village), Jeonju City (Jeonju Hanok Village), Namyangju City (Joan-myeon), Sangju City (Hamchang-eup, Gonggeom-myeon, Ian Myoun), Sinan (jeung-do island), Wando (Cheongsando Island), Yesan (Daeheung & Eungbong villages)
Hollanda	Alphen-Chaam, Borger-Odoorn, Midden-Delfland, Vaals
İngiltere	Aylsham, Berwick upon Tweed, DissMold, Perth , Sturminster Newton
İspanya	Begur, Bigastro, Lekeitio, MungiaPals, Rubielos de Mor
İsveç	Falköping
İsviçre	Mendrisio
İtalya	Abbiategrosso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Borgo Val di Taro, Bazzano, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Castel San Pietro Terme, Castelnovo nè Monti, Castelnuovo Berardenga, Castiglione del Lago, Castiglione Olona, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano,

	Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Fontanellato, Francavilla al Mare, Galeata, Giuliano Teatino, Greve in Chianti, Guardagrele, Levanto, Massa Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto, Pellegrino, Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano, Pratovecchio, Preci, Ribera, San Daniele del Friuli, San Gemini, San Miniato, San Potito Sannitico, Santarcangelo di Romagna, San Vincenzo, Santa Sofia Scandiano, Stia, Suvereto, Teglio, Tirano, Todi, Torgiano, Trani, Trevi, Zibello
Kanada	Cowichan Bay, Naramata
Macaristan	Hódmezővásárhely
Norveç	Eidskog, Levanger, Sokndal
Polonya	Biskupiec, Bisztynek, Lidzbark Warminski, Murowana, Goślina, Nowe Miasto Lubawskie, Reszel
Portekiz	Lagos, Sao Bras de Alportel, Silves, Tavira, Vizela
Türkiye	Akyaka, Gökçeada, Seferihisar, Tarakli, Yenipazar
Yeni Zelanda	Matakana (Rodney District)

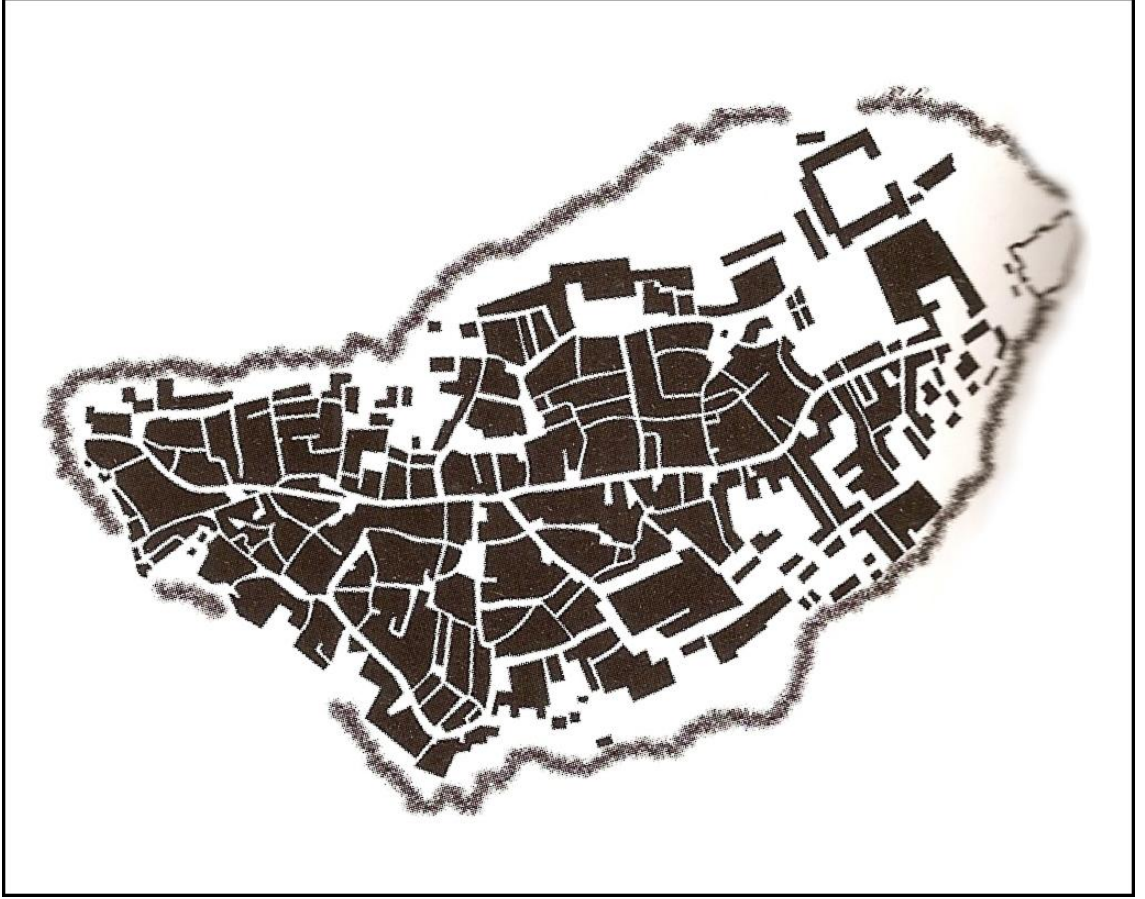
Orvieto, İtalya

Şekil 3.4 Orvieto genel görünümü [45]

Orvieto Kasabası, İtalya'nın Umbria bölgesinde, Terni şehrine bağlı, 2008 verilerine göre 21043 nüfuslu bir kettir [46].

Aynı zamanda Slow Food ve Cittaslow örgütlenmelerinin doğduğu yer olan Orvieto, köklü bir tarihi geçmişe ve tarihi bir kentsel dokuya sahiptir. Yavaşlığın üretimi, yerel lezzetler ve yerel şarapçılık üzerinden oluşmuştur. Orvieto'nun şarapları, zeytinyağı, peynirleri, taze kesilmiş makarnaları, mantarları gibi yerel lezzetlerin üreticilerini ziyaretçilerle buluşturma organizasyonları yapılmıştır. Böylece yeni bir kırsal turizm alanı yaratılmıştır. Ayrıca, şarap ve gıda üreticilerinin özel restoran/süpermarket girişimcilerinin bir araya gelebileceği bir bina inşa edilmiştir. Bir başka girişimde, ilköğretim okullarındaki yemek menülerinin revize edilerek daha sağlıklı ve yöresel ürünlerin eklenmesi ve çocuklara lezzet eğitiminin verilmesi olmuştur. Çocuklar için lezzet yaz kampları "Hadi Lezzeti Boyayalım" gibi resim el becerisi atölyeleri oluşturulmuştur.

Şekil 3.5 Orvieto şehir merkezi [26]

Fiziksel mekâna dair yavaşlık projeleri de vardır. Bunlardan en önemlisi 2006’da itibaren Mart ve Mayıs ayları arası olan her pazar gününün “Yavaş Pazar” ilan edilmesi ve tarihi kent merkezinin bugünlerde motorlu araç trafiğine tamamen kapatılması olmuştur. Bugünlerde, zanaatkâr dükkânlarının açık olması, kent meydanında bir çiftçi marketinin kurulması, köylerden gelen el işlerinin, yerel şarapların ve yöresel yemeklerin sergilenebildiği standların sokaklara yerleştirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, filarmonik orkestra konserleri tertiplenmiş kasabanın müzik okullarının bu performanslarda yer almaları sağlanmıştır. Orvieto aslında zaten yüzyıllar boyu yavaşlığın hüküm sürdüğü bir bölge olduğu için özel bir örnektir. Buradaki durum, var olan yavaşlığın korunması için projeler geliştirme olarak adlandırılabilir [37].

San Vincenzo, İtalya

Şekil 3.6 San Vincenzo genel görünümü [47]

Orvieto'nun aksine San Vincenzo'nun herhangi bir tarihi dokusu yoktur. Tarihi bir geçmişi olmamasına rağmen bugüne mekânsal ve sosyal anlamda çok az iz bırakabilmiştir. Toskana bölgesinde yer alan San Vincenzo Kasabası, 6500 kişilik nüfusu ve denize olan kıyısı ile tam bir sahil kasabasıdır. Buradaki yavaşlık, kentsel hizmetlerdeki kalitenin arttırılarak yerel halk için yaşam kalitesinin arttırılması ve ziyaretçiler içinde sakin-huzurlu bir tatil bölgesi imkânının sunulması şeklinde olmuştur. Kent, sanayi ve evsel atıkların ayrıştırılması ve geri dönüştürülmesi, su, toprak ve hava kalitesinin reel anlamda arttırılması gibi çevre projelerinin yanı sıra kentsel tasarım alanında da ilerlemeler göstermiştir. Kent merkezi ile plajları birbirine bağlayan yaya yolları tasarlanmış, plajlara erişim için özel araçlara alternatif olacak bedava ring servisleri düzenlenmiş, plajların temizliği il Mavi Bayrak¹ alınmıştır. Okul, hastane gibi kamu kullanımları ile konut alanları arası bisiklet yolları inşa edilmiştir. San Vincenzo kasabasında yapılması gereken (Yavaş Şehir üyeliği ile yapılacağı garanti edilen) konular, reklam panoları, dükkân vitrinleri, sokak işaretleri gibi kentsel vitrinlerin

¹ Mavi Bayrak, 44 ülkede faaliyet yürüten Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı'nın (FEE), belli kriterlere sahip plaj ve marinalara verdiği ödül.

düzenlenmesi, görüntü kirliliğinin ortadan kaldırılması, elektromanyetik kirliliğin azaltılması (baz istasyonları, wi-fi sistemler vb.) sokak ve meydan aydınlatmalarında kirliliklerin önüne geçilmesi olarak özetlenebilir.

Aslında San Vincenzo son on yıldır sürekli bir kentsel ağa üye olmaya çalışmaktadır. Örneğin, belediye sınırları içerisinde sadece bir şarap üreticisi olmasına rağmen Şarap Kentleri Birliği'ne katılmak istemiştir. Yavaş Şehir oluşumunun da bu kasaba için yeni bir imaj yaratma amacına dönüşmüş olduğu söylenebilir. Ancak San Vincenzo geliştirdiği projelerle son derece yapıcı adımlar atmıştır. Yavaşlık pratiklerinin yerleşmesinin, kuşkusuz, Orvieto'ya oranla çok daha uzun bir süreç olacağı belirtilmektedir [37].

Hersbruck, Almanya

Şekil 3.7 Hersbruck genel görünümü [48]

12.000 nüfuslu bir yerleşim yeri olan Hersbruck'ta, büyük baş hayvan otlatılan çayırlar çok büyük alan kaplamakta ve kasaba için önemli bir anlam ifade etmektedir. Hem kentsel gelişme ile tarım arazileri arası bir tampon bölge niteliği taşımakta, hem pastoral bir peyzaj etkisi yaratarak bu kasabayı eşsiz kılmakta, hem de içinde barındırdığı yüksek meşe ağaçları ve çeşitli meyve ağaçları ile farklı bir habitat

barındırmaktadır. 1970'lere kadar otlak olarak kullanılan bu ayırklar sanayileşme ve hızlı üretim biçimlerinin yaygınlaşması ile birlikte hayvan otlatma alanı olmaktan çıkmış ve böylece geleneksel bir ritüel sona ermiştir. ayırkların bazı kısımları da endüstriyel atıklar ve inşaat kalıntıları için çöplük haline dönüşmüştür.

Şekil 3.8 Hersbruck kent merkezi [26]

Yavaş Şehir oluşumuyla birlikte ayırkların korunması ve yeniden yaşatılması için çalışmalar başlatılarak bu hareketin doğrudan yerel ekonomiyi canlandırması ve güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Yerel çiftçilerle iletişime geçilerek ürünlerine doğrudan kendi çiftliklerinden satmaları sağlanmıştır. Yerel ürünler için bölgesel bir fuar düzenlenmiştir. Buna ek olarak ayırklık alandaki elma ağaçlarının korunması ve değerlendirilmesi projesi uygulanmaya başlanmıştır. Alandan toplanan ürünlerden elde edilen organik elma suları bölgesel pazarlarda satılmaktadır. Üçüncü olarak, çiftçi ve restoran sahibi arası arz-talep ağı kurulmuş, çiftçiler belirlenen restoranlara taze mevsim ürünlerini satarken, restoran sahipleri de bu ürünlere özel menüler geliştirerek bu menülere ürün sahibi çiftçinin kimliğini (ve ürünün özelliklerini) belirten notlar

eklemişlerdir. Dördüncüsü, çocuklara özel aşçılık okulları kurulmuş, bu yolla gelecek kuşakların yerel özelliklere olan duyarlılıklarının artırılması hedeflendirilmiştir. Kısaca Hersbruck kasabası, yavaşlık kavramını çevre koruma üzerinden ele almıştır [37].

Waldkirch, Almanya

Şekil 3.9 Waldkirch genel görünümü [49]

2002 yılında Yavaş Şehir ağına katılan ve 21.000 nüfusu olan kasabada ilk iş olarak terk edilmiş bir kamu yapısı elden geçirilerek kasaba mutfağına dönüştürülmüş, bu mutfakta ihtiyacı olanlara da iş olanakları sağlanmıştır. Mayer ve Knox'un [2] toplumsal sürdürülebilirlik olarak tanımladıkları bu oluşumun, yapılı çevre ile aidiyet ve sahiplenme ilişkilerinin kurulmasını sağlaması hedeflenmiştir. Kent merkezide araç trafiğinden tamamen arındırılmış ve merkezde köy pazarı türü örgütlenmeler oluşturulmuştur [37].

Şekil 3.10 Waldkirch kent merkezi [26]

Ludlow, İngiltere

Şekil 3.11 Ludlow genel görünümü [50]

Yavaş şehir konseptinin küçük şehirlerden oluşmasının nedeni, az nüfusa sahip yerlerde halkın aktif katılımının daha olası olması ve ağ kurma kapasitesinin ancak küçük yerlerde maksimize edilebilmesi olabilir. Ludlow 10.500 kişilik nüfusa ve 7 bölgeyi temsilen 15 kişiden oluşan bir şehir konseyine sahiptir. Şehirde hemen hemen her gün bir yerel pazar bulunabilmektedir (haftanın 4 günü kurulan semt pazarının dışında el işi pazarı, antika ve bitpazarı, yerel ürünler pazarı, bahçe ürünleri pazarı) ve bu özelliği ile geleneksel bir İngiliz pazar şehridir.

Şekil 3.12 Ludlow kent merkezi [26]

Ludlow’da, yavaş şehir hareketini resmi olarak yürüten şehir konseyinin dışında yüksek sayıda sivil topluluk tarafından desteklenmektedir. Aktif ve dinamik yerel halk katılımı ve yine halktan güç alan demokrasi, yavaş şehir hareketinden çok daha önce şehirdeki tüm yaratıcı etkinliklerin itici gücü olmuştur [51]. Örneğin yavaş şehir hareketi gereği, kentin park ve trafik yönetimi problemlerinin üstesinden gelmek için yapılan ankete yerel halk yüksek düzeyde katılım göstermiştir. Yerel grupların katkısıyla park ve otoyol

alt komitesi tarafından problemin çözümü için çeşitli öneriler getirilmiştir. Ludlow'un kırsal bir yerleşim alanının ortasında yer alması da dâhil olmak üzere birçok güçlü karakteristik özelliği vardır, bunlar içerisinde şehir merkezindeki 500 kayıtlı bina, bir kale ve perakendeciler mevcuttur. Ludlow son onbeş yılda kaliteli yemekleri ve içecekleri ile ünlenmiştir. Ayrıca "Michelin" yıldızlı restoranlarının yanında geleneksel kasapları ve fırınları da desteklemektedir. Tüm bu özellikler Ludlow'un 2003 yılında İngiltere'nin ilk baş yavaş şehri olmasında rol oynamıştır [52].

Şekil 3.13 Ludlow Market Place Tablosu, Louise Rayner, 1865 [26]

Midden-Delfland, Hollanda

Şekil 3.14 Midden-Delfland’da bir kanaldan görünüm [53]

Midden Delfland 2008 yılında Hollanda’nın ilk ve baş yavaş şehri olmuştur. 18.000 kişilik nüfusa sahip bu şehir ülkenin en kalabalık bölgesi olan Randstad’ta yer almaktadır. Midden Delfland’ın etrafındaki bölgede yaklaşık 1,3 milyon kişi yaşamakta ve şehir üzerinde kentleşme baskısı yaratmaktadır. Bu bölge 20 yıl içerisinde gelişim göstermiş ve Midden Delfland’ın sahip olduğu yeşil alan büyük önem kazanmıştır. Bu nedenle hükümet tarafından bu şehre yeşili koruma görevi verilmiş ve şehrin tarımsal bir yer olarak kalması ve aynı zamanda daha çok turist çekmesi istenmiştir.

Midden Delfland’ın yavaş şehir olma sürecinde çeşitli konularda çalışmalar yapılmıştır. Gençlerin gelişimi için yerel gençlik politikaları oluşturulmuş, yeşil politikası planı çerçevesinde özgün peyzajın korunması amaçlanmıştır. Doğal ve çevresel farkındalığın artırılması, günlük yaşamdaki ortamın geliştirilmesi ve şehrin imajının güçlendirilmesine odaklanan sürdürülebilirlik önem kazanmıştır. Peyzaj Gelişimi Planı, yerel ürünleri destekleyen Dürüst Yerel Ürünler (h’Eerlijk Delfland) organizasyonu ve Yeşil Altın Vakfı (Groen Goud Foundation) oluşturulmuştur. Turistlerin ve şehir sakinlerinin kullanabilmesi için bisiklet ve yürüyüş rotalarını gösteren Bisiklet Bağlantı Sistemi (Cycling Junction System) oluşturulmuştur. Bunların dışında geri dönüşüm ve yeşil

enerji politikaları, peyzaj kirliliğine karşı politika, ışık ve gürültü politikası, altyapı politikası, yol güvenliği politikası ve ağaç politikası gibi düzenlemelerle Midden Delfland'de yaşam yavaş şehir normlarına uygun olarak sürdürülmektedir [53].

Seferihisar, Türkiye

Şekil 3.15 İzmir ilçeleri [54]

Seferihisar, İzmir kent merkezinin güneybatı aksında konumlanmıştır. İzmir kent merkezine uzaklığı 45 km olan Seferihisar ilçesi, batıda Ege Denizi ve Urla ilçesi, kuzeyde Konak, Urla ve Güzelbahçe ilçeleri, doğuda Menderes ilçesi ve güneyde Ege Denizi'yle çevrili olup yaklaşık 60 kilometrelik kıyı kuşağına sahiptir [5]. 43.000 nüfuslu Seferihisar sahil kasabası olarak adlandırılabilir fakat fiilen denize kıyısı yoktur. Toplamda iki belde, dokuz köyden oluşan Seferihisar'a bağlı Sığacık mahallesi kıyı yerleşimidir [37].

İlçenin altı mahallesinden biri olan Sığacık, mimari kimliğini görece korumuş, yer ve mimari kimlik arasında var olan organik bağı en güçlü kuran mahalle olarak dikkat

çekmektedir. Merkeze 5 km uzaklıktaki bu mahalleye karakterini, Selçuklu döneminde yapılan, daha sonra Osmanlı döneminde yeniden onarılan limana bakan Sığacık Kalesi ve Kaleiçi organik konut dokusu ile Antik Çağ'da İyonya'nın en önemli 12 yerleşimlerinden biri olan Teos Antik kenti vermektedir [5].

Şekil 3.16 Teos Antik Kenti [55]

Ege'nin diğer yöreleri gibi Seferihisar'da da M.Ö.7,-5,yüzyıllar arasında Lidyalılar, İranlılar, Atinalılar ve Ispartalılar hüküm sürmüştür. Daha sonra yöreye İranlılar, Bergama Krallığı, Makedonyalılar, Eski Yunanlılar, Romalılar ve Bizanslılar egemen olmuştur. Seferihisar 1084 yılında Selçuklu Komutanı Emir Çakabey tarafından alınmış, II. Haçlı Seferi (1147–1149) sonrasında, bölge Sultan Mesut tarafından Selçuklu topraklarına katılmıştır. Seferihisar, 1308 yılında Selçuklular'ın dağılması ile 1320'de Aydınoğulları'nın egemenliğine ardından 1394 yılında da Osmanlıların eline geçmiştir. 1402 Ankara Savaşı nihayetinde Moğollar'ın işgaline uğrayan bölge, 1425 yılında tekrar Aydınoğulları'nın elindedir, ancak Cüneyt Bey'in ölümünden sonra Seferihisar artık Osmanlılar'ın olmuştur.

Seferihisar 14.-15.-16. yüzyıllarda Düzce (Hereke)'deki medresesiyle bir ilim ve kültür ocağı haline gelmiştir. Osmanlı toprak bölünüşüne göre has arazi içersinde bulunan Seferihisar'ın geliri, III. Murat'ın annesi Valide Sultan tarafından, Mekke'ye vakfedilmiştir. Seferihisar 19. yüzyıl başlarında yirmibini aşkın nüfusa sahipken,

köylerde çıkan veba hastalığı nüfusu kırmış, Seferihisar'ın dört beş köyü ortadan kalkmıştır. İzmir 1850 yılında, Aydın vilayetinin merkezi olunca, Seferihisar nahiyesi de 1884 yılında belediye olmuştur [21].

Seferihisar, Yavaş Şehir olmak için ilk başvuruyu 17 Haziran 2009 tarihinde yapmıştır. Başvurunun ardından Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısına davet edilen Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer toplantıda Seferihisar'ı tanıtmış 29.11.2009 tarihinde ise Seferihisar Cittaslow ilan edilmiş ve böylece Türkiye'nin de ilk Cittaslow'u olmuştur [2].

Beş yıldızlı oteller yerine butik otellerin inşa edildiği, yerel kültüre sahip çıkarak sakin yaşam tarzının benimsendiği, gürültü kirliliğine ve trafiğe karşı yoğun önlemlerin alındığı 'Cittaslow' lar, son yıllarda klasik tarzdaki tatil anlayışını da değiştirmiştir. Bu düşünceden yola çıkarak Seferihisar'ı sakinliğiyle bir turizm çekim merkezi haline getirmek isteyen yetkililer, özenle korunan kent dokusu, doğası, sessiz, sakin yaşamıyla, Cittaslow Birliği'ne kabul ettirmiştir [21].

Şekil 3.17 Seferihisar Limanı (Sığacık) [56]

İtalya’da toplanan Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısına katılan Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer, temalarında öncelikle Cittaslow Genel Sekreteri Pier Giorgio Olivetti ile görüşmüş, görüşme sonrasındaki toplantıda başvuru dosyasının sunumunu müteakip iki saatlik bir süre boyunca Seferihisar anlatmış ve birliğin tarihinde ilk kez, bir kent incelenip denetlenmeden başvurusu kabul edilmiştir. Belediye Başkanı Tunç Soyer, basına yaptığı açıklamada şunları söylemiştir:

“Toplantıya giderken çok heyecanlıydım. Hem ilçemizi, hem ülkemizi tanıtmak için Cittaslow başvurusu iyi bir fırsattı. Çok iyi hazırlandık. Toplantı öncesi çeşitli görüşmelerim oldu, komite toplantısında da başvuru dosyasını sunarak, ilçemizi ve niye Cittaslow için başvurduğumuzu anlattım. Toplantıda başvurumuz kabul edildi. Böylece Seferihisar, Türkiye’nin ilk, dünyanın 129. Cittaslow’u yani ‘sakin şehri’ oldu. Bu, turizm için, ilçemizin gelişimi, değerlerimizin korunması için çok önemli. Sakin şehrin simgesi olan salyangoz logosunu almaya hak kazanmış olduk [57].”

Seferihisar, altyapı, çevre, kent estetiği, misafirperverlik ve yavaş yemek gibi başlıklar altında 52 kritere göre değerlendirilmiş ve yüzde 50 başarı gerekirken yüzde 73 düzeyinde uygunluk sağlayarak sonunda ‘salyangoz’ logosuna kavuştu. Türkiye’nin ilk Cittaslow’u olan Seferihisar’ı örnek alan 60 yerleşim yeri daha ‘Sakin Şehir’ olmak için çalışmalarını sürdürmektedir [58].

Cittaslow hareketi her ne kadar bünyesindeki kentleri daha sürdürülebilir kılmak için kurulsa da kentler, kendilerine bu imajdan bir pay biçmektedirler. Kendi özgün yavaşlıklarını koruyan şehirlerin dışında kendilerini bir takım kriterler ile zorunlu değişikliğe sokarak kendi reklamlarını yapıp, uzaklaşmak istedikleri kapital dünyanın kurallarını uygulamaya bilinçsizce devam etmektedirler. Bu çelişki içerisinde kendisine has özelliği olan kentlerin bu özelliklerini koruması ve bu doğrultuda belki de turistik olmaması, ya da kaynaklarının kontrollü bir biçimde harcanması daha akılcıl olabilmektedir. Bir ağ (network) olarak gözüken ve kentler arasında iletişimi sağlayan hareket, aslında küresel etkilerin değdiği ya da tehdit edebildiği yerlerin kendi kendilerine çözüm ürettikleri bir yolken, bu etkilerin daha ulaşamadığı dünyanın pek çok yerinde kendi “yavaş” ama adı yavaş olmayan birçok kent yaşamını sürdürmektedir.

YAVAŞ ŞEHİR KOŞULLARINI UYGULAMA ŞEKİLLERİ

Yavaş şehir hareketinin anayasası sayılan tüzüğü, şehirlerin “Cittaslow” ünvanını alabilmeleri için yapmaları gereken bir takım koşulları genelleme yaparak belirtir. Bu ünvana sahip ya da aday olan şehirler bu koşulları belli oranlarda yerine getirmekle mükelleftirler. Altı ana başlık altında toplanan bu koşullar her şehrin sahip olduğu potansiyele göre oluşturduğu yerel yönetim politikalarına dâhil edilmekte ve bu hususta çeşitli etkinlik, proje, organizasyon vb. uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Bu bölümde yavaş şehir koşullarının uygulanması ve yavaşlık felsefesini benimsemiş şehirlerin yerel yönetim politikalarında bu kavrama dair ne tür uygulamalarda bulundukları incelenmektedir.

4.1 Çevre Politikalarının Uygulanması

Yavaş Şehir Hareketi’ nin tüzüğündeki çevre politikaları ile ilgili koşullar, hava, su, toprak başta olmak üzere her türlü çevre kirliliğine karşı yerel yönetimlerin alacağı önlemleri belirleyen koşullardır. Kentsel ve evsel çöp atıklarının ayrıştırılması, alternatif enerji kaynaklarının kullanılması, görüntü, gürültü ve ışık kirliliği gibi kentsel çevre kirliliklerinin kontrol altına alınmasını öngören bu koşullar ayrıca yerel yönetimlerin bu hususta EMAS ve ECOLABEL ya da ISO 9001; ISO 14000, SA 8000 ve Gündem 21 projeleri gibi çevre yönetimi sistemlerinin benimsenmesini de teşvik eder.

Çevre politikaları kapsamında Seferihisar organik tarım pilot bölgesi seçilmiştir. 25 çiftçiye “Eurogap¹” sertifikası verilmiştir. Bu sertifikayla ürünler, üretim aşamasında detaylı olarak kayıt altına alınmaktadır. Tüketim aşamasında da bir dizi kontrol gerekmektedir. Tarladan çıkan ürünün yine Eurogap standartlarına uygun laboratuvarlarda analiz edilmesi ve kimyasal kalıntı olmadığına ilişkin rapor alınması gerekir. Böylece bu sertifikayla üretim yapan çiftçinin ürünlerini Avrupa’ya ihracı kolaylaşmaktadır [5].

Yerli tohum satışının Türkiye’ de yasaklanmasının ardından üreticiler, yüzyıllardır uyguladıkları bir yöntemi harekete geçirmiş ve Seferihisar’ da gerçekleştirilen şenlikle tohum takası yapılmaktadır. Böylelikle genetiği değiştirilmiş ürünlerin (GDO) tarımda kullanılmaması adına yarımada örnek bir davranış sergilemektedir.

Şekil 4.1 2011 yılında Seferihisar’ da yapılan tohum şenliğinde üreticiler tohum takası yaparken [59]

Türkiye’ nin CittaSlow Başkenti Seferihisar, ilçe merkezinin görüntüsünü değiştirmek adına bir takım projeler hazırlamıştır. Bunlardan biri 20 ressamın katkılarıyla sürdürülen

¹ 2006 yılında Diyarbakır’da kurulan, kalite yönetim sistemleri belgelendirme ve eğitim hizmetleri veren kuruluş

proje neticesinde evlerin cephelerinin boyanması, kolonların taş kaplanması, klimalara ahşap ızgara yapılması ile pencere ve balkonlara sardunya konulmasına karar verilmiş ve bu amaçla 4 bin sardunya fidelenmiştir [5]. Merkezde bulunan binaları birbiriyle uyumlu renklerde boyamayı, çanak antenleri merkezi sistemle çatılarda toplamayı, dükkân tabelalarını birbiriyle uyumlu ve estetik hale getirmeyi, caddeyi insanların sosyalleşmesine imkân sağlayacak biçimde kent mobilyaları ile donatmayı ve yayaaların caddede trafik stresi olmadan dolaşabilmesi için trafiği azaltmayı içeren bir cadde düzenlemesi projesi hazırlanmıştır [2].

Şekil 4.2 Seferihisar Atatürk Caddesi' ndeki görüntü kirliliğini düzeltmek için yapılan çalışmanın eskizi [60]

İlçe genelindeki plajlar için yaklaşık 8 mavi bayrak başvurusu yapılmıştır. Bu plajlar için ayrıca engelli erişimi, otopark, tuvalet, soyunma kabinleri, cankurtaran kulesi vb. düzenlemeler yapılacaktır [5].

Güvenli ve düzenli trafik akışı sağlamak ve araç trafiğini azaltmak adına yaz aylarında bazı kısımlara araç girişi yasaklanmıştır. Bu durum turist sayısını artırmış ve esnafa daha fazla iş yapma olanağı sağlamıştır. Bu kapsamda yeni yapılacak yol ve düzenlemelerde ise bisiklet ve fayton yolları düzenlemek amaçlanmaktadır. Seferihisar'da enerji ve çevre üzerine yürütülen çalışmaların başında “güneş enerjili bisiklet” projesi gelmektedir. Bu çalışma kapsamında kurulacak fabrikada üretilen bisikletler yavaş şehir adayı kentlere satılabilecektir. İlçede kullanılacak bisikletlerin özelliği, üç tekerlekli olması ve ister pedalla ister güneş enerjisi ile kullanılabiliyor olmasıdır. Bu kapsamda gürültü ve kirlilik önlenmektedir.

Şekil 4.3 Yakında üretimi Seferihisar'da yapılacak olan güneş bisikleti prototipi [61]

Seferihisar’da temel olarak doğal enerji kaynakları kullanılmasına önem verilmekte ve kent içi araç trafiğine kapatılmaktadır. Fosil yakıtların kullanımının azaltılması ve daha çok jeotermal, güneş ve biyokütle enerjisinden yararlanma üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Karbon salımı dengelenmiş yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanmanın dışında yalıtıma önem verilmesi ve enerji tasarrufu ile verimliliği üzerinde de durulmaktadır. Citaslow’un yukarıda da özetlenmiş olan kriterlerini yerine getirme konusunda belediyenin çalışmaları devam etmektedir [2].

İngiltere’nin yavaş kentlerinden Cockermouth’ın önemli sosyal ve kültürel yapılarının oluşturduğu merkez alanda yol düzenlemeleri öngörülmüştür. Tüm yaya yol ve kaldırımları olabildiğince genişletilmiş ve marketlere, kafelere, restoranlara ve kasaba sakinlerine tahsis edilmiştir. Araç trafiğinin kent merkezine alınmama uygulaması ile insanlar daha fazla yürümeye, bisiklete binmeye böylelikle daha çok sosyalleşme ve çevre kirliliğini azaltma adına kasabaya bir katkı yapmaları beklenmektedir. Yaya kaldırımları birçok yaya yol işaretleri ve kentsel dokuya uygun malzeme ile düzenlenecek ve insanların kent merkezinde daha ferah ve konforlu zaman geçirmeleri sağlanmış olacaktır.

Şekil 4.4 Cockermouth Pazar Alanı'ndaki kaldırım alanlarının yayaların daha konforlu bir şekilde kullanması için yeniden düzenlenmesine ilişkin taslak çizimler. [62]

Çevre kirliliği konusunda İngiltere' nin Aylsham kasabası yerel yönetimi, özel sektörden firmalar ile yaptığı görüşmeler ile tüm market ve kent sakinlerine alışverişlerinde kullanmak üzere plastik torba/poşet yerine yüzde yüz doğal malzemeden üretilen alışveriş çantalarını tedarik ederek doğada kendi kendine yok olabilen ve hiçbir zararı olmayan bu materyal ile özellikle toprak kirliliğine karşı örnek bir davranış sergilemiştir.

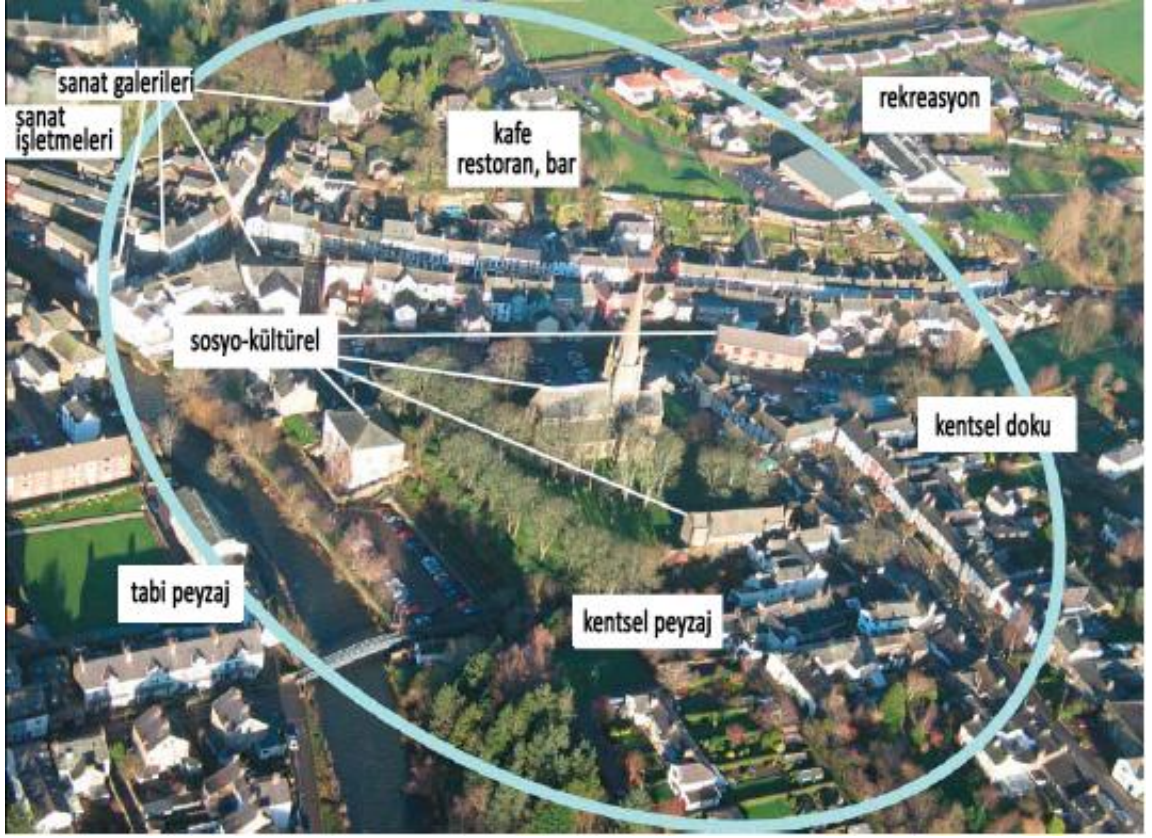

Şekil 4.5 Aylsham’da plastik poşet yerine pamuk, keten ya da hasır gibi doğada kendi kendine yok olabilen maddelerden yapılmış çantalar kullanılmaktadır [63]

4.2 Alt Yapı Politikalarının Uygulaması

Şehirlerin “yavaş” olabilmeleri için altyapı politikalarını da değiştirmeleri gerekmektedir. Cittaslow kriterlerinde belirtilen altyapıya ilişkin yükümlülükler, tarihi ve kültürel mekânların korunmasını ve yeniden yaşatılır hale getirilmesini, trafik, yaya, toplu taşıma gibi ulaşım stratejilerinin daha çevreci oluşturulmasını, doğal ürünlerin satılabileceği ticari merkezler kurulmasını, bozulan kentsel alanların yeniden değerlendirilmesini kapsamaktadır. Yerel yönetimler bu konular hakkında yapacakları yenilik ve düzenlemelerle altyapı kriterlerini kendi kentlerinin potansiyelleri doğrultusunda belli ölçülerde yerine getirmekle yükümlüdürler.

İngiltere’ nin en son yavaşlık ünvanını alan kasabası Cockermouth’ ın yerel yönetimi de görsel çevre kirliliğini önlemek, bölgenin hem turistik hem de yaşanılabilirlik kalitesini arttırmak adına bir takım kentsel düzenleme kararları almış ve projelendirmiştir.

Şekil 4.6 Cockermouth' daki tarihi Market Place (Pazar Yeri) [62]

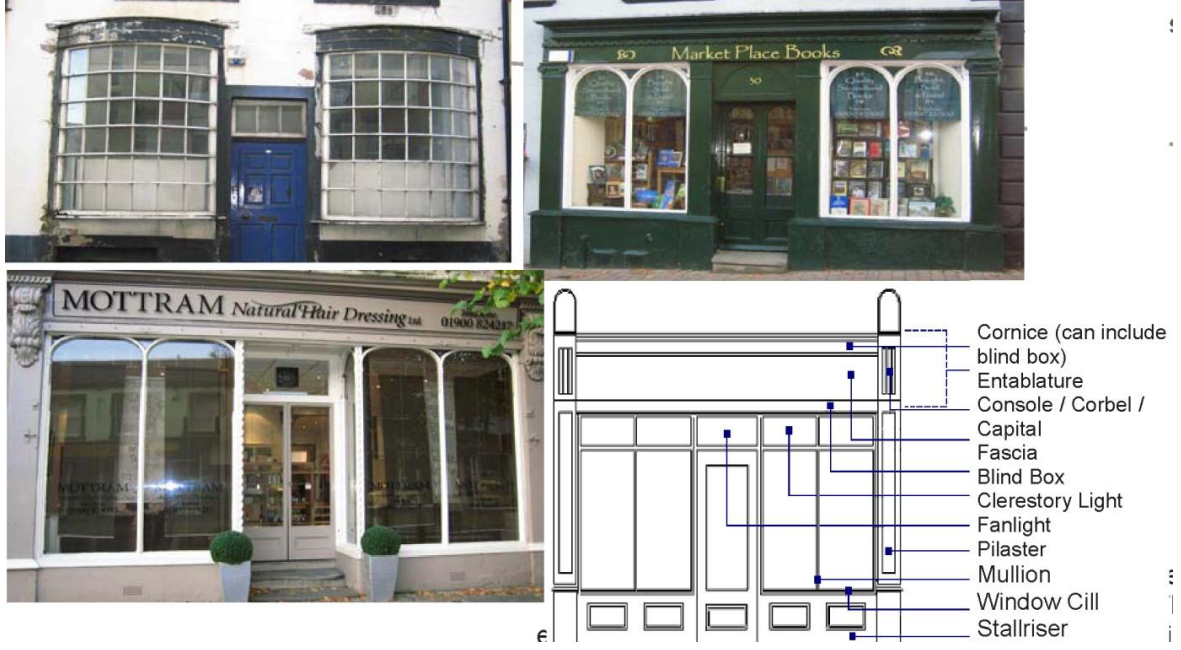
Pazar Yeri (Market Place) olarak anılan kasabanın tarihi ve kültürel yapıları ile çevrelenmiş alanın 2012 yılına kadar yeniden düzenlemesi için taslak projeler hazırlanmış, araç, bisiklet ve yaya yolları için yeni düzenlemeler yapılmıştır [62].

Pazar yerinin sınırlayan kentsel öğelerden biri olan Christ Kilisesi' nin önünde bulunan prefabrik tuvalet elemanları ile yan tarafında atıl olarak bulunan depo binası gibi kentsel kimlik oluşumuna katkı sağlamayan yapıların kaldırılması ve kent merkezinde bulunan otoparkların, kentsel peyzaj alanı olarak değerlendirilmesi daha uygun olan bölgelerden kaldırılması ile bu alanların yeniden değerlendirilmesi Cockermouth yerel yönetiminin çevresel politikalarından biri olmuştur. Yapılan taslak çalışmalarda yeni düzenlemeler ile daha çok yaya ulaşımını ön planda tutan yönetim, bölgenin canlanması için bu alanlara sanatsal ve sosyo-kültürel fonksiyonları enjekte etme çabasıdır.

Şekil 4.7 Cockermouth Pazar Yeri' nin yeniden düzenlenmesine ilişkin taslak proje: Eski ve Yeni Kent Meydanı [62]

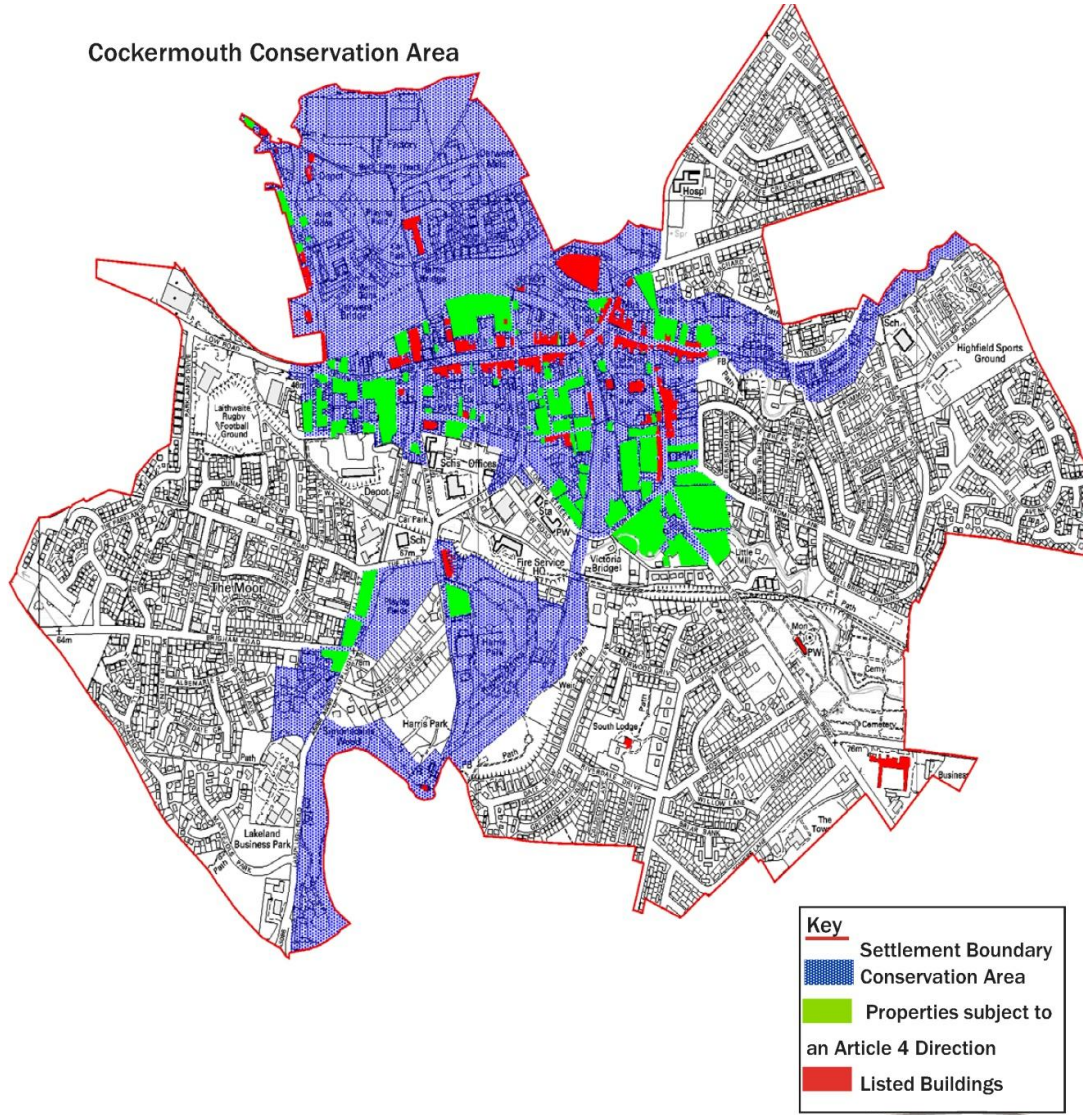
İngiltere'nin Cumbria bölgesinde yer alan kent tarihi bir pazar yeridir. Cockermouth'ta çok fazla tarihi yapı ve kentsel doku olduğu için yerel yönetim imar mevzuatına bir takım kurallar koyarak bu kentin karakteristiğine sahip çıkmaya çalışmıştır. Buna benzer yöntemler ile birçok Yavaş Şehir, eğer tarihi bir dokuya veya altyapıya sahip ise bunların korunmasını ve yeniden yaşatılmasını sağlamıştır.

Şekil 4.8 Cockermouth koruma ve tasarım rehberinde (Conservation and Design Guide) yer alan kanunlar ile bölgenin tarihi özgün dokusu bugün halen korunmaktadır [62]

Şekil 4.9 Cockermouth Koruma ve Tasarım Rehberi'nde belirtilen yasal düzenlemeler ile kentsel dokunun korunması hedeflenmiştir [62]

Şekil 4.10 Cockermouth Koruma ve Tasarım Rehberi'ndeki Koruma Alanları Planı [62]

Knox ve Mayer' in [3] de bahsettiği gibi yavaş şehirlerin felsefesi, genelleme yapılmış kurallar ile tüm dünyadaki şehirlerin sorunlarını çözmeye çalışmak değildir. Her kentin kendine özgü olduğu ve her türlü sorununda yerel çözümlerle düzeltilebileceğini savunan görüş, kentlerin kültürel çeşitliliğinin korunmasını benimser. Bu yüzden Cockermouth örneğinde olduğu gibi oluşturulan kent koruma ve tasarım rehberleri ile kentlerin kendi dokuları ve karakterleri koruma altına alınmış olunur. Bu tip tarihi doku koruma yasalarının aksine Seferihisar genelinde belirli bir yerel mimariden bahsetmek pek olası değildir. Çoğunlukla eski dokunun yerine çağdaş betonarme yapılar almış durumdadır. En çok göze çarpan sayıca azda olsa kirpi saçaklı yığma evlerdir.

Seferihisar’a ana karakterini veren merkez alandaki çarpık yapılaşma ve özgün mimari mirasın yitirilmiş olması, “yavaş şehir” unvanına sahip olmada yer kimliği kurma üzerinde önemli bir engel oluşturmaktadır. “Yavaş Şehir” yaklaşımı kendi ölçütleri çerçevesinde bazı genel yaklaşımlar önerse de ana çerçeveye bağlı kalarak yere özgü modellerin geliştirilmesini önermektedir. Örneğin; Hersbruck ve Waldkirch kasabaları yer kimliği felsefelerine, tarihi miraslarını koruma ve geliştirme üzerine kurarken, İtalya’ da ki San Vincenzo kasabası, kentsel hizmetlerdeki kaliteyi arttırma ölçütü üzerine yoğunlaşarak geliştirmiştir. Kültür mirası olmayan ya da mimari mirasını önemli ölçüde yitirmiş Seferihisar gibi yerleşimlerin eldeki tarihi mirasın korunması, yeni yapılaşma ya da var olan kentsel dokunun iyileştirilmesinde ise sanal kimlik oluşturan taklitçi yaklaşımlar yerine kentsel kalitenin arttırılması ilkesinin benimsenmesi en tutarlı yaklaşım olarak görülmektedir [64].

Ressamlar ve mimarlardan destek alınarak başta kent merkezi olmak üzere çeşitli düzenlemeler uygulanmaya başlamıştır. Belli bir mimariden bahsetmek mümkün olmadığından uzmanlarla yapılan çeşitli çalışmalar sonucunda bazı cephe düzenlemeleriyle kente kimlik kazandırma arayışına gidilmiştir. Bu çalışmaların doğru olup olmadıkları detaylı olarak incelenmelidir. Kimliksiz bir alana sonradan tepeden inme bir düzen getirmek tartışılır bir konudur.

Ege ve Yaşar Üniversiteleriyle görüşmeler yapılmış olup rölöve ve restorasyon çalışmalarına destek olmaları istenmiştir. Öğrenciler staj ve ödev kapsamında cephe rölöveleri çıkarmaya başlamıştır. İlk olarak halkıda teşvik edebilmek amacıyla eski belediye pasajı prototip olarak cephe yenileme çalışmalarıyla düzenlenmiştir. Söveli pencereler, ferforje parmaklıklar ve çiçeklikler koyulmuş, çubuk desenli tenteler eklenmiştir. Bina kültür merkezi olarak düzenlenmiştir. Cadde üzerindeki diğer bina cepheleri de benzer şekilde belediye tarafından bedelsiz olarak yenilenecektir.

Abb. 1: *Impressionen aus Lüdinghausen* (Fotos: A.-K. Kusch)

Şekil 4.11 Almanya' nın sakin şehirlerinden Lüdinghausen [65]

İngiltere'nin Yavaş Şehir başkenti olan Ludlow'da ise tarihi kentsel dokuyu koruma adına çalışmalar yapılmakla beraber kentin orijinal dokusu çeşitli bölgelerinde restore edilerek hayatta kalması sağlanmıştır.

İngiltere'deki Cockermouth ve Ludlow örneklerinde olduğu gibi Danimarka'nın Svendborg kentinde de yapılaşmaya ve korumaya dair bir takım kuralların olduğu bir imar planı (Local Plan) bulunmaktadır. Bu planda yer alan notlar kentin daha sağlıklı, sürdürülebilir ve biolojik çeşitliliği tehdit etmeyecek bir gelişim göstermesini destekler. Yapılacak her konut binasının, enerji tasarrufu için yeşil çatı olması, yapı malzemelerinin doğal ve geri dönüşümlü olmaları, düşük enerjili ev konseptine uygun yapılaşma olması, ısı pompası, jeotermal, solar ve rüzgâr enerjisi gibi temiz enerji çeşitlerini kullanması ve bu doğrultuda belediye şebekesine elektrik ve yakıt için bağlanma zorunluluğu olmaması gibi bazı çevreci avantajlar ve yükümlülükler yer almaktadır.

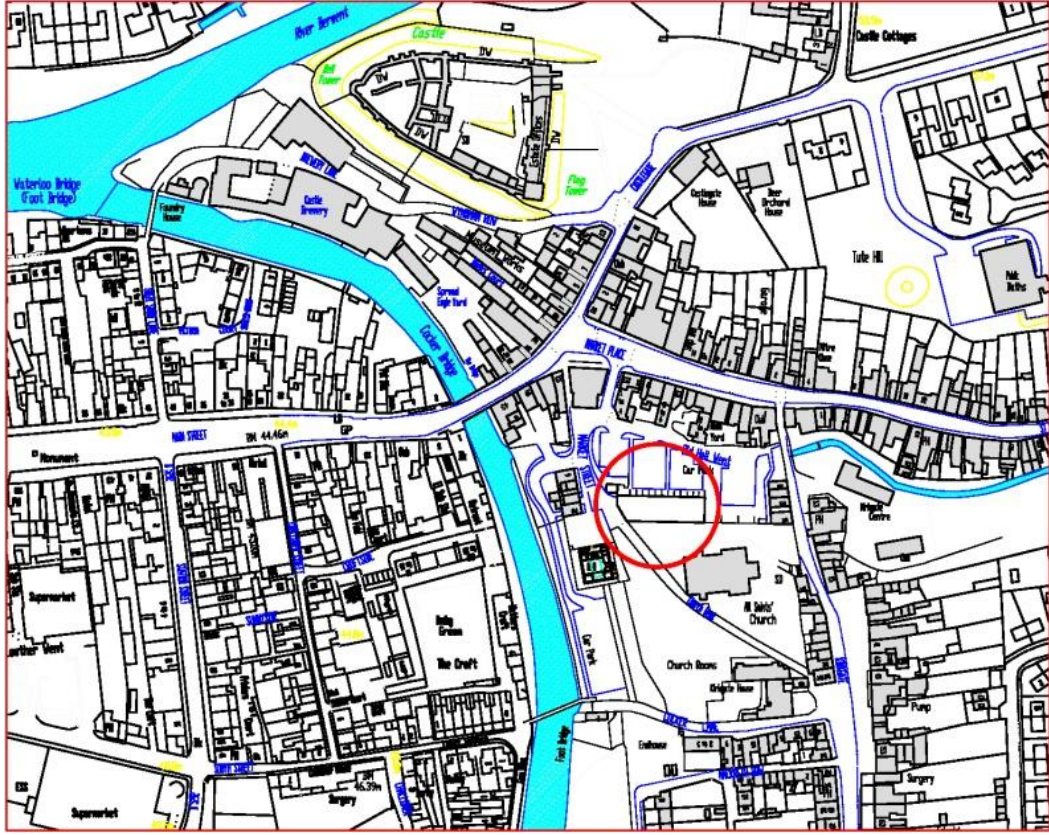
Şekil 4.12 Ludlow' un yerel ürün pazarına da giden tarihi High Sokağı [66]

Seferihisar'ın ise Yavaş Şehir olma yolundaki atılan ilk adımı, eski belediye binasının Köy Pazarı'na dönüştürülerek köylülerin ücret ödmeden tezgâh açıp ürünlerini satabilmeleri için bir Pazar yeri olarak düzenlenmesidir. Bu çalışma ile Köy Pazarı'na halden mal girmesi kesinlikle yasaklanmış ve yerel üretici kendi ürettiklerini halka doğrudan satma olanağı bulmuştur. Burada amaç, üreticiyi doğal ürünleriyle birinci elden tüketici ile buluşturmaktır [2].

Bina içindeki her oda kendi yerel ürünlerini satmaları için bir köye verilmiş, bazı odalarda da örgü, resim, seramik gibi alanlarda kurslar düzenlemeye başlamıştır. Bina önündeki açık alan da Pazar yeri olarak hizmet vermektedir. Bu uygulama sonucunda köylülerin ürün satışları ve buna bağlı olarak da üretimleri artmıştır. Böylelikle yerel üreticinin aracısız halkla buluşabildiği, yerleşimin ekonomik anlamda sürdürülebilirliğini destekleyen bir ortam yaratılmıştır [5].

İngiltere'nin son yavaş şehri Cockermouth'da da benzer bir uygulama yapılmıştır. Tarihi Pazar Yeri'ndeki atıl durumdaki bir depo yapısı kaldırılarak yerine Cittaslow kriterlerince kurulması gereken yerel ürün pazarı için bir alan tashih edilmektedir. Projelendirme aşamasında olan çalışma bu alanın haftanın belli günleri yerel kasaba

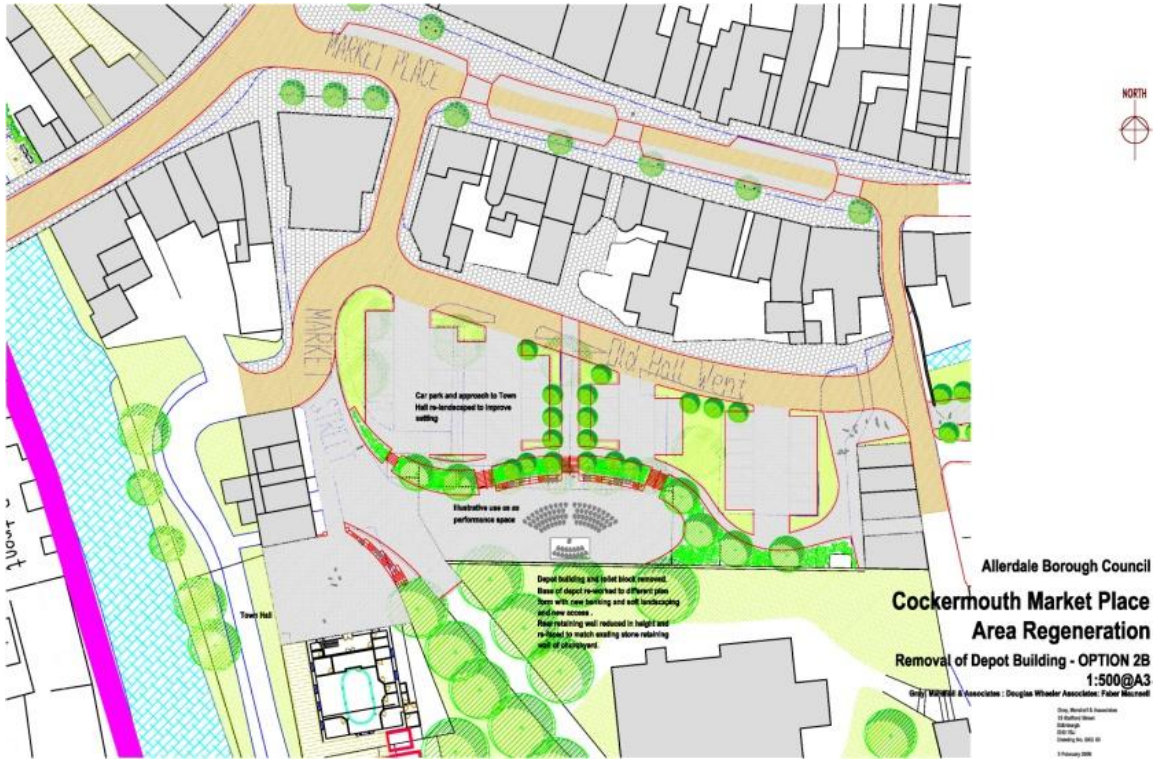
pazarı olarak işlemlerini ve belli başlı önemli günlerde de etkinlik alanı olarak kullanılmasını öngörmektedir.

Şekil 4.13 Cockermouth'ta kaldırılması öngörülen eski depo yapısı [62]

Şekil 4.14 Cockermouth'ta kaldırılan depo alanı yerinde kurulacak olan yerel ürün pazarı taslağı [62]

Şekil 4.15 Cockermouth'ta kalıdırılan depo alanı yerinde kurulacak olan etkinlik alanı taslağı [62]

Rekreasyon alanlarının bir diğer örneği de Seferihisar'a bağlı olan Sığacık beldesidir. İlçe sınırları içerisinde korunacak mimari dokuya sahip en özellikli bölge burasıdır. Bu yüzden Anıtlar Kurulu'ndan surları ve belirli korunması gereken yapıları koruma amaçlı restorasyon planı istenmiştir. Bu çalışmalarda yakında başlayacaktır. Bölge sit alanı ilan edilmeden önce hayli yıkım gerçekleşmiş, karar sonrasında korunmaya başlanmıştır. Kale etrafı da kent mobilyaları, yeşil alan, aydınlatma gibi çeşitli peyzaj çalışmalarıyla düzenlenecektir.

Sığacık Kentsel Sit ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Çalışması, Sığacık Kaleiçi yerleşiminin tarihin günümüze sunduğu, zamanın ve modern dokunun tehdidi altında yıpranmaya yüz tutmuş mirasını yaşatmayı amaçlamıştır. Bu amaca ulaşmak için geleneksel kimliğin çekiciliğinin ve yaşam standartları kalitesinin artırılmasını sağlayan uygulamaların tasvirinde, özgün kentsel mimari dokusunun değer kaybetmiş yüzünün korumacı bir yaklaşım biçimiyle yenilenmesi gerekmektedir. Söz konusu yenileme doğrultusunda kentsel sit alanı ve etkileme geçiş alanı için ayrı ayrı olmak üzere plan kararları oluşturulmuştur.

Şekil 4.16 Sığacıdaki kentsel kimliği oluşturan yapı dokusu [67]

Kentsel kimliğin yanı sıra altyapı ile ilgili kriterler yeşil alanların kent ile bağlantılarına önem verilerek rekreasyon alanları yaratılmayı içerir. Birçok yavaş şehir çevresindeki yeşil alanlar ile ilişki kuran kent planları oluşturmaya hedeflemiştir. Bu planlar kentlinin sadece kent merkezlerinde bir araya gelmesini değil aynı zamanda rekreasyon alanlarında da bir araya gelerek hem ihtiyaç duydukları yeşil alan aktivitelerini yerine getirmekte hem de bir araya gelerek sosyalleşme seviyesini arttırmaktadırlar. Bu yüzden yavaş şehirlerde ve yavaş şehir olmaya aday şehirlerde mevcut ve potansiyel yeşil alan bölgeleri doğru saptanmalı ve kente entegre edilmelidir.

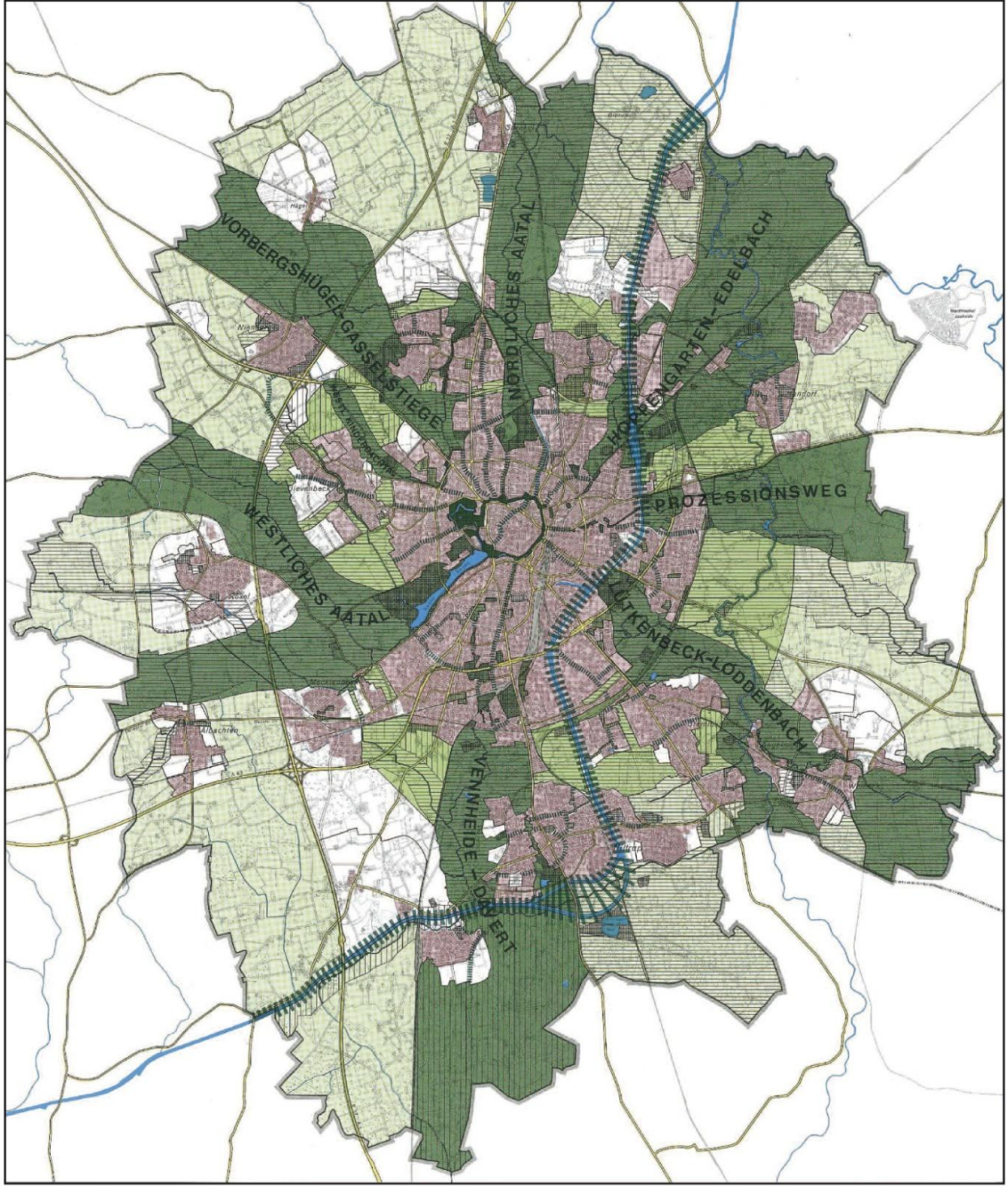
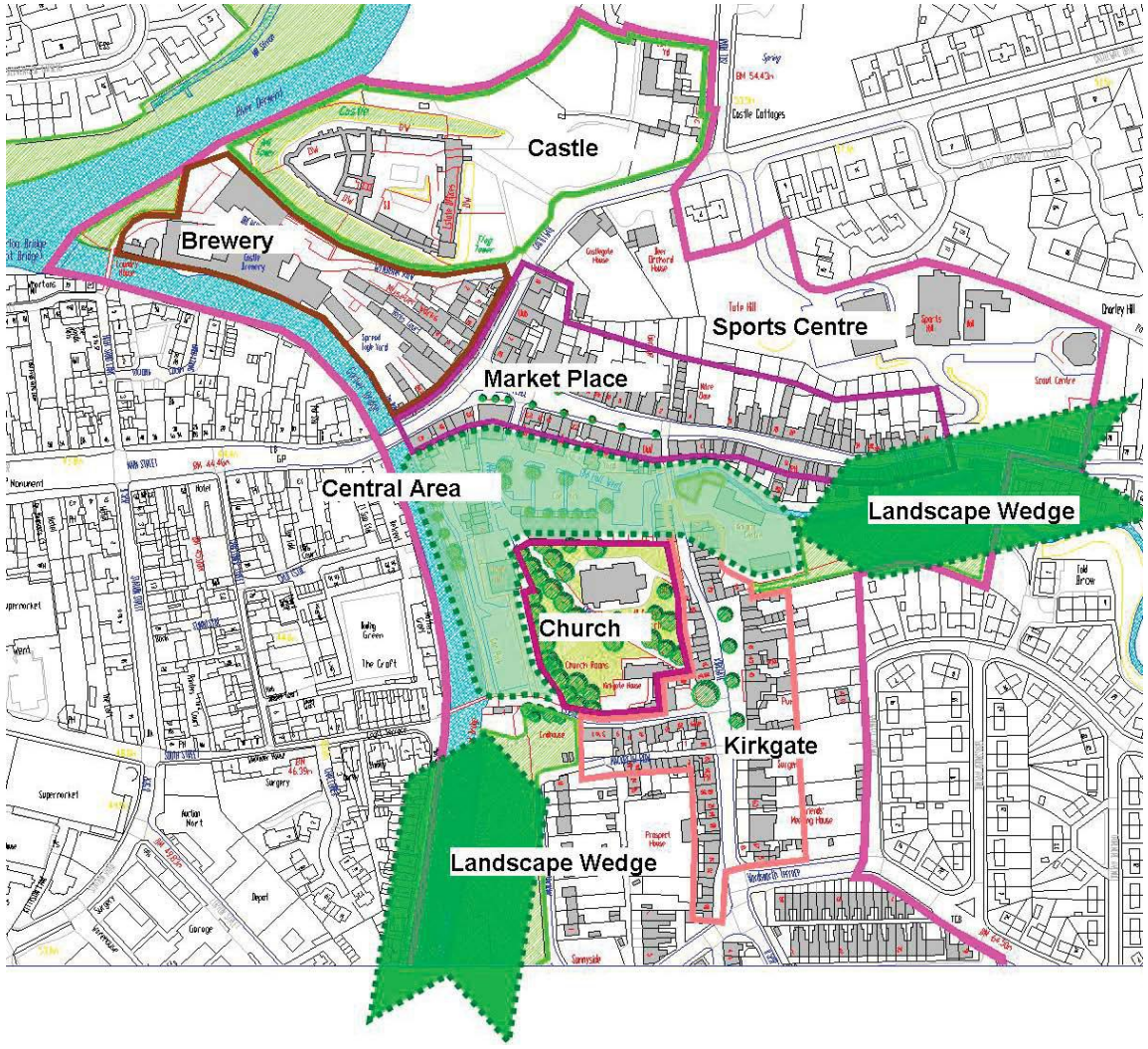

Abb. 1: Grünordnung Münster: Grünsystem und Freiraumkonzept mit drei Grünringen und sieben radialen Grünzügen
(Quelle: Stadt Münster 1996)

Şekil 4.17 Münster kent planı [68]

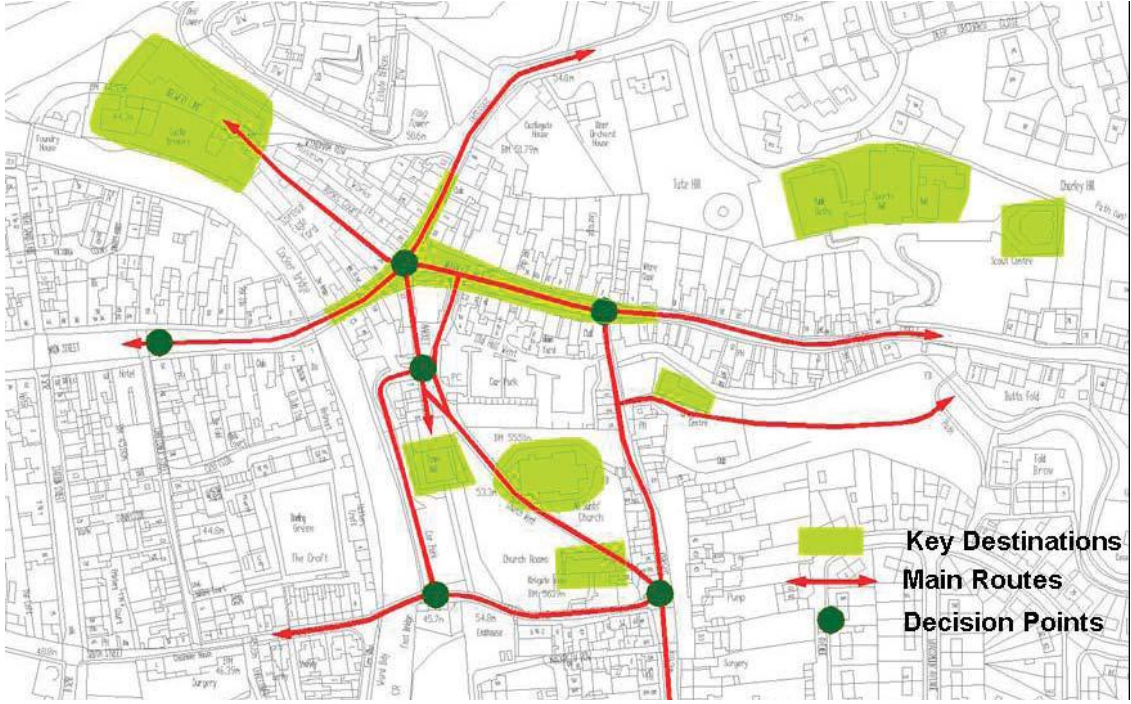
Almanya'nın Münster kenti, çevresindeki yeşil dokunun rekreasyon alanları olarak korunmasını sağlamış ve bu bölgelere yapılaşmayı önleyerek bir çeşit kent-yeşil entegrasyonunu sağlamıştır.

Benzer durum İngiliz Cockermouth kentinde de görünmektedir.

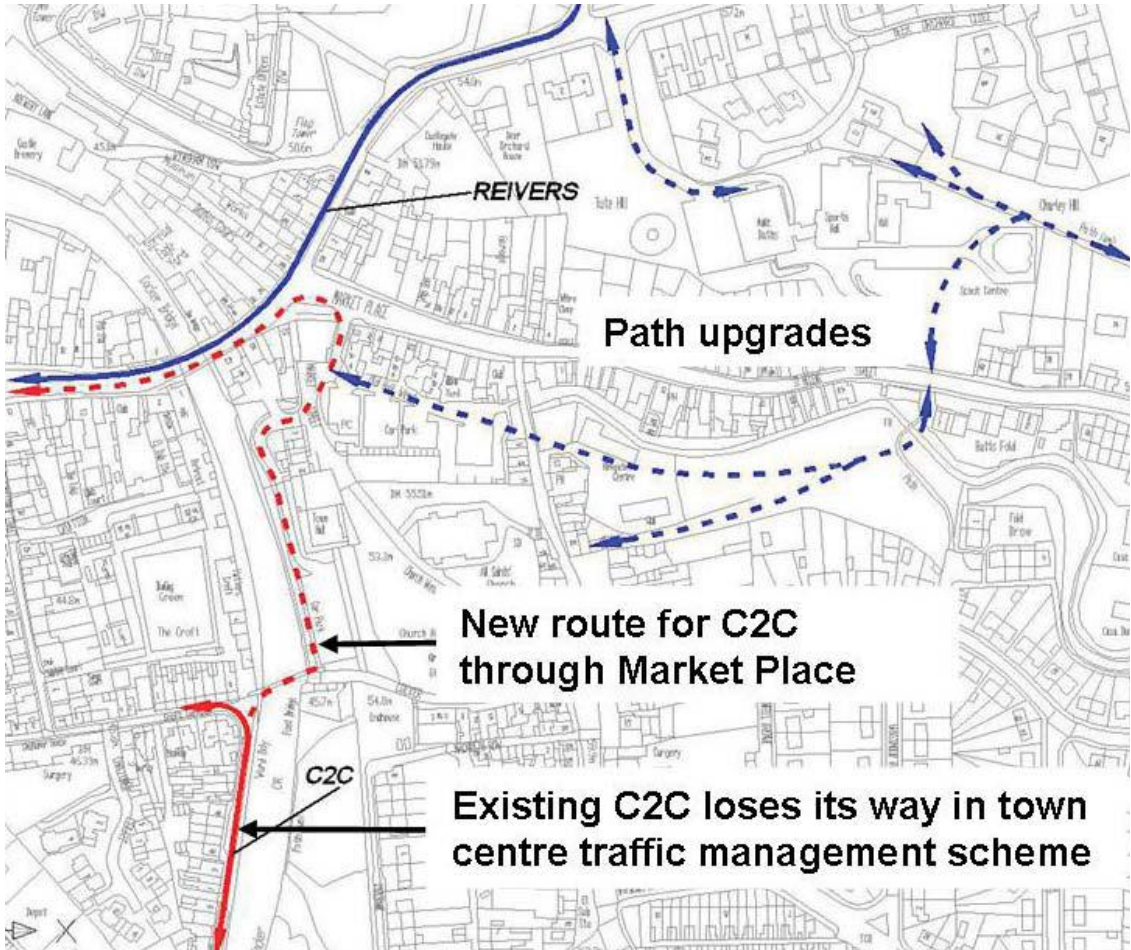

Şekil 4.18 Cockermouth kent planı [62]

Bir diğer önemli altyapı konusu ise ulaşım üzerine olandır. Kriterler ışığında pek çok kent araç trafiğini baştan düzenlemiş, kent merkezine araç giriş-çıkış saatlerini belirleyerek yayalaştırılmasını sağlamış, tüm tasarımlarda engelliler göz önünde bulundurularak “engelsiz kent” konseptleri benimsenmiştir.

Şekil 4.19 Cockermouth'ın önemli kentsel odakları [62]

Şekil 4.20 Cockermouth'ın önemli kentsel odakları baz alınarak hazırlanmış yeni bisiklet yolu güzargahları [62]

Cockermouth da bisiklet yol rotaları, hem önemli kentsel noktalara ulaşmak hem de bu ulaşımı sağlarken araç trafiğini bu önemli noktalarda azaltmak adına değiştirilmiştir.

Danimarka'nın tek yavaş şehir ünvanına sahip kenti Svendborg'a bağlı Tankedfuld kasabası alt yapı çalışmalarına sıfırdan başlayan bir bölge olarak, daha planlama aşamasında yavaşlık kriterlerine uygun, çevreye duyarlı ve insan-doğa ilişkisi en üst mertebeye işlenecek bir kentsel tasarım planı oluşturmuşlardır.

Şekil 4.21 Svendborg'u gösteren Danimarka haritası [69]

2009 yılında master planı kamuoyuna sunulan, 2021 yılında tamamlanması öngörülen proje, yakın komşuluk ilişkilerinin kurulabileceği, kentsel peyzaj ve doğa ile temas kuran, peyzaj çeşitliliği, iyi yaşam koşulları, sürdürülebilirlik ile gelişimin bir arada tasarlandığı bir proje olarak sunulmaktadır [69].

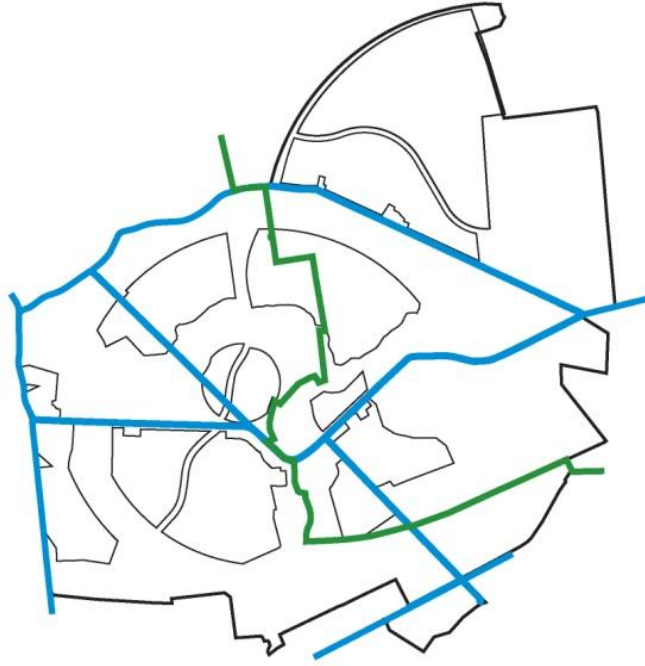
Şekil 4.22 Svendborg ve Tankedfuld [69]

Danimarka'nın geri kalanına çepherinden geçen otobanla bağlanan, Svendborg' tan ise yürüyerek ya da bisikletle ulaşılabilen bir kasaba olan Tankedfuld, yaya ve bisiklet sirkülasyonunu birincil ulaşım stratejisi olarak öngörmüş ve bu doğrultuda tasarlanmıştır.

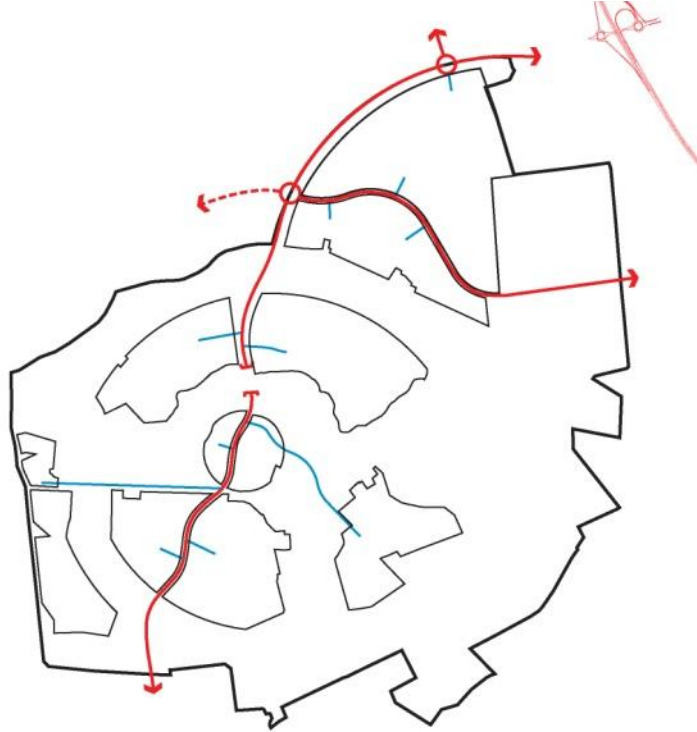

Şekil 4.23 Tankedfuld peyzaj (solda) ve yapılaşmaya alanları (sağda) [69]

Mevcut araç yolları kaldırılarak tek bir ana araç aksı tasarlanmış ve bu aksa eklenen bisiklet ve yaya yolları ile kent içi trafik problemi çözülmeye çalışılmıştır.

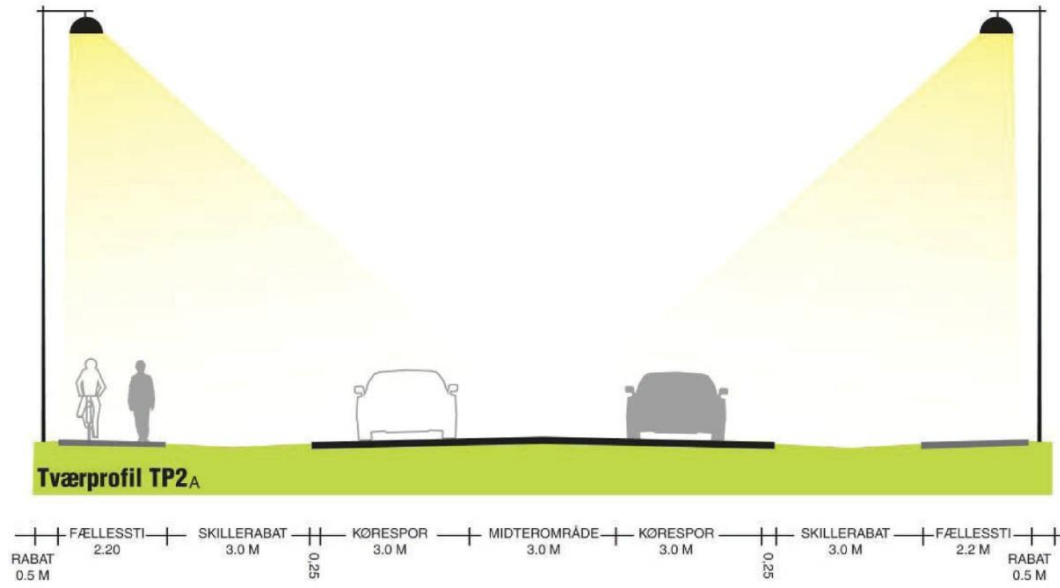
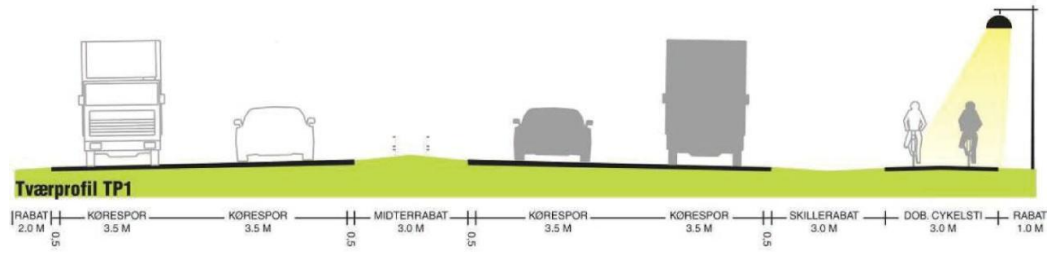

Eksisterende trafikstruktur

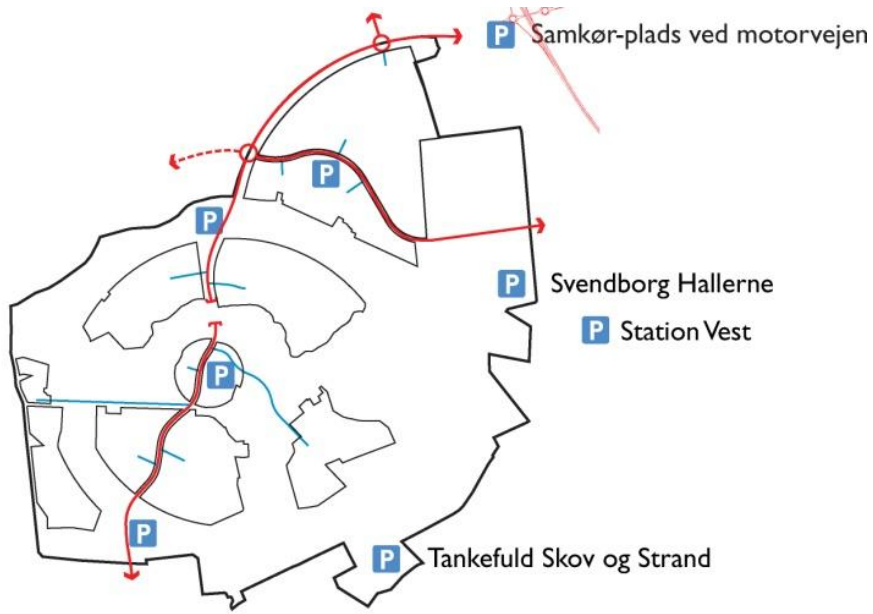
Fremtidig vejstruktur

Şekil 4.24 Tankefuld mevcut araç yolları (üstte) ve öneri araç yolları (altta) [69]

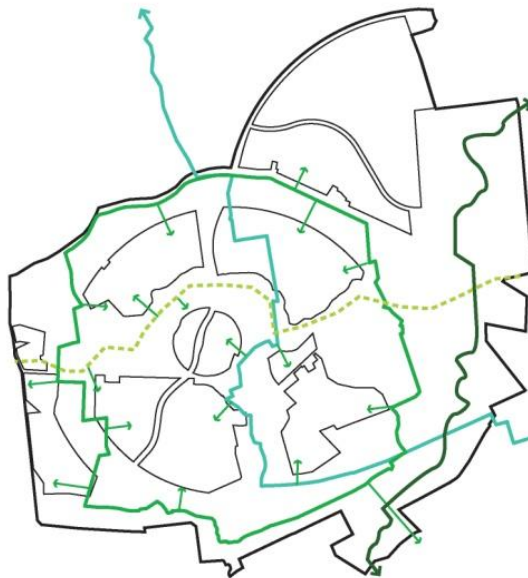

Şekil 4.25 Tankefuld öneri yol kesitleri [69]

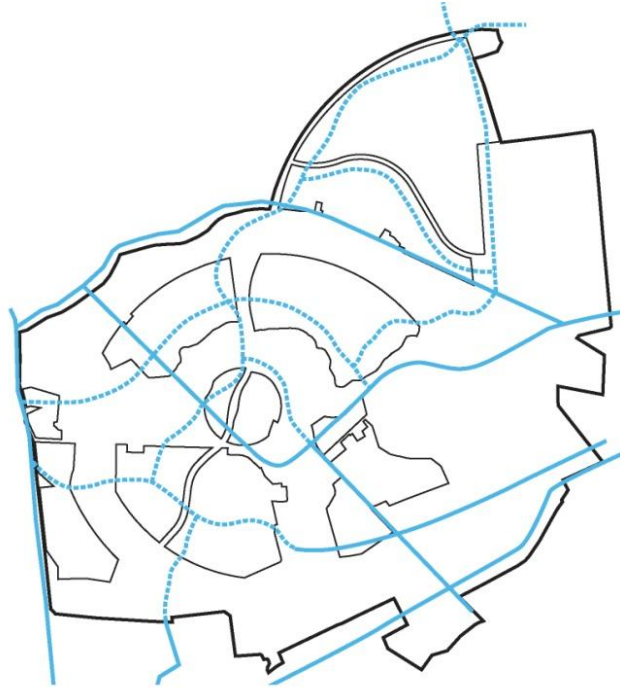
Araları kentsel peyzaj ile yeşillendirilen, altı farklı yapı adasına bölünen bölge kent merkezine araç sokmamak için her konut adasının yakınına araç park alanları öngörölmüştür. Ayrıca uzun vadeli bir proje olması nedeniyle de proje etaplamalara ayrılmış ve bölge ekonomik sebepler dışında, tek seferde yapılacak olan büyük bir inşaat alanı olmaktan kurtarılıp doğa tahribatı engellenmek, kontrol altına alınmak istenmiştir. Etaplama, peyzaj, altyapı ve konutlar olarak 3 ayrı kısımdan oluşan bir programı takip etmektedir.

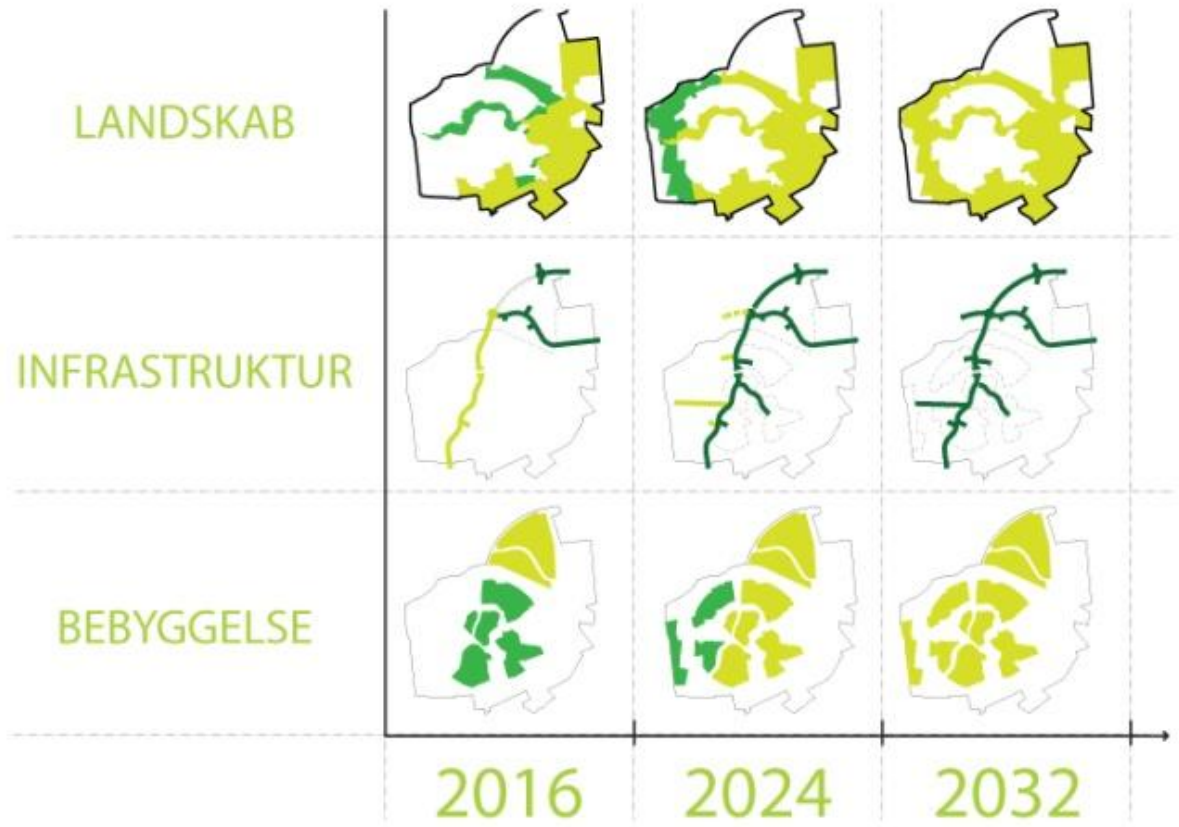
şekil 4.26 Tankefuld öneri otopark alanları [69]

şekil 4.27 Tankefuld öneri yaya yolları [69]

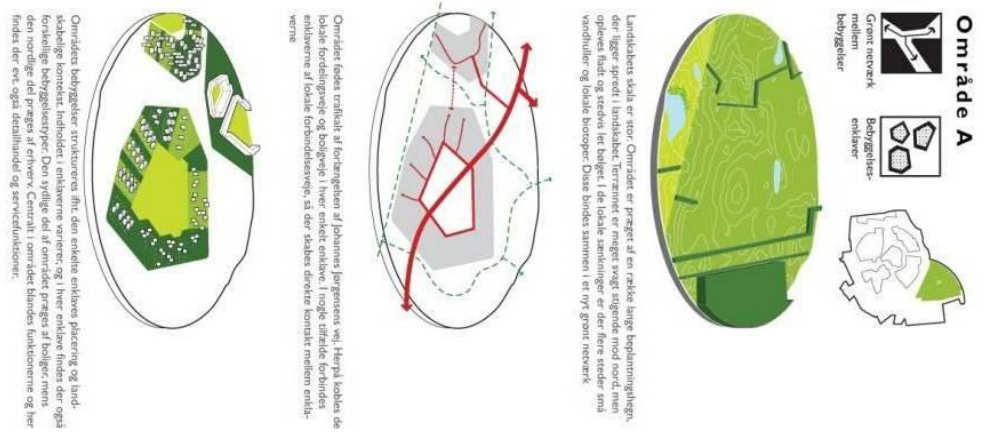
Şekil 4.28 Tankefuld öneri bisiklet yolları [69]

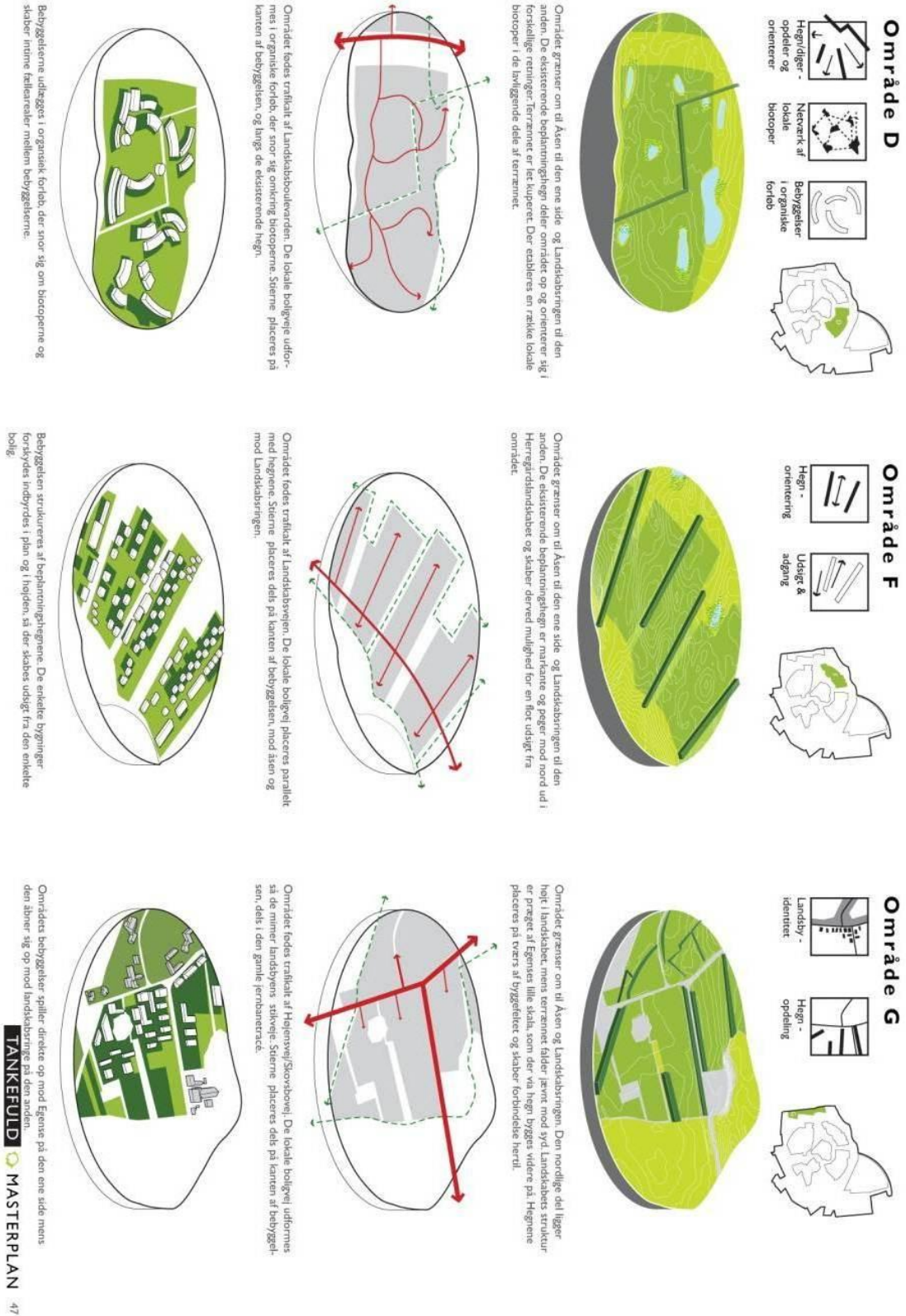
Şekil 4.29 Tankefuld öneri etaplama tablosu, üstte peyzaj, ortada altyapı, altta konut bölgeleri [69]

Şekil 4.30 Tankefuld öneri bölgeleme planı [69]

Şekil 4.31 Tankefuld öneri tasarım metodu [69]

Şekil 4.32 Tankefuld öneri tasarım metodu [69]

Et nyt netværk af landskaber etableres i område F. Dettelandskabforbindestil deomliggendelandskaber.

Der udlægges i alt 9 nye byggefelter i forskellige størrelser.

Et nyt rekreativt stisystem skaber kontakt mellem enklaverne og videregående omliggende landskaber.

Kig mod vest gennem landskabet mellem enklaverne. Til højre ses den tætbebyggede enklave midt i området.

Şekil 4.33 Tankefuld öneri plandan perspektif [69]

Şekil 4.34 Tankefuld öneri kentsel plandan bir bölge yerleşimi [69]

Şekil 4.35 Tankefuld öneri kentsel plandan perspektif [69]

4.3 Kentsel Kalite İçin Teknoloji ve Tesis Politikalarının Uygulaması

Günümüzde kent nüfusu giderek artmakta, artan nüfusla beraber farklı dallarda iş imkânları oluşmaktadır. İnsanlar, teknolojiyi ve bilişimi takip etmek, bilgiye ulaşmak zorundadır. Çağa ayak uydurmak, haberlerden ve olaylardan geri kalmamak için her gün uydu, internet, televizyon vb. araçları kullanmakta hatta hayatlarından çıkaramayacakları bir parçaya dönüştürmektedirler. Günümüzün “hızlı yaşam” diye adlandırabileceğimiz tüketim ağırlıklı ve yavaşlık felsefesinin zıttı görünen bu yaşam tarzına bir alternatif olan yavaşlık felsefesi ilk bakışta insanların kent hayatından kopmaları, teknolojiyi yaşamlarından çıkartıp daha ilkel yöntemlerle doğaya yüzü dönük bir yaşantıyı temsil ediyor gibi görünse de, aslında bu felsefe bilişimi, teknolojiyi yani hayatımızda bize konfor ve kalite verebilen gelişmeleri daha çevreci bir yaşam biçimine entegre etmeyi öngörmektedir. Yavaş şehir kriterleri kapsamında da kentsel kalite için teknolojinin ve teknolojik altyapıdaki tesislerin kurulması teşvik edilmektedir. Tüm kenti fiber optik kablolu ve kablosuz sistemlerle donatmak, vatandaşların internet yolu ile bilgilenmelerine yardımcı olmak, evden çalışmayı (telework, homeoffice)

mümkün kılan sistemleri getirmek bu kriterlere dâhildir. Bir yandan teknolojik alt yapının kurulması sağlanırken bir yandan da atıkların ayrıştırılmasını sağlayan, gürültü kirliliğini önleyen, biyomimarlığı teşvik edecek yapılanmalar ve tesisleşmelerde bulunmakta yavaş şehir ünvanı almak isteyen kentlerin yapması gerekenler arasındadır.

Yılın 300 gününü güneşli geçiren Seferihisar, aynı zamanda zengin termal enerji kaynaklarına ve güçlü rüzgâr koridorlarına sahiptir. Bu çerçevede öncelikle kentin ısınmasında jeotermal enerjiyi kullanma hedeflenmektedir [39].

Sığacıkta rüzgâr tribünleri kurulması için gerekli lisanslar verilmiştir. Ayrıca İzmir Kalkınma Ajansı'yla birlikte yürütülen çalışma sonucunda da Sığacık, Kale Önü'nde güneş enerjisiyle çalışan aydınlatma elemanları yerleştirilmesi planlanmaktadır. İzmir Ekonomi Üniversitesi ile ortak yürütülen çalışma ile güneş enerjisiyle çalışan bisiklet tasarımları yapılmakta bunların ilçe içinde kullanımı düşünülmektedir [5].

Geri dönüşüme önem verilecek, yerelliğin, esnafın ve zanaatkârların korunması için çeşitli çalışmalar yapılacaktır.

Ayrıca Seferihisar Belediyesi tüm kenti kapsayacak kablosuz bir internet ağını sistemini hizmete sokmuştur.

4.4 Yerel Üretimi Koruma Politikalarının Uygulaması

1989 yılında Roma'daki İspanyol Merdivenleri'de açılan McDonald's restoranını protesto etmek için tabaklar dolusu İtalyan makarnasını restoranın camlarına fırlatan bir grup İtalyan yavaş şehir hareketinin başlamasına sebep olmuşlardır. Sonraları organize olan hareket, bugün 20'yi aşkın ülkede, 150'ye yakın kentin yönetim politikası haline gelmiştir. Tıpkı İtalyanların kendi kültürlerini korumak istemesi ve hızlı yaşam konseptinin getirdiği tüm olumsuzluklara (kültürel çeşitliliğin yok olması, standartlaşma, tekdüze yaşam, fast food ile beraber gelen olumsuzluklar) karşı durmak istemeleri gibi, yavaş şehir hareketi yerel ürünlerin korunması başlığı altında ünvana sahip ya da aday kentlerden bir takım kriterleri yerine getirmeyi zorunlu tutmuştur. Bunların içerisinde organik çiftçiliği geliştirmek, el sanat ve zanaatkârları desteklemek, yok olmalarını önlemek, yerel üretimi yaygınlaştırmak ve kente ekonomik girdi

sağlayacak her türlü yerel etkinliği ve üretimi desteklemek gibi sorunluluklar mevcuttur. Kentlerin dış güçlere ve ekonomilere bağlı olmaksızın kendi mikro ekonomilerini oluşturmak, kendi üreticilerini direkt kendi müşterileri ile buluşturup aracısız temiz ekonomi yaratmak yavaş şehirlerin başlıca görevleri arasındadır.

Pink' in [70] de belirttiği gibi Ludlow Ustalık Binası (The Ludlow Skill-Building) yerel üretimin korunması adına yapılmış çok yerinde bir örnektir. İngiliz Ludlow kenti sanat ve zanaatla anılan tarihi bir Pazar kentidir. Çeşitli el sanatları, marangozluk ve ahşap sanatlarının ağırlıkta olduğu bu kentte yerel yönetim, bu kültürün yok olmaması, yerel ürünlerin üretiminin devam etmesi ve bu zanaat bilgisinin nesilden nesile aktarılması için bir proje geliştirmiş ve Ustalık Binası olarak anılan bir yapı ile yerel üretimi ve kültürü korumayı amaçlamıştır. Ücretli ve ücretsiz olarak katılabilinen, ustaların ve sanatçıların gönüllü olarak dersler verdikleri ve yöreye özgü üretimlerin okul çağındaki çocuklara bile çeşitli ders ve seminerlerle öğretildiği bir halk eğitim merkezi kurulmuştur. Dönem dönem çeşitli etkinlikler ile hem projenin popularitesi arttırılmaya hem de yerel ve kültürel sanat ve zanaat ürünlerine ilgi çekmeye çalışan bu kurum gerektiğinde gençlere iş imkânları da sunarak sürdürülebilirliğini sağlamaya çalışmaktadır.

Şekil 4.36 Ludlow Ustalık Binası'nın web sayfasından bir görüntü [71]

Türkiye’de ise ilki 2009’da Seferihisar’da düzenlenen “Mandalina Festivali” olarak anılan şenlik ile yöreye özgü bir ürün olan Seferihisar Mandalinası’nın üretimi, tüketimi teşvik edilmektedir. Böylelikle yörenin yerel ürünlerinden biri korunmuş, küçük işletmeler teşvik ve reklam edilmiş olup yerel ekonomiye katkı sağlanmıştır.

Sığacık’ta Kale İçi’nde Aralık 2009’dan itibaren yerel pazar kurulmaya başlamıştır. Her Pazar günü kurulan pazarda yerel halk kendi üretimi olan malları satabilmektedir. Gerek gıda maddeleri gerekse el sanatları ürünleri olsun ziyaretçiler tarafından oldukça ilgi görmektedir.

Şekil 4.37 Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer yerel ürün pazarından alışveriş yaparken [72]

75 yaş ve üstü vatandaşlar için yemekler düzenlenmiştir. Bu yemekler sırasındaki yerel yemek tarifleri, eski alışkanlık ve gelenekler hakkındaki sohbetler kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlardaki bilgiler derlenerek Samsades, Armola peyniri, nohutlu mantı gibi tariflerinde bulunduğu yerel yemek tarifleri kitabı hazırlanmıştır.

Şekil 4.38 Armola Peyniri [73]

Bölgeye özgü, diğer peynir türlerine benzemeyen peynir çeşitleri arasında yer alan Armola Peyniri, Seferihisar ilçesindeki bir kaç mandıra ve evlerde yapılmaktadır. Eskiden tulum içinde yapılan peynirin şu anda endüstriyel olarak tulum üretimi gerçekleşmemektedir. Armola peyniri, keçi sütünden yapılan süzme yoğurt, keçi sütü loru ve beyaz peynirin karışımıyla ortaya çıkmaktadır. Armola, hafif bir peynir olması ve istendiğinde domates salatasına sos olarak kullanılabilme özelliği nedeniyle çok tercih edilmektedir. Keçi sütünden yapılması ve peynir-yoğurt karışımı olması nedeniyle farklı bir lezzeti var. Genelde ekmeğe sürülerek üzerine zeytinyağı, kırmızıbiber, sarımsak ilave edilerek yenilmektedir [73].

Hemen karşıdaki Sisam adasında da Seferihisar'daki gibi birkaç küçük mandırada ve evlerde bu peynir yapılmakta ve aynı isimle anılmaktadır. Rumca 'peynir suyu' anlamına gelen armola, yapımında içine lor ve yoğurt da karıştırıldığı için sahip olduğu kıvam nedeniyle bu ismi almıştır. Evlerde de, Seferihisar'ın küçük mandırası Zeybekoğlu'nda da, keçi peyniri, lor ve yoğurdun çok uzun bir süre (altı saat boyunca) yoğrulmasıyla elde edilmektedir. Seferihisar çevresindeki dağlarda beslenen keçilerin sütüne sinen adaçayı ve kekik kokusu da bu peynire daha özgün bir tat katmaktadır [74].

Gödense' de agro turizm için bahçeler ve butik pansiyonlar kurulması planlanmıştır. Okullarda organik bahçeler yapılmıştır. Öğrenciler bu bahçelerde kendi yetiştirdikleri ürünlerde mevsim döngüsünü görebilecektir. Buralarda yetişen ürünlerin yemekhanelerde kullanımı veya okul bahçelerinde satışı sağlanacaktır.

Yerel yemek lokantalarının oluşturulmasına hız verilmiştir. Bu konuda esnaf eğitimine de İzmir'deki üniversitelerden alınan desteklerle devam edilmektedir [39].

Seferihisar ilçesi genelinde ekonomik faaliyetlerin temelini tarım ve onun içerisinde de zeytincilik oluşturmakta iken, narenciye ve enginar yetiştiriciliği ile süs bitkileri ağırlıklı seracılık, hayvancılık son yıllarda önemli gelir kaynağı olmaya başlamıştır. Öte yandan balıkçılık devam ederken, turizm; günümüzde ilçe ekonomisine katkı veren en önemli sektörlerden biri haline gelmiştir. Nüfusun % 80'i tarımla uğraşmaktadır. İlçenin sanayi ve ticaret hayatında çeşitli alanlarda faaliyet gösteren işletme, fabrika, atölye ve imalathaneler bulunmaktadır; ilçe merkezinde tanzim et satış mağazası ve otobüs işletmesi olmak üzere 2 adet belediye iktisadi teşekkülü, 11 adet un fabrikası, 9 adet mandıra, 8 adet zeytinyağı fabrikası, 11 adet yaş meyve-sebze paketleme işletmesi, 2 adet beşer tonluk süt toplama merkezi, 50 adet marangoz imalathanesi, 10 adet soğuk demir atölyesi, 6 adet alüminyum ve 4 adet plastik imalathanesi bulunmaktadır. Narenciye paketleme tesislerinde işlenen ürünler ihraç edilmekte, diğer imalathane ve atölyeler ise ancak ilçe ihtiyaçlarını karşılamaktadır [21].

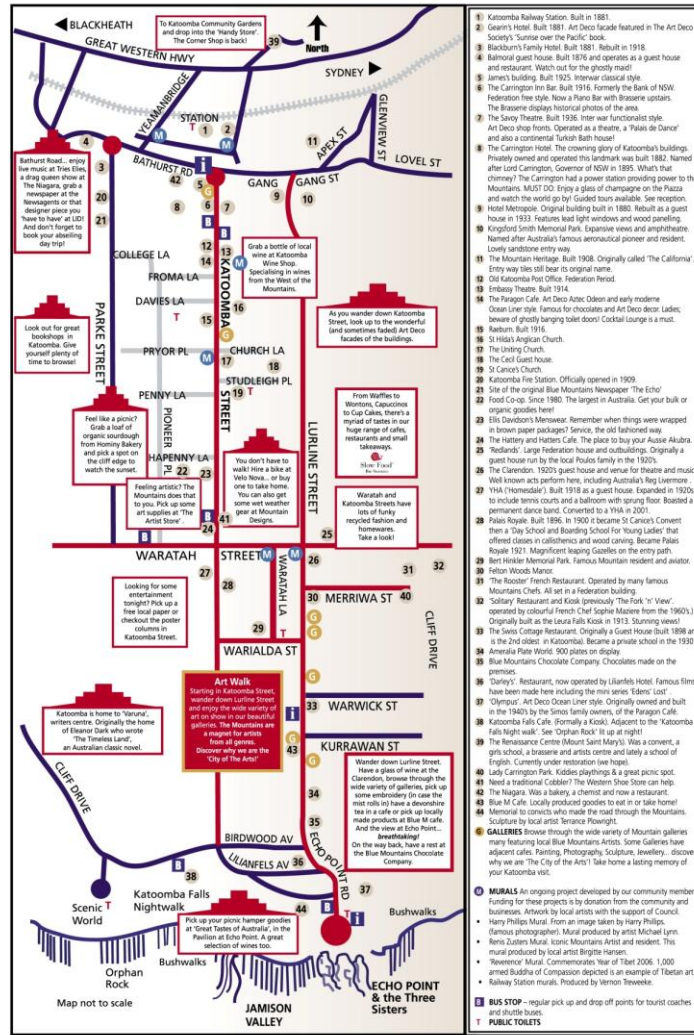
4.5 Konukseverlik Politikalarının Uygulaması

Yavaş şehirler, kendi ekonomilerini oluşturmak, geçimlerini dış ekonomi ve ticari kaynaklara bağlı olmadan devam ettirmek üzerine kurulmuştur. Bu yüzden de sahip oldukları en önemli potansiyel, kültürel çeşitlilikleridir. Her kentin kendine özgü bir kültürü, yemekleri, tarihi ve doğal dokusu vardır. Bu çeşitlilik her şehre özgü olunca, her şehir görülmesi, yaşanılması ve etkinliklerine katılınması gereken bir turistik kent olmaktadır. Bu yüzden yavaş şehir kriterleri, yavaşlık unvanına sahip ve ya aday olan şehirlerden konukseverlerini ağırlama biçimleri ile ilgili yükümlülükler sunmaktadır. Bu yükümlülükler, kriterlerin "konukseverlik" başlığı altında toplanan, halkı ve çalışanları eğitmeyi, turistik mekânların yönlendirme işaretleri ile kolay ulaşılabilirliğinin

sağlanmasını, mağazalarda dürüst ve basit ticaret kurallarının kullanılmasını ve gezi programları oluşturup bunların duyurulmasını öngörür.

Seferihisar’da kapsamlı bir gezi haritası oluşturulmuş, gezilip görülmesi gereken yerler işaretlenmiştir. İlki 13-14 Haziran tarihlerinde olmak üzere diğer CittaSlow’ların da katılımıyla bir futbol turnuvası düzenlenmiş böylece diğer kentlerle tanışma ve kaynaşma ortamı yaratılıp dünyaya tanıtım imkânı sağlanmıştır. Halk-özellikle esnaf daha duyarlı olmaya yönelik bilinçlendirilmiştir.

Avusturalya’nın yavaş şehri Katoomba, ziyaretçileri için bir şehir turu planı hazırlamış, şehirde gezilmesi ve görülmesi gereken yerler ve nerede ne tip etkinliklerin gerçekleştirilmesi gerektiği detaylıca anlatılan bir broşür hazırlamışlardır.

Şekil 4.39 Katoomba Sanat ve Miras Turu harita-broşürü [75]

4.6 Bilişlendirme Politikalarının Uygulaması

Felsefenin anlaşılması ve anlatılması için şehirler bazı etkinlikler düzenleyerek yavaş şehir hareketini yaymayı hedeflemektedirler.

Farkındalık ölçütü çerçevesinde Seferihisar Belediyesi tarafından “Yavaş Şehir” olmanın amaç, kapsam ve süreciyle ilgili olarak kentli farkındalığının artırılması ve kentliyi sürece dâhil ederek işbirliğinin sağlanmasına yönelik olarak mahalle ölçeğinde bilgilendirme toplantıları da düzenlenmeye başlanmıştır. Tüm köy kahveleri gezilerek üyelik ve çalışmalarla ilgili bilgi verilmiştir.

Çeşitli konularda komisyonlar kurulmuştur. Gönüllülerin sayısı 100 kişiye ulaşmış durumdadır. Bu konular şimdilik turizm, çevre, tarım, yiyecek-içecek, halkla ilişkiler ve eğitimidir.

Şekil 4.40 Salone Del Gusto Festivali [76]

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yavaşlık felsefesi, milyonlarca insanın yaşam tarzını etkilemeyi, her geçen gün kalabalıklaşmaya devam eden kentlerimizin sorunlarını çözmeyi ya da tez genelinde bahsedilen kapital sermayeyi ortadan kaldırmayı hedeflememiştir. Böyle büyük çapta radikal değişiklikler sivil toplum örgütlerinin politikalarından çok daha fazlasına ihtiyaç duyar. Yavaşlık felsefesi her ne kadar bu radikal değişiklikleri dünya genelinde hedeflemese bile, dünyayı daha yaşanır hale getirmek için insanların içlerindeki duyarlılığı ortaya çıkartmaya çalışmaktadır. Bu araştırmada da sunulduğu üzere hergün farkında olmadan modern zaman çarklarının bir parçası olarak yaşamımıza devam etmekteyiz. Kentlerimiz her geçen gün birbirine daha çok benzemekte, insanoğlunun zevkleri tekleştirilmekte, kültürel çeşitliliğimiz yozlaştırılmaktadır. Durmadan tüketen, tüketirken düşünmeyen bir toplum olarak ahlaki, sosyal ve kültürel değerlerimizi gün be gün yitirmekteyiz.

Profesör Guttorm Fløistad¹ [77] bu hareketin felsefesini şu şekilde özetlemektedir:

“Kesin olan tek bir şey herşeyin değiştiğidir. Değişimin ivmesi artıyor. Hayata tutunmak istiyorsanız acele etseniz iyi olur. Günümüzün mesajı budur. Ancak temel ihtiyaçlarımızın asla değişmediği herkese hatırlatılmalı. Başkaları tarafından görülme ve takdir edilme ihtiyacı. Aidiyet ihtiyacı. Yakınlık ve itina, birazcık sevgi ihtiyacı. Bu,

¹ Oslo Üniversitesi Tarih Profesörü

sadece insan ilişkilerindeki yavaşlıkla verilebilir. Değişimlere hakim olmak için yavaşlığı, tefekkürü ve birlikteliği yeniden edinmek zorundayız. Bu noktada gerçek bir yenilenme hissedeceğiz.

Hareketin temsilcileri "Yavaşlık" kavramının herşeyi salyangoz hızıyla yapmak demek değil tersine hayatın farklı alanlarındaki aktiviteleri daha tatmin edici şekilde ve doğru hızda gerçekleştirmek gerektiğine dikkati çekmektedirler.”

Yavaş şehir hareketi ile kent, kendi ölçeğinde bulunan müdahaleler ile barındırdığı hayatı daha doğru bir hızda yaşamayı kentlilere sunma imkânı bulabilmektedir. Çalışmada da değinildiği gibi bu hareketi benimsemiş ve uygulama imkânı bulmuş kentler belki metropolde yaşayan birine göre en iyi iş koşullarını, en hızlı ulaşım yollarını, en güncel ihtiyaçlarımızı anında karşılamıyor gibi görünse de Fløistad’ın da dediği gibi insanlara en temel ihtiyaçlarını, her şeyi doğru hızda yaparak karşılamayı vaad etmektedir. Bu çalışma incelendiğinde yavaşlık felsefesini benimsemek isteyen yerel yönetimlerin ve kentlilerin yönetim politikalarına katmalarında fayda olabilecek bazı uygulamalar şöyle sıralanabilir:

- Kentsel kimliği korumak veya oluşturmak
- Tarihi ve kültürel değerleri korumak ve orjinallerine uygun olarak restore etmek
- Gürültü kirliliğini önlemek
- Geri dönüşüm politikaları oluşturmak
- Yeşil ve yaya alanlarını arttırmak
- Kent genelinde kullanılabilen internet ağ sistemleri kurmak
- Çevre dostu yapı malzemeleri kullanmak
- Tarihi kent merkezlerine ve kentsel peyzaj unsurlarına ulaşılabilirliği arttırmak
- Trafik kontrol ve araç parkı politikaları oluşturmak
- Yerel üreticileri desteklemek
- Yerel iş istihdamı yaratmak
- Yerel gelenekleri, kültür sanat ve gastronomik festivalleri korumak, canlandırmak

- Bilinci arttırmak, gençlik programları oluşturmak
- Konukseverliği desteklemek
- Doğal ve ekolojik gıda üretimini desteklemek
- Üretim ve tarım teknikleri dahi kontrol edilerek doğal çevreyi korumak
- Kaliteli gelişim için altyapı politikaları uygulamak
- Yerel pazarı geliştirmek
- Yapılaşmayı kontrol altına almak

Bu çalışma sonucunda, günümüz dünyasındaki örneklemelerinden yararlanılarak, hareketin kriterleri üzerinden, bu ölçütleri uygulamak ve bu yaşam tarzını benimsemek isteyen kurum, kuruluş ve bireylerin yararlanabileceği basit ve anlaşılır bir çalışmanın ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Bu çalışma, dünyamızın pek çok yerinde zorunluluk haline gelen, sürekli akıp giden zamanı yakalamak için çaba sarfeden toplum anlayışının tek yöntem olmadığını, bir yerlere yetişme telaşı içerisindeyken aslında kaçırdığımız noktaların olduğunu ve tüketim alışkanlıklarını ellerinde tutan kapital sermayenin, bireyden başlayıp tüm toplumu standartlaştırarak kültürel yozlaşmaya nasıl uğrattığı anlatmaktadır. Gelecek kuşaklara, zamanın daha yavaş akabildiği, farkındalıkların daha üst düzeyde olabildiği, hayattan haz almanın farklı biçimlerde de karşılına çıkabildiği bir dünyada var olabilme şansının verilebilmesi için yavaşlık felsefesinin aktarılması önem kazanmaktadır. Bu çalışma ile yerel yönetim ve kentsel planlama gibi toplumsal ve sosyal yaşama müdahale edebilen kuruluşların, halk üzerindeki çevre bilincini arttırmak isteyen birey ya da örgütlerin yararlanabilmeleri için, mimarlık, mühendislik, yönetim, zanaatkârlık, çiftçilik, üretim vb. gibi birçok disiplinin bir arada çalışarak ortaya koydukları, bir sürdürülebilir kent modeli olarak yavaş şehir hareketinden bahsedilmiş ve dünya üzerindeki örnekleri ve uygulamaları anlatılmıştır. Bu ve buna benzer felsefelerin yönetim metotlarımıza entegrasyonu ile daha çevre bilincine sahip, tekdüze ve yabancılaşmadan uzak birey ve toplumlar oluşturulabileceği sonucu mevcut uygulamaların vardıkları başarılı sonuçlar ile gösterilmiştir.

Kapital sermayeler ve sınır tanımayan ekonomiler tüm dünyada etkilerini göstermektedirler. Kentler kültürler varlıklarını sürdürebilmek adına bu güçlerle uyumlu hale getirilmeye zorlanmaktadır.

Belki de yüzyıllardır aynı yerellik ve yöntemlerle kültürel varlıklarını sürdürülebilen kentler, sahip oldukları değerleri koruyarak yahut sürdürülebilirliklerini sağlamak adına bir takım uygulamaları yönetim politikası olarak benimsemeye çalışarak değişimin negatif etkileri ile mücadele etmekte ve bu çalışmalarını bir isim altında sürdürmektedirler: Cittaslow. Oysa yaratmaya çalıştıkları bu imaj, markalaşmaya doğru kentleri çekmekte ve karşı durdukları kapitalizmin bir dişlisine dönüşme tehdidi ile yüzleştirmektedir.

Birçok kendi halindeki kent her ne kadar büyümek ve tüketim açısından gelişmemek için kendine sınırlamalar koysa da sürdürülebilirliğinin devamı için öz kaynaklarını tüketmek ya da kontrolsüz harcamak durumunda kalabilir. Bu gibi durumlarda üretim – tüketim dengesinin doğru ölçekte kontrol edilmesi, kaliteli üretimin standartize üretime doğru kaymaması için belki de bir isim altında markalaşma eleştirilebilir.

Halen küreselleşmenin ve kapital sermayelerin yetişemediği, kendi kendine yetebilen ve dış dünya ile teması daha ufak ölçeklerde olan köy ve kasabalar, kendi sürekliliklerini sağlamakta ve herhangi bir imaja ihtiyaç duymamaktadır. Oysa göz önünde olan kentler kendilerini korumak ve ilerletmek adına giriştikleri bu markalaşmanın arkasında doğru dengeleri tutturamadıkları takdirde kendileri de kontrolsüz gelişim ve tüketim içerisinde tüketilebilirler. Sahip olunan kültürel değerleri daha çok belli başlı kriterler ışığında korumaktan ziyade, onların nasıl geçmişten günümüze kadar var olabildikleri irdelenmeli ve bu kriterlerin yanında kendi yerel bakış açılarını da oluşturmalarıdır.

KAYNAKLAR

- [1] Cittaslow International, Cittaslow, www.cittaslow.org, 15 Kasım 2010.
- [2] Günerhan, S.A., Erdem, Ü. ve Günerhan, H., (2010). “Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketlerinin Gelişimi”, Tesisat Mühendisliği Dergisi, 118: 32-37.
- [3] Mayer, H. ve Knox, P.L., (2006). “Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World”, Journal of Urban Affairs, 28 (4): 321-334.
- [4] Uysal, Y., (2002). Sürdürülebilir ve Mimari dosyasında Uluslar arası Platformlarda Çevre, Yüksek Lisans Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [5] Doğutürk, G., (2010). Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği, Yüksek Lisans Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [6] İnkılap Tarihi, Endüstri Devrimi, www.inkilap.info/endustri-devrimi, 15 Kasım 2010.
- [7] Engines Of Our Ingenuity, No.922: Watt’s Time of Ashes, <http://www.uh.edu/engines/epi922.htm>, 08 Mart 2011.
- [8] Vikipedi, Sanayi Devrimi, tr.wikipedia.org/wiki/sanayi_devrimi, 03 Aralık 2010.
- [9] Arın, C., (2003). “Sanayi Devrimi Kenti Berlin – 1: Kent Gelişimi Sürecine Bir Bakış”, Mimarlık Dergisi, 313: 61-67.
- [10] Oktay, D., (2007). “Sürdürülebilirlik, Yaşanılabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi: Kavramdan Uygulamaya”, Mimarlık Dergisi, 335: 37-40.
- [11] Oğuz, Ö. F., (2009). “Yabancılaşma- Yer’den Yokyer’lere”, Mimar.ist Dergisi, 33: 68-73.
- [12] Gönel, F.D., (2007), Ekolojik Ayakizi, Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, İstanbul.
- [13] Green Living Earth, Effects of Industrial Pollution, <http://www.greenlivingearth.net/industrial-pollution/>, 03 Mart 2011.
- [14] Güvenç, B., (2008). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Tasarım Prensiplerinin Mimaride Uygulanabilirliğinin İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- [15] Ciravoğlu, A., (2008). "Sürdürülebilir Mimarlık: Eskimiş Kavrayışlarla Yeni Söylemler Arasında", Mimarlık Dergisi, 340: 13-16.
- [16] Dil Derneği, Türkçe Sözlük, www.dildernegi.org.tr, 13 Şubat 2011.
- [17] Aydemir, O., (2008). Kentsel Yaşam Kalitesi Değerlendirmesinde Bulanık Küme Modeli: Örnek Alan: Zeytinburnu İlçesi, Doktora Tezi, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [18] Llywodraeth Cynulliad Cymru Welsh Assembly Government, Sustainable Development, www.wales.gov.uk/themessustainabledev/index.htm, 27 Mart 2011
- [19] Uslu, O., (1997). "Ekonomik ve Ekolojik Uygulamalarda Sürdürülebilir Kalkınmanın Yeri", Sürdürülebilir Kalkınmanın Uygulaması Tartışma Toplantısı, 11-12 Aralık 1997, Ankara.
- [20] Olicatessen, We Are With Slow Movement, http://www.olicatessen.com/en/slow_food, 03 Mart 2011.
- [21] Şahinkaya, S., Bir Yerel Kalkınma Modeli: Cittaslow ve Seferihisar Üzerine Değerlendirmeler, www.bagimsizsosyalbilimciler.org/Yazilar_Uye/SahinTem10.pdf, 24 Ekim 2010.
- [22] Seven Slow Movements And Memes That Can Change Our Lives, <http://www.treehugger.com/files/2008/08/seven-slow-movements.php>, 10 Kasım 2010.
- [23] Low, T. E., Slow Food Slow Urbanism, <http://www.terrain.org/essays/13/low.htm>, 09 Aralık 2010.
- [24] Knox, P. L., (2005). "Creating Ordinary Places: Slow Cities In a Fast World", Journal of Urban Design, 10 (1): 1-11.
- [25] Ritzer, G., (1996). The McDonalidization of Society – An Investigation into the Changing Character of Contemporary Social Life, Revised Edition, Pine Forge Press. Çeviren: Kaya, Ş. S., (1998). Toplumun McDonalidlaştırılması – Çağdaş Toplum Yaşamının Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme, Birinci Basım, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- [26] Knox, P., Mayer, H., (2009). Small Town Sustainability – Economic, Social, and Environmental Innovation, Birkhaeuser Verlag AG, Berlin.
- [27] Clifford, S. ve King A., (1993). "Local Distinctiveness: Place, Particularity and Identity, Common Ground Press, Londra.
- [28] Wensleydale Creamery, Real Wensleydale Cheeses, <http://www.wensleydale.co.uk/cheeses/>, 03 Mart 2011.
- [29] University of Toronto's Central, Good Food Hall, <http://www.uofttix.ca/view.php?id=389>, 03 Mart 2011.
- [30] Süngü, Y., (2007), Hızlı Değil Hazlı Hayat www.yenisafak.com.tr/yazarlar/?t=07.01.2007&y=YasarSungu , 10 Şubat 2011.

- [31] Güray, D., (2007), Yavaş Yaşa Yavaş Ye Hayatın Güzel Olsun, <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=794608&title=yavas-yasa-yavas-ye-hayatin-guzel-olsun&haberSayfa=0>, 12 Mart 2011.
- [32] Hürriyet Ege, Sefertası 'Fast Food'a Karşı, http://www.hurriyet.com.tr/ege/7937963.asp?gid=142&sz_5428, 05 Şubat 2011.
- [33] Çelebi, E., (2007), Sağlıklı Okul Kantini İçin Sefertası Hareketi Başladı, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6056794&yazarid=18>, 23 Şubat 2011.
- [34] Tüm Gazeteler, 20 Yılda 200 Milyar Dolar Yurtdışına Çıktı, <http://www.tumgazeteler.com/?a=246035&cache=1>, 18 Şubat 2011.
- [35] Arkitera, Hayatımızı Değiştirebilecek 7 Yavaş Akım, <http://www.arkitera.com/h36870-hayatimizi-degistirebilecek-7-yavas-akim.html>, 17 Ocak 2011.
- [36] Wikipedia, Slow Movement, http://en.wikipedia.org/wiki/Slow_Movement, 12 Kasım 2010.
- [37] Erten, S., (2009). " 'Cittaslow' / YavaşŞehir Seferihisar ", Arredamento Mimarlık Dergisi, 2009/09: 106-109.
- [38] Eskicioğlu, H., (2009), Modern Yaşam İle Geleneksel Yaşam Arasında Kaliteli Bir Yaşam Biçimi – Yavaş Şehirler, <http://www.izmirdesanat.org/tag/prof-dr-hakki-eskicioglu>, 11 Mart 2011.
- [39] Gazete Seferihisar, (2010). Cittaslow Nedir Ne Değildir?, Yayın no: 1, İzmir.
- [40] Sırım, V., (2005). "Avrupa'da Hızla Yayılan Bir Hayat Modeli – Sakin Şehirler", <http://www.italyaonline.net/italya/hakkinda/makaleler/Sakin%20Sehirler.htm>, 07 Şubat 2011.
- [41] Ludlow Town Council, Ludlow Market, <http://www.ludlow.gov.uk/Contents/Text/Index.asp?SiteId=817&SiteExtra=1562671&TopNavId=508&NavSideId=13327>, 03 Mart 2011.
- [42] Cittaslow, Cittaslow International Charter, [http://www.cittaslow.org/download/DocumentiUfficiali/2009/newcharter\[1\].pdf](http://www.cittaslow.org/download/DocumentiUfficiali/2009/newcharter[1].pdf), 25 Mayıs 2010.
- [43] Miele, M., (2008). "Cittaslow: Producing Slowness Against The Fast Life", Space and Polity, 12(1): 135-156.
- [44] Cittaslow, Cittaslow List, http://www.cittaslow.org/download/File_News_Eventi/CITTASLOW_LIST_june_2011.pdf, 15 Temmuz 2011.
- [45] Wikipedia, Orvieto, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Orvieto>, 03 Mart 2011.
- [46] Books LLC, (2010). Cittaslow, Books LLC, Tennessee.

- [47] Agriturismo Biologico, SS Annunziata 2 : San Vincenzo, <http://www.ssannunziata.it/en/surroundings-agriturismo-san-vincenzo.php>, 03 Mart 2011.
- [48] Aerial Photography, Archived Post, http://leidorf.blogspot.com/2009_11_01_archive.html
- [49] Wikipedia, Waldkirch, <http://de.wikipedia.org/wiki/Waldkirch>, 09 Mayıs 2010.
- [50] Liberal England, Standarts Probe at Ludlow Town Council, <http://liberalengland.blogspot.com/2009/04/standards-probe-at-ludlow-town-council.html>, 05 Aralık 2010.
- [51] University of Pennsylvania, Urban Sustainable Development: A European Perspective, <http://upennenvs667660.webs.com/Case%20studies/CittaSlow.pdf> 20 Ekim 2010.
- [52] Cittaslow International, Catalysing Partnerships, http://www.cittaslow.org.uk/images/Download/cittaslow_ludlow_casea.pdf, 11 Şubat 2011.
- [53] Cittaslow Netherland, Cittaslow Midden-Delfland, <http://www.cittaslow-nederland.nl/gids-cittaslow-middendelfland.pdf>, 25 Mayıs 2010.
- [54] Türkiye Rehberi, İzmir Haritası, <http://www.turkiyerehberi.gen.tr/sehirler/izmir-haritasi>, 28 Mayıs 2011.
- [55] Didim Turizm ve Mitoloji Sitesi, Teos, <http://www.didimli.com/galeri/teos.htm>, 13 Nisan 2011.
- [56] En Hoş Resimler, Seferihisar, http://www.hosresim.com/details.php?image_id=1219&sessionid=sfje1aiotj4a3aba46dqe7uq6, 24 Kasım 2010.
- [57] Mimdap, Seferihisar Türkiye'nin ilk "Sakin Şehir"i Oldu, <http://www.mimdap.org/w/?p=28314>, 22 Ocak 2011.
- [58] Seferihisar Belediyesi, Cittaslow, www.seferihisar.bel.tr, 06 Kasım 2010.
- [59] NTVMSNBC, Yerli Tohumlarımızı Ele Geçirmesinler, <http://www.ntvmsnbc.com/id/25179727>, 13 Nisan 2011.
- [60] Seferihisar Belediyesi, Devam Eden / Tamamlanan Projeler, http://www.seferihisar.bel.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=419&Itemid=419, 13 Nisan 2010.
- [61] Ege' de Son Söz, En Hızlı Salyangoz: Seferihisar, <http://www.egedesonsoz.com/haber/En-hizli-salyangoz-Seferihisar-/73689>, 13 Nisan 2010.
- [62] The Cockermouth Partnership Ltd., (2006). Cockermouth Market Place Area Masterplan Prospectus, Cumbria.
- [63] Aylsham, Norfolk's First Plastic Bag Free Town, Aylsham is Plastic Bag Free, <http://aylshamplasticbagfree.blogspot.com/2008/05/aylsham-is-plastic-bag-free.html>, 26 Mart 2011.

- [64] Dalkıran, A. ve Doğrusoy, İ. T., (2009). “Sürdürülebilir Kentler: Yavaş Şehir Hareketi ve Yansımaları”, Yapı Dergisi, 337: 44-48.
- [65] Geographische Kommission Für Westfalen, Der Qualitaet einen Namen Geben, Lüdinghausen Lebt Cittaslow, http://www.lwl.org/LWL/Kultur/Westfalen_Regional/Siedlung/Stadtmarketing/Cittaslow/, 26 Mart 2011.
- [66] Paradoxplace, Ludlow, http://www.paradoxplace.com/Photo%20Pages/UK/Britain_Centre/Ludlow/Ludlow.htm, 26 Mart 2011.
- [67] Panoramio, Sığacık, <http://www.panoramio.com/photo/5911984>, 22 Mart 2011.
- [68] Geographische Kommission für Westfalen, Münster – Lebenswerteste Stadt der Welt, http://www.lwl.org/LWL/Kultur/Westfalen_Regional/Siedlung/Stadtmarketing/Lebenswerteste_Stadt, 22 Mart 2011.
- [69] Svendborg Kommune, (2009). Forslag Til Tankefuld Masterplan 2009, Svendborg.
- [70] Pink, S., (2008). “Sense and Sustainability: The Case of The Slow City Movement”, Local Environment, 13: 95-106.
- [71] Cittaslow UK, Our Local Products – Citaslow Ludlow, <http://www.cittaslow.org.uk/towninfo.php?Tid=1&Pid1=3&Pid2=3&PLv=1>, 22 Mart 2011.
- [72] Yeni Asır, Seferihisar'ın 'Renkli Pazarı'na açık davet, http://www.yeniasir.com.tr/KentHaberleri/2009/12/28/seferihisarin_renkli_pazarina_acik_davet, 22 Mart 2011.
- [73] NTVMSNBC, Türkiye’nin Peynir Zenginliği, <http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/468184.asp>, 26 Mart 2011.
- [74] Akşam Gazetesi, Almura-Çamur-Kopanisti, http://aksam.medyator.com/2009/11/19/yazar/14464/nedim_atilla/armola_camur_kopanisti.html, 22 Mart 2011.
- [75] Blue Mountains Australia, Katoomba Heritage and Art Walk, <http://www.bluemts.com.au/tourist/thingsToDo/KatoombaHeritageWalks.asp>, 11 Şubat 2011.
- [76] Associazione Culturale “Palazzo Tenta 39” Bagnoli Irpino, Bagnoli presente al Salone del Gusto e Fiera Internazionale del Tartufo Bianco di Alba, <http://www.palazzotentat39.it/public/?p=5273>, 11 Şubat 2011.
- [77] Wikipedia, Yavaşlık Hareketi, http://tr.wikipedia.org/wiki/Yava%C5%9F_Hareketi, 30 Kasım 2010.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Hakkı Can ÖZKAN
Doğum Tarihi ve Yeri : 29.05.1985 İstanbul
Yabancı Dili : İngilizce, Almanca
E-posta : hakicin@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Lisans	Mimarlık	Yıldız Teknik Üniversitesi	2008
Lise		Üsküdar Anadolu Lisesi	2003

İŞ TECRÜBESİ

Yıl	Firma/Kurum	Görevi
2008	DB Architects	Mimar

ÖDÜLLERİ

1. İzmir Büyükşehir Belediyesi Opera Binası Yarışması	2. Ödül
2. Çankaya Ulvi Cemal Erkin Konser Salonu ve Belediye Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	1. Mansiyon
3. Çamlıca Tepesi Tv Radyo Kulesi Fikir Projesi Yarışması	2. Ödül

